BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXXVII
C
19
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

LINGUAE SANCTAE RUDIMENTA

In uſum tironum

VERSIBUS CONCINNATA

ACCEDIT

Exercitatio Grammatica

IN CAP. XXII. GEN.

BIB... NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III
NAPOLI

אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי׃

Pſal. XLIX. 5.

NEAPOLI CIƆIƆCCLIII.
Excudit JOSEPH RAYMUNDUS
Publica auctoritate.

[illegible]

[illegible] Google

ALEXIO SYMMACHO

MAZOCHIO

V. C.

Neapolitanae Eccleſiae Canonico
Regio S. Script. interpreti.

IGNATIVS CALCIVS.

PRima Rudimenta Hebraei ſermonis, avitis
Quo ſchola more ſolet miſſis ambagibus, aptos
Ingeniis puerûm in verſus elementa coërcens
Grammatices; animo inſedit perſcribere; quando id

Digitized by Google

Apprime ex uſu eſſe, diu experientia monſtrat:

Imâ tirones praecepta ut mente reponant.

Rem ſic inſtitui, niſi me dementia cepit,

Ne praeeat quicquam, quod pone ſequentia poſcat,

Ut noſci queat: at procedunt ordine cuncta

Pene Geometrico, in tenui ſi dicere fas eſt.

Sed Tu, MAZOCHI, rerum tutela mearum,

Et decus omne meum, Hebraico qui fonte dediſti

Divini eloquii cupidum me haurire fluenta,

Sacratumque adytum penetrare (haud gratia facti

Vn-

Digitized by Google

Vnquam aboleſcet, pars maneat mihi dum ultima vitae;

Hoc quodcunque, meum Tibi quod teſtetur amorem,

Accipe: noſce tua hic monita & praecepta: catuſque,

Haec ſi ſcripta putas ſtudioſae profore pubi,

Ante videre diem quam pergant prodita formis,

Ipſe, quibus mea conſueſti, conſperge lituris,

Sicubi, uti fit, ſcribentem mens laeva fefellit.

Sin operi invita me inſudaviſſe Minerva

Duxeris; ignis edat, fumoſum urgere caminum

Dum trepidat, chartaſque ſibi depoſcit ineptas.

Teque juvet, grati me animi monumenta dediſſe

Velle. Viro hoc etenim ſatis eſt fortique bonoque,

Qualem Te merito colit haec & praedicat aetas,

Cetera quum deſint; nec enim omnia poſſumus omnes.

Vive diu ſoſpes, priſcis decus addite ſaeclis.

AD

Digitized by Google

AD LECTOREM BENEVOLVM

Ignativs Calcivs.

NON te pluribus hic demorabor, amice Lector. Nam nihil in his Rudimentis de penore depromſi meo, quod quid & quale ſit commonſtratum oportet: etenim quaecunque hic congeſſi, ea quidem apud Grammaticos ſunt vulgaria. In hoc dumtaxat opellam meam locavi, ut cuncta quoad ejus fieri potuit, breviter, dilucide, diſtincteque procederent, P. Edwardi Slavghteri S. I. veſtigia ſequutus & methodum, quam omnium breviſſimam, facillimamque judicavi. Praeterea illud ſtudui, ut regulas Grammaticae Latinis verſiculis colligarem. Atque ea demum cauſſa fuit, quamobrem Rudimenta haec ederem. Nam, quum ſereniſſimi Regis noſtri benignitate, ego Linguae Hebraicae tradendae provinciam cepiſſem; in eo curam omnem figendam duxi, ut ſapientiſſimi Regis

conſilio, qui Linguae Sanctae ornamento Academiam, populumque ſuum auctos vellet, facerem ſatis. Itaque, ut juventutis inſtituendae rationibus omni ſedulitate proſpicerem, illud putavi primum, ut quicquid in Hebraica Grammatica impeditius aliquanto eſſe, negotiumque faceſſere tironibus noveram, id quam poſſem maxime redderem explicatum. Priores autem in re grammatica Hebraeorum ambages ac tricas nectit mutatio vocalium & litterarum, dum inflectuntur nomina, eiſque pronomina poſſeſſiva, quae appellant, adjiciuntur: & quidem eam tandem tironibus exhibere ſolet moleſtiam, ut plerique deſpondeant animum, perpetuamque dicant ſalutem Hebraicis litteris. Quapropter huic incommodo ut occurrerem, totam illam tractationem in pauculas, breveſque regulas Latinis verſibus comprehenſas conjiciendam ſtatui. Mihi enim perſuaſi, primum paucitatem illam & brevitatem regularum, ne auditores animis caderent, effecturam: deinde illo

ver-

verſuum veluti vinculo, cantuque, res & disjunctas & inſuaves, tum connexas inter ſe quodammodo & aptas redditum iri; tum minus injucundas auribus, mentique acceſſuras: unde ſane fieret, ut facili negotio memoriae mandarentur atque hererent; ſimulque, ſi quid forte excideret, ſine labore revocaretur. Conſilium quidem meum probavit eventus. Quocirca quum res illo artificio recte & ex ſententia mihi procedere videretur, reliquas Grammaticae partes eodem pacto proſequi animum induxi meum. Hinc hae Inſtitutiones verſiculis conſcriptae exſtiterunt. At vero expeditis diſcendi difficultatibus, alia ſuborta eſt, quae ſane non nihil moleſtiae faciebat adoleſcentibus: ſcribendae nimirum Grammaticae fere univerſae neceſſitas. Hanc etiam difficultatem ut amolirer, edere tandem quicquid eſt hoc operis & qualecunque conſtitui. Habes benevole Lector, quid me compulerit, haec ut vulgarem Rudimenta: nam abſque eo fuiſſet, nunquam equidem hanc ſpar-

tam

tam magni nominis viris perpulchre ornatam attigiſſem. Reliquum eſt, ut oſtendam quam rationem iis pervolvendis ſequaris, ut non longi temporis impendio Hebraicorum Bibliorum interpretationem ſuſcipias: non aliam autem tradam, niſi quam ego ipſe plurium annorum experientia doctus ſequor, dum ad res Hebraicas adoleſcentes inſtituo.

Ratio, qua haec Rudimenta ſunt perlegenda, ut cito Hebraicorum librorum explanatio ſuſcipiatur.

Quod legendi rationem ſpectat: ut Hebraicarum litterarum vel vice ſimplici conſpectarum vis teneatur; ego quidem eas auditoribus praeſentibus exaro; leviterque commutatas parum admodum Latinis litteris diſſimiles eſſe oſtendo: litteram ב ex. gr. (quae valet b) tenui tractu adjecto, ſic formo ב, ut a b Latino nihil, vel parum diſcrepet: ג vero (quae valet g) ſic fingo ג, ut g Latinum exhibeat. Eadem induſtria ceteras litteras perſequor; atque eas, aliquid vel addendo vel detra-

trahendo, vel invertendo, ſimiles, quantum poteſt, efficere Latinis ſatago. Itaque eodem pacto, vel alio quopiam, quod magis in rem eſſe ducatur, poteſt quis exoticas litteras ſibi conterraneas quodammodo reddere & populares. Porro pluries ſunt propria manu cum vocalibus conſcribendae. proprioque nomine in plagula libri Hebraice ſcripti appellandae ſunt ſingulae. Interea legendi regulae addiſcuntur, lectionique inſiſtitur, ut exercitatione perficiatur. Dum autem lectioni datur opera, partes orationis evolvuntur. Atque hic generaliora tantum, quae ad Nomina, Punctorum mutationem, Praefixa, Suffixaque pertinent, ſunt percurrenda: cetera cum Appendicibus, Exceptionibus, & aliis ejuſmodi praetereunda: rectaque ad Verborum tractationem pergendum eſt. Quo ubi ventum ſit, in id incumbendum, ut Verborum paradigmata, omiſſis quoque peculiaribus adnotationibus, ſedulo memoriae mandentur. Poſtmodum regulae inveſtigandi Thematis perdiſcantur

tur . His peractis, cum libri Hebraici explanatio; tum quae praetermiſſa fuerunt, ſunt ordine reſumenda. Ante vero quam Hebraicae Scripturae liber interpretandus ſuſcipiatur, ex uſu maximopere erit Exercitationem Grammaticam in Cap. XXII. Gen. quam his Rudimentis adtexui, accurate perlegere: nam Grammaticae fere univerſae praeceptiones complectitur: hinc enim facillimus paratur aditus ad Hebraicorum Bibliorum explanationem feliciter ineundam, uberrimoque cum fructu proſequendam. Atque hoc erat praecipue, amiciſſime Lector, quod te monitum volueram, ſi animum ad Linguam Sanctam addiſcendam appellens his uti ſtatuas Rudimentis. Quanti autem eſſe poſſint ad progreſſionem in Hebraicis litteris faciendam, tute ex fructu, quem iis verſandis perceperis, judicabis: non vulgarem certe capies, ſi non vulgarem operam ponas, laboremque ad Dei O. M. gloriam, Eccleſiaeque commoda impendas tuum. Vale.

IN-

INDEX

CAPITVM ET SECTIONVM.

CAP. I. *De Ratione legendi.* pag. 1.

Litterae. 2.

Puncta ſive Vocales. 4.

§. I. *Quomodo Puncta vocalia cum conſonis proferantur.* 5.

§. II. *Litterae Quieſcentes.* 6.

§. III. *Mappik.* 7.

§. IV. *Diphthongi.* 8.

§. V. *Accentus.* 9.

De Accentibus Grammaticis. ibid.

De Accentibus Rhetoricis Methegh, & Makkaph. 10.

Quomodo Accentus Grammatici diſtinguantur a Rhetoricis. ib.

§. VI. *Dagheſc Forte.* 12.

§. VII. *Dagheſc For. ſupplendum.* 13.

§. VIII. *Sceva ſupplendum.* 14.

§. IX. *Sceva quieſcens, Kametz-Catuph, & Cateph Kametz.* 15.

De uſu Sceva compoſiti. 17.

§. X. *Dagheſc Lene.* 19.

CAP.

CAP.II. *De Nomine*. 20.
§. I. *De Genere*. 21.
Quomodo Nomina Maſc. Generis fiant Feminina. 22.
§. II. *De Numero*. 23.
Numerus Pluralis, & Dual. ibid.
Anomala. 24.
Mutatio Punctorum. 25.
Mutatio Punctorum in penult. 27.
Mutatio Punctorum in ult. 28.
§. III. *De Caſibus*: 31.
Regimen. 32.
Mutatio Litterarum Nominis in Regimine. 33.
Mutatio Punctorum ob Regim. 34.
Praefixa. 36.
De Dagheſc infigendo. 37.
De ש ; & ה *Emphatico*. 38.
De ו. 40.
De ו *Converſivo*. 41.
De ל , כ , ב. 43.
Gradus Comparationis. 44.
§. IV. *De Pronomine Primitivo*. 45.
Alia Pronomina: Demonſtrativum: Relativum: Interrogativum de perſona, & re quacumque. ibid.

§.V.

§. V. *De Affixis.* 48.
Mutatio litterarum ob Affixa. 50.
Mutatio Punctor. ob Affixa. 52.
Mutatio Punctorum ob Accentum pauſantem, & Makkaph. 57.
Mutatio Pronom. ob Accentum. 59.
De Vocibus compoſitis ; & Hebemanticis. 60.
CAP. III. De *Verbis.* 62.
§. I. *De Verbo perfecto.* ibid.
Adnotationes generales. 67.
Notae Characteriſticae omnium Conjugationum. Kal & Niphal. 69.
Adnotation. peculiares pro Kal. 70.
Pihel & Puhal. 72.
Hiphil & Hophal. 74.
Hithpahel. 75.
Admonitio pro Gutturalibus. 76.
Mutatio Punctorum in Verbis ob accentum. 77.
§. II. *De Verbis Imperfectis.* 77.
Claſſes Defectivorum, & Quieſcentium. 78.
Cur haec Verba nominentur Defectiva Pe-Nun *&c.* 79.
Ver-

Verba Quieſcentia Pe-Aleph. 81.
Regula, qua Defectiva Pe-Nun *conjugantur.* ibid.
Regula, qua Defectiva ſive Geminantia Ain *conjugantur.* 85.
Adnotationes. I. *Pro Kal.* 88.
II. *Pro Niphal.* 89.
III. *Pro Hiphil & Hophal.* 90.
Regula, qua Quieſcentia Pe-Jod *inflectuntur.* ibid.
De Quieſcentibus Ain-Vau. 94.
*De Quieſcentib.*Lamed-Aleph.98.
De Quieſcentibus Lamed-He.101.
Adnotationes. I. *Verba in* ה *deſinentia.* 104.
II.*Apocope ſive Abſciſſio.* 105.
*De Verb. utrinque Imperfectis.*109.
De Verbis Compoſitis. 112.
De Affixis Verborum. 114.
Punctorum, & litterarum mutatio in Verbis ob affixa. ibid.
Quibus Punctis affixa Verbis jungantur. 124.
De Litteris Paragogicis. 129.
CAP.IV.*De voce indeclinabili.* 132.
Adverbia. 133.
Prae-

Praepoſitiones. 134.
Conjunctiones. 135.
Interjectiones. 136.
De affixis Adverbiorum, & Praepoſitionum. ibid.
Adverbia cum affixis. 137.
Praepoſitiones cum affixis. 139.
CAP.V. *De Inveſtigatione Radicis ſive Thematis.* 141.
Litterae Radicales. ibid.
Litterae Serviles. 142.
In qua vocum parte litterae Serviles *fiant* Radicales. ibid.
Regulae inveſtigandae Rad. 143.
CAP.VI. *De Syntaxi Hebraica.* 146.
§. I. *De Nominum Conſtructione. Subſtantiva, & Adjectiva.* ibid.
Regimen. 148.
Relativa, & Suffixa. 149.
Comparationes. 151.
§. II. *De Conſtructione Verborum.* 152.
§. III. *De Conſtructione dictionis. Particulae negantes.* 155.
Praepoſitiones. 157.
Particula conjunctiva, cauſalis, & ſimilitudinis. 160.

CAP. VII. *De Numeris.* 163.

De Poeſi Hebraeorum. 167.

§. I. *De Metro.* 168.

§. II. *De Rhythmo.* 170.

§. III. *De Carmine ſimplici, & compoſito.* 172.

Exercitatio Praeceptionum in hiſce Rudimentis traditarum. 177.

Typographus ad Lectorem.

Etſi hiſce Rudimentis edendis perquam diligentem, ut vacua mendis prodirent, operam dedi; tamen nonnulla ne irreperent, quae humana infirmitas eſt, ſatis cavere non potui. Ea, Lector benevole, rogo ſic corrigas. Pag. 10. *v.* 9. לְמֵדָה *p.* 11. *v.* 16. דָּבָר. *p.* 48. *v.* 4. טוֹב. *p.* 96. *v.* 14. *particulam* ſic *apponas ſequentis verſus initio. p.* 112. *v.* 2. ſuccidi. *p.* 156. *v.* 9. *pro* 15. *corrigas* 16. *p.* 177. *v.* 21. *pro* ו *cor.* ׳ *p.* 180. *v.* 11. *pro* 8. *cor.* 80. *ibid. v.* 25. *pro* 139. *cor.* 138. *p.* 190. *v.* 2. *pro* 93. *cor.* 79. n. 3. *p.* 202. *v.* 21. *pro* quod pro (:) ſimplici. *cor.* ſceva vero ſimplex, quod praeit ſuffix. ךָ. *p.* 49.

EMI-

EMINENTISSIMO SIGNORE.

G*Iuſeppe Raimondi pubblico Stampatore di queſta Fedeliſſima Città ſupplicando eſpone a V. Em. come deſidera ſtampare un Libro intitolato*: Rudimenta Linguae Sanctae &c. *Per tanto ſupplica V. Em. di commetterne la reviſione a chi meglio li parrà, e l' averà da V. Em. a grazia, ut Deus &c.*

Dominus D. Alexius Symmachus Canonicus Mazochius in Lyceo Neapolitano Sacrorum Librorum Anteceſſor revideat, & referat. Datum Neapoli hac die 8. Martii 1752.

C. EPISC. CAJAC. VIC. GEN.

JUL. NIC. EPISC. ARCHAD. CAN. DEP.

EMINENTISSIME PRINCEPS.

D*Iu antea, quam juſſu tuo de Ignatii Calcii, Regii Hebraicae Linguae profeſſoris*, Rudimentis Linguae Sanctae *judicium proferre meum coactus eſſem, ea ipſa manu exarata pro mea cum Viro eruditiſſimo amicitia legeram; quin & eumdem hortatus eram, ut illa ipſa,*

quippe quae φιλιβραίοις juvenibus mirifice profutura providerem, ne dubitaret publici juris facere. Nam ſive brevitatem ſive methodum ſive perſpicuitatem in iſtis requiras, nihil aptius reperiebam. Accedit verſiculorum, quibus praeceptiones incluſit, opportunitas: quibus ad memoriae ſubſidium nihil fieri poteſt accommodatius. Quae cum jam antea familiari egomet judicio cenſuiſſem; poſſem ne nunc in ea, quam mihi demandas cenſura, praevaricari? Ad me quidem quod attinet, tantum abeſt, ut quidquam per me morae ſit, quo minus edantur, ut potius e re litteraria & Chriſtiana magnopere futurum ducam, ſi in Biblicae diſciplinae profectum quamprimum in publicum producantur. Hanc interim animi mei ſententiam judicio tuo integram, EMINENTISSIME PATER, permitto. Neap. VI. Id. Febr. ann. MDCCLIII.

E. T.

Addictiſs. Obſequentiſs. atq. Obſtrictiſs.
Canon. Alexius Symmachus Mazochius.

Attenta retroſcripta relatione Illuſtriſs. & Reverendiſs. Domini Reviſoris Imprimatur. Neapoli hac die 8. Martii 1753.

C. EPISC. CAJAC. VIC. GEN.

JUL. NIC. EPISC. ARCHAD. CAN. DEP.
S. R. M.

S. R. M.

SIGNORE.

Giuſeppe Raimondi pubblico Stampatore in queſta Fedeliſſima Città ſupplicando eſpone alla M. V. come deſidera dare alle ſtampe un libro intitolato: Rudimenta Linguae Sanctae in uſum tironum verſibus concinnata. *Perciò ſupplica la M. V. a darne la permiſſione con commetterne la reviſione, e l' avrà a grazia ut Deus.*

Admodum Rev. D. Felix Sabatelli in hac Regia Studiorum Univerſitate Profeſſor interinus in Cathedra Aſtronomiae & Nauticae revideat, & in ſcriptis referat. Neap. die 22. menſis Jan. 1752.

C. GALIANUS ARCHIEP. THESSAL. CAPELLANUS MAJOR.

DOMINE.

Rudimenta Linguae Sanctae, *quibus nihil ſolertius, nihil ingenioſius ad animos adoleſcentium ſacris litteris imbuendos excogitari poteſt, adeo conſiderate, ſcrupuloſeque a doctiſſimo*

Au-

Auctore exarata ſunt, ut nihil, quod Tui imperii Majeſtatem minuat, offenderim, quocirca in publicum ea emitti cenſeo, ſi Majeſtas Tua adnuat. Neap. Kal. Mart. ann. 1752.

Numini Majeſtatiq. Tuae.

Devinctiſs. obſequentiſs. atq. addictiſs.
Felix Sabatellius.

Die 26. *Aprilis* 1752.

Viſo Reſcripto Suae Regalis Majeſtatis interpoſito ſub die 24. *currentis menſis & anni relatione facta per Rev. D. Felicem Sabbatelli de commiſſione Rev. Regii Cappellani Majoris, ordine praefatae Regalis Majeſtatis.*

Regalis Camera Sanctae Clarae providet decernit, atque mandat quod imprimatur cum inſerta forma praeſentis ſupplicis libelli, ac approbationis dicti Rev. Reviſoris, & in publicatione ſervetur Regia Pragmatica hoc ſuum.

CASTAGNOLA. ANDREASSI. GAETA.

Ill. Marchio Danza Praeſ. S. R. C. tempore ſubſcript. impeditus.
Ill. Marchio Fraggianni non interfuit.

Athanaſius.

Reg. fol. 46.
Carulli.

Digitized by Google

ALEXII SYMMACHI MAZOCHII

Epiſtola

AD AVCTOREM.

IGnati , vini Thaſii mihi dulcior hauſtu ,
Suavior ambroſiâ : per & oſſa utriuſq. parentis
Te , per & obteſtor quodcumq. ſacratius uſquam eſt :
Ne me verſiculis (qui ſat tibi divite vena
Injuſſi veniunt) precor inſectare caducum &
Decrepitum . Quid enim ? quid ſub prelo eliciturum
Pumice de ſicco ſperas ? haud proficis hilum .
Heu oblita mihi tot carmina : pigra ſenectus
Omnia corraſit , mentem quoque . Praeterit an te
Quot curae circum ſaliunt latus , & caput urgent
Obſtipum ſenio ? Vel nuper cum voluiſſem
Me excutere & conari aliquid ; ter & amplius ungue
Demorſo , & caeſo pluteo , atq. Heliconiade ad uſque
Ravim plus vicibus ſexcentis rite vocatâ ;
Reddebat mihi pluma nihil , niſi vel pede claudum ,
Vel quod retrogradi referebat brachia cancri.
Quod ſi balbutire tamen ſit tanta libido ,
Si ringi fando ſingultim ſingula , demum
Si mutire jubes ; cedo quo mihi ſumma redibit
Carminis ingrati ? quid vis tibi ? Nempe malignus
A me judicium furtim exprimis Hexametrorum ,

Ser-

Digitized by Google

Sermonis queis tu Hebraici praecepta canebas:
Omnia ad obruſſam ſint nec ne exacta; negaſque
Sparſurum in vulgus, niſi me ſponſore vadato.
Ridiculum! quaſi non ſic nolenti excutiantur
Laudes ingratìs: Pulchra omnia, mira, ſuperba,
Plena leporis, io! & quae quis dicere poſſit?
Sed tamen amoto ludo: Tibi conſcius ipſe es,
Quo ſtudio juvenes expoſcant, edere quae tu
Dudum es pollicitus. Quae tu qua fronte negabis,
O bône, tam cupidis? Imo ſi preſſeris ultra;
Nae tu peccâris tironum in commoda. Namque
Omnia procedunt hîc belle: ſedibus apte
Quaeque repoſta ſuis; ſapienſque aliena recidis,
Vt ſibi ſuccoſae ſint hîc plena omnia frugis.
Dignum opus eſſe reor ſane laudarier, & cui
Tironis manus inſudaverit, unice aventis
Fonte ex illimi latices haurire beatos.
Docte tui eſto haec, Ignati, cenſura libelli.

LIN-

LINGVAE SANCTAE RVDIMENTA

CAPVT I.

De Ratione legendi.

Litterae, & Accentus, & Puncta invecta ſequenti
Aevo, apud Hebraeos rationem rite legendi
Conficiunt: nomen, formam, & quae cuique poteſtas
Litterulae Auſoniis collatae, hic exhibet index.

Legendi Ratio, Litteris, Punctis, & Accentibus apud Hebraeos continetur. Litterae conſonantes duae, & viginti numerantur. Vocales vero quatuordecim, quae vocantur Puncta, longo poſt Chriſtum natum intervallo à Maſorethis inventa. Accentus denique quid ſint, quidque praeſtent, ſuo loco agemus.

Google

LITTERAE

Nomen.	*Figura.*	*Vis.*
Aleph	א	*ſpiritus tenuis.*
Beth	ב	bh *vel* v *conſonans.*
Ghimel	ג	gh *vel* g.
Daleth	ד	dh *vel* d.
He	ה	h *ſpiritus aſper.*
Vau	ו	v *conſonans.*
Zain	ז	z *leniſſimum.*
Chet	ח	ch *vel* hh *ſp. aſperior.*
Teth	ט	t
Jod	י	j *conſonans.*
Caph	כ ך	ch *vel* c.
Lamed	ל	l
Mem	מ ם	m
Nun	נ ן	n
Samech	ס	ſ
Ain	ע	h *ſp. denſiſſimus.*
Pe	פ ף	p *vel* ph.
Tzade	צ ץ	tz
Coph	ק	k *vel* q.
Reſc	ר	r
Scin	שׁ	ſc
Sin	שׂ	ſ
Thau	ת	th *vel* t.

Lit-

Litterae Gutturales אהחע *Ahchah*, & Labiales בומף *Bumaph.*

Guttur Ahchah *profert*, *at* Bumaph *ſumma labella.*

Litterae, quae in fine dictionis ad explendum verſum dilatantur,

אהלמרת *Ahalmarth.*

Deſinat ad normam ut verſus, laxentur Ahalmarth.

Litterae Finales.

Chamnephatz *aliam vult vocum in fine figuram;*
Productis etenim deſcribi tractibus optat.
Litterae כמנפצ *Chamnephatz* in fine dictionum ſcribuntur ךםןףץ

PVNCTA ſive VOCALES.

Quatuor & denis ſignantur Puncta figuris:
Quinque etenim lente; raptim totidem; incita curſu
Perquam praepropero prae his Puncta quaterna feriuntur.

Vocales communes *a*, *e*, *i*, *o*, *u* quatuordecim figurarum diverſitate libuit Maſorethis deſignare; quarum quinque producto ſono proferuntur, quinque brevi, quatuor breviſſimo.

VOCALES.

Longae				*Breves*.
Kametz	ָ	a	ַ	Pathach
Tzere	ֵ	e	ֶ	Segol.
Chirek long.	ִי	i	ִ	Chirek.
Cholem *ſeu* Vau-cholem	ֹ *vel* וֹ	o	ֳ *vel* ָ	Kametz-chatuph.
Shurek	וּ	u	ֻ	Kibbutz.

BREVISSIMAE.

Sceva ſimplex ְ e.

TRIPLEX SCEVA COMPOSITVM.

Cateph Pathach	ֲ	a.
Cateph Segol	ֱ	e.
Cateph Kametz	ֳ	o.

§. I.

Digitized by Google

§. *I.*

Quomodo Puncta vocalia cum conſonis proferantur.

(1) *Vocalem ſemper praecedat Conſona:*
(2) *tantum*
Ain, *Chet*, *aut He cum puncto in fine locata*
Pathach, furtivum *quod dicitur*, *uſque praeibit.*

E X E M P L A.

(1) Hebraei ſecus ac Latini a dextera ad ſiniſtram ſcriptionem inſtituunt, Punctaque vocalia inferne ſubjiciunt conſonantibus; has autem uſque proferunt ante Puncta, cum legunt. Itaque ſcribunt ex. gr. בָּ, דֶ, proferunt vero *ba*, *de*, Punctum Cholem tantum ſuperne imponunt litteris, ut בֹ, נֹ, at proferunt item *bo*, *no*.

(2) Verum ע, ח, ה in fine vocum pronunciantur poſt (-), quod *furtivum* ſive *ſuffuratum* dicitur, ut נֹבֵעַ *nobeah*, *ſcaturiens*; שָׂמֵחַ *sameach*, *hilaris*; גָּבֹהַּ

 ga-

gaboah, *ſublimis*: non vero *nobeha*, *ſamecha*, *gaboha*.

ADMONITIO.

Advertendum eſt, aliquando punctum in ש etiam pro Cholem litterae antecedentis uſurpari, ut מֹשֶׁה *Moſce*, *Moſes*; quemadmodum punctum in שׂ adhibetur pro Cholem ipſius שׁ, ut יָשׂ־ *jaſor*, *Principem ſe geret*.

§. *II.*

Litterae Quieſcentes יהוא *Jehu*.

(1) *Littera nulla ſilet*; Jehu *eſt tantummodo mutum*.

(2) *Vau ſilet in Cholem* (*vocalis dummodo nulla*
Subſit) & *in Shurek*: *haec praeter*, *profertur ubique.*

(3) *Jod ſilet in Tzere*, *in Chirek*, *in Segol*, *in Au*.

EXEMPLA.

(1) Litterae dicuntur *ſilere*, *quieſcere*, *mutae* eſſe, cum non pronuntiantur;

tur; at dicuntur *moveri*, ſeu *mobiles* eſſe cum proferuntur. Quieſcunt autem hae quatuor

Aleph, ut רֹאשׁ *roſc*, *caput*: נָא *na*, *quaeſo*.

He, ut פֹּה *po*, *hic*.

(2) Vau ſilet tantum in Cholem, & in Surek, ut טוֹב *tob*, *bonus*, (ſi vero ſub Cholem ſubſit vocalis, profertur; ſic יְהוָֹה *Jeova*, *Deus*); טוּב *tub*, *bonitas*.

Saepe [ו] compendii gratia amovetur a Vau-cholem; tunc ſuperne litterae antecedenti inſcribitur Cholem, ut in §. antecedenti adnotatum eſt; ſic בֹ, pro בוֹ.

(3) Jod denique mutum eſt in Tzere &c., ut עֵין *hen*, *oculus*: שִׁיר *ſcir*, *canticum*: גֵיא *ghe*, *vallis*: יָדָיו *jadau*, *manus ejus*.

§. III.

Mappik.

Mappik eſt punctum, in medio quandoque quod optat

Google

Jod, atque *He ſibi figi, quo moveatur utrumque.*

Litterae ה, ac (י) recenſentur inter quieſcentes, ut dictum eſt: ubi vero analogia poſtulet, ut proferantur; puncto, quod *Mappik* dicitur, inſtruuntur, ut יָהּ *Jah*, *Deus*; צִיּוֹן *Tzijon*, *mons Sion:* nam ſine Mappik proferrentur *Ja*, & *Tzion*.

§. IIII.

Diphthongi.

Ex (1) Vau, & (2) Jod diphtongos ſibi format Hebraeus.

E X E M P L A.

(1) Diphtongorum ex Vau:

(ָו) *au*, (ַו) *au*, (ֵו) *eu*, (יו) *iu*;

ut עֵשָׂו *Heſau*: קָו *kau*, *linea:* שָׁלֵו *ſcaleu*, *tranquillus*: פִּיו *piu*, *os ejus.*

(2) Diphthongorum ex Jod:

(ָי) *ai*, (ַי) *ai*, (וֹי) *oi*, (וּי) *ui*;

ut אֲדֹנָי *Adonai*, *Dominus*: שָׂרַי *ſarai*, *principes mei*: גּוֹי *goi*, *gens*: גָּלוּי *galui*, *manifeſtum.*

§.V.

Digitized by Google

§. *V.*

ACCENTVS.

I. De Accentibus Grammaticis.

(1) *Soph-Paſuk* : *Athnach* : *Sakeph-katon*: *Rebbia*, *pauſant*

(2) *Vocis in extremo poſiti*, *aut penes ultima tantum*.

EXEMPLA.

(1) Interpuncta, quibus periodi, earumque partes, & ſententiae diſtinguuntur, Hebraei appellant *Accentus*: quatuor praecipuos uni voci אָב *pater* appoſuimus cum eorum figura, ſitu, nomine, & vi.

Fig. & ſit.	Nomen.	Vis.
אָֽב׃	Soph-Paſuk	Punctum.
אָ֑ב	Athnach	Duo puncta.
אָ֔ב	Sakeph-katon	Pun. et virg.
אָ֗ב	Rebhia	Virgula.

[2] Accentus Grammatici ultimae ſyllabae tantum, aut penultimae apponuntur. II.

II. De Accentibus Rhetoricis *Methegh*, *&* *Makkaph*.

(1) *Lineola eſt* Methegh, *quae a Kametz Sceva repellit.*
(2) *At* Makkaph *binas voces compellit in unum.*

(1) *Methegh* eſt lineola, quae interponitur inter (ָ), & [ְ], ſic in voce לָמְדָה *didicit*, Accentus, qui inter primum [ָ], et [ְ] ſequens intercedit, eſt *Methegh:* hujus uſus patebit non multo poſt.

[2] *Makkaph* eſt jacens lineola inter duas voces, qua veluti in unam conflantur, ut הַר־זֶה *mons iſte.*

III. Quomodo Accentus Grammatici diſtinguantur a Rhetoricis.

(1) *Singulus accentus, ſiquando in voce cubabit,*
Grammaticum dices: (2) ſin bini, extremus habetor
Grammaticus: dic Rhetoricum, qui pone recumbit.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Si unus *Accentus* occurrat in dictione, Grammaticus cenſendus eſt, ſic in voce אָב *pater* unus *Accentus* ille eſt *Grammaticus*.

(2) Si duo *Accentus* inveniantur, qui extrema in voce eſt, is *Grammaticus*; alter, ad dexteram legentis *Rhetoricus* reputabitur: ita in voce לָמְדָה *didicit*, poſtremus *Accentus* ſub ה *Grammaticus* eſt, alter eſt *Rhetoricus*.

A D M O N I T I O.

Adnotandum eſt, dictionem quae in ultima ſyllaba *Accentum* habet, ut דָּבָר *verbum*, vocari *milra*; quae vero in penultima, ut מֶלֶךְ *Rex*, vocari *milel*.

Praeterea ſaepe in Bibliis circellus occurrit ſuper voce quapiam inſcriptus: is deſignat vocem illam in textu perperam eſſe ſcriptam; ejuſque puncta litteris margini appoſitis adhibenda eſſe, atque cum iis legenda: nam recta lectio in Bibliis accuratio-

ribus in margine apponitur cum littera ק, quae compendifaciens ſignificat קְרִי *lectum*, ſive *legendum*. Ex. gr. in Pſalm. LXXIII. 16. ſcribitur היא, in margine vero הוא cum littera ק juxta poſita: id quod ſignificat, vocem היא legendam eſſe הוא. Atque haec inter lectionem, & ſcriptionem diverſitas eſt, quae a Rabbinis forma Chaldaica vocatur *Keri*, *Ketib*, *lectum*, *ſcriptum*.

Reliquos Grammaticorum accentus, quippe tironum intelligentiae minime accommodatos, omittendos cenſuimus.

§. *VI.*

Dagheſc Forte.

[1] *Dagheſc Forte voca punctum, quod conſona quaevis*
[Exceptis Reſc , atque illis, quas guttur anhelat]
Accipit in gremio, per quod geminabitur uſque.

[2] *Praeterea hoc proprium Dagheſc Forte obtinet, aegre*
Ut ferat antegredi ſe ſe torpentia puncta.

EXEM-

E X E M P L A.

[1] Cunctis conſonantibus, cum geminandae ſunt, infigitur punctum quod dicitur *Dagheſc forte*, exceptis ר, & Gutturalibus, quae geminari nequeunt, ut מִנִּים *minnim*, *chordae*, פַּקֵּד *pakked*, *recenſere*.

(2) Raro autem *Dagheſc forte* ſequitur vocalem longam, neque niſi accentu Grammatico notatam, ut לָמָּה *quare*: סֹבּוּ *circuite*: unum excipe בָּתִּים *domus*, cujus vocis *Dagheſc Forte* invenitur poſt vocalem longam minime accentu notatam.

Nonnunquam Dagheſc euphoniae cauſa adhibetur; ut מַה־טּוֹב *ma-ttob*, *quam bonum*.

§. *VII.*

Dagheſc Forte ſupplendum.

Forte Dagheſc celat ſita littera pone gemellam,
Huic breve ſi praeeat Punctum; hinc geminetur oportet.

EXEM-

EXEMPLA.

Cum litterae geminae ſe ſubſequuntur, quae ad dexteram eſt legentis, ſi eam praecedat Punctum breve, Dagheſc Forte in ſe complecti intelligitur, qua de re geminanda eſt, ut הַלְלוּ *allelu*, *laudate*. Obiter hic advertendum, Dagheſc Forte, quemadmodum hic deeſt, non raro alibi excidere.

§. VIII.

Sceva ſupplendum.

[1] *Sceva ſubauditur, careat ſi littera Puncto*
Vocis in extremo, modo non ſit littera muta;
[2] *Tum quoque cum a Dagheſc geminetur littera Forti.*

EXEMPLA.

[1] Cum littera mobilis in extremitate dictionis caret puncto, implicitum (:) habere intelligitur; ſic דָּת *ritus*,

tus, idem eſt ac דַּת; at in בָּא *venit* ſub א non ſupplendum eſt Sceva, nam littera muta eſt.

[2] Itidem intelligendum eſt (:) ſub littera Dagheſc Forti notata, ſic רַנּוּ *cantate*, idem eſt ac רַנְּנוּ; ſic etiam סַבּוּ *circuiverunt* idem eſt ac סַבְבוּ.

§. IX.

Sceva quieſcens, Kametz-Catuph, & Cateph Kametz.

I. *Vocalem Sceva poſt longam, ſiquando notetur*
Grammatico accentu; & poſt illam quae cita fertur,
Uſque ſilet: tum unum, aut geminum ſi vocis oberret
Finem. II. *Praeterea fac uti ſonet o breve Kametz*
Ante Sceva, accentus ni interſit. III. *Denique Cateph-*
Kames erit tantum, quod littera gutturis effert.

EXEM-

EXEMPLA.

I. Sceva non profertur poſt vocalem longam accentu Grammatico notatam, ut פְּקוֹדְנָה *pekodna*, *viſitate*.

Silet etiam poſt vocalem brevem, ut פִּקְדוּ *pikdu*, *viſitate*, (niſi conſonae cum Dagheſc Forti, vel ſupplendo, ſubſcribatur; tunc enim profertur; ut הַדְּבָרִים *addebarim*, *verba*; הַלְלוּ *allelu*, *laudate*.)

Tum ſi ſit in fine vocis, aut unum, aut geminum, etiam quieſcit; ut בָּרַךְ *Barach*, *benedixit*; & יַפְתְּ *japhth*, *dilatet*.

II. Kametz ante Sceva eſt Kametz-Catuph ſive *o* breve; ut הָפְקַד *tophkad*, *praeficieris*; tum etiam ante (:) ſupplendum; ut רָנּוּ *ronnu*, *cantate*: (excipe בָּתִּים *battim*, *domus*.) וַיָּקָם *vaijakom*, & *ſurrexit*.

Si vero inter Kametz, & Sceva, vel ſupplendum, ſit accentus ſeu Methegh, erit Kametz, ut חָכְמָה *chachema*, *ſapiens erat*; דָּת *dath*, *ritus*.

III.

III. Denique (ֳ) eſt proprium Gutturalium; ut חֳרִי *chori*, *aeſtus*; עֳנִי *honi*, *aerumna*.

Advertendum eſt, Punctum (:) poſt alterum (:) in media dictione proferri; ut תִּפְקְדוּ *tiphkedu*, *viſitabitis*; tunc enim non Punctum breve conſequitur, ſed breviſſimum.

APPENDIX

De uſu Sceva compoſiti.

(1) *Compoſitum Sceva ſibi littera gutturis uſque*
Poſcit, & antiquum hunc morem obtinet, ut praeeunti
Conſonae idem Punctum ſubſcribat, quo coaleſcit
Sceva ſibi adſcitum; [2] *atque illud nunc ſervet amice;*
[3] *Nunc indignanti ſimilis diſcedere cogat.*
[4] *Interdum Cateph-Segol concreſcit in unum*
Tzere; [5] *Cateph-Pathach vero Pathach obtinet unum.*

E X E M P L A.

[1] Sceva compoſitum eſt Punctum proprium litterae Gutturalis; cui moris id eſt, ut quod Punctum adjunctum eſt, & componit Sceva, illud ipſum praebeat litterae praecedenti; Sic בֶּאֱמוּנָה *in veritate*; ubi ſub littera בּ ſubſcribitur Punctum (ֶ) ortum ex Puncto (ֱ), quod eſt ſub Gutturali א; nam ex Punctis (ֶ) & (ְ) conflatur: ſic יַעֲשֶׂה *faciet*; & אָהֳלוֹ *obolo*, [nam (ֳ) coaleſcit ex *o* brevi, & Sceva], *tentorium ejus*. Atque hinc eſt apud Grammaticos pervulgata Regula: *Gutturalis punctat ſe, & litteram praecedentem*.

(2) Aliquando Gutturalis & ſe & litteram praecedentem notat ſolo Puncto componente, rejecto Sceva; ut תַהַרְגוּ *occideris*, pro תֲהַרְגוּ.

(3) Non raro Gutturalis dat quidem litterae praecedenti Punctum componens, a ſe tamen id rejicit, ſolo retento Sceva; ut יֶאְשְׁמוּ *vaſtabuntur*, pro יֶאֱשְׁמוּ.

(4) In-

(4) Interdum Cateph-Segol abjicitur a Gutturali, & littera praecedens ſolo Tzere ſignatur; ita לֵאמוֹר *dicendo*, pro לֶאֱמוֹר.

[5] Idipſum uſuvenit Puncto Cateph-Pathach, ut & ipſum exſcindatur a Gutturali, praecedens vero littera notetur ſolo Pathach; ita בַּאדוֹנָי *in Domino*, pro בַּאֲדוֹנָי.

Advertas velim, Sceva compoſitum etiam aliis litteris, etſi perquam raro, ſubſcriptum inveniri; ut הִתְבָּרֲכוּ *benedicentur*.

§. X.

Dagheſc Lene.

[1] *Dagheſc Lene* Bheghadhchephath *configit, ut ore*
Lenius emiſſa, aſpiratio dura faceſſat;
(2) *Id, Sceva poſt mutum, inque orſu, ſententia poſcit.*

E X E M P L A.

(1) Dagheſc Lene dicitur punctum, quod in litteris בגדכפת infigitur, ut ſine aſpiratione proferantur.

(2) Infigitur autem, vel poſt (:) quieſcens, ut תִשְׁפּוֹט *tiſcpot*, *judicabis:* vel in principio dictionis; ut בְּרֵאשִׁית בָּרָא *In principio creavit*.

Sicubi praeterea in his litteris inveniatur punctum, cenſendum eſt Dagheſc Forte; quod aſpirationem item tollit, & eas geminat. Plura conſulto omittimus de Dagheſc Leni, non enim ad rationem legendi pertinent, ſed ad accuratiorem orthographiam.

C A P V T II.

De Nomine.

Et Numeri & Generis recipit diſcrimina Nomen
Hebraicum; Caſuſque notis diſtinguit inertes.

Nomina Hebraica, & Genere diſtin-

ſtinguuntur, & Numero; at Caſibus non item, qui ſemper iidem, non niſi quibuſdam praefixis notis determinantur: de notis hiſce mox ſermo erit: nunc Genus, & Numerum paucis expediemus.

§. I.

De Genere.

(1) *Et Mas, & Femella, & quod Commune vocatur,*
Eſt Genus Hebraeis: (2) Neutrum non ſuppetit; at Mas
Pro Neutro accipitur, ſed raro: Femina ſaepe.
(3) *Hanc autem* ָה, ֶת, ִית, *atque* ות *plerumque notabunt.*

E X E M P L A.

(1) Tria Genera Maſculinum, Femininum, & Commune diſtinguunt Hebraei in Nominibus;

(2) Neutro carent, pro quo vel Maſculinum uſurpant, ut Gen. II. 18. לא־טוב *Non bonum eſt*; ubi טוב maſ.

 eſt:

eſt : vel Femininum (quod eſt frequentius) adhibent , ut Pſ. xxvii. 4. אַחַת שָׁאַלְתִּי *unum petii*, in quo אַחַת eſt Femininum.

(3) Feminina ut plurimum deſinunt in ה, ת, ית, ות; ſic צָרָה *anguſtia* ; אֱמֶת *veritas* ; גָּפְרִית *ſulphur* ; מַלְכוּת *Regnum*.

R E G V L A I.

Quomodo Nomina Maſculini Generis fiant Feminina.

(1) *Adde adjectivo* ה; (2) *vel* ת, *ſic Femina fiet*.

E X E M P L A.

(1) Adjectiva Generis Maſc. praebent Femininum, addito ה, ut טוֹב *bonus* טוֹבָה *bona*.

At ſi deſinant in ה, antequam addatur ה, demendum eſt ה; ſic a יָפֶה *pulcher*, demto ה, & adjecto ה, fit יָפָה *pulchra*.

(2) Si vero in [י] deſinunt, tum ת aſſumunt ; ut שֵׁנִי *ſecundus* fit שֵׁנִית

ſecun-

ſecunda; aut ipſum ה ; ut עִבְרִי *Hebraeus* fit עִבְרִיָּה, vel עִבְרִית *Hebraea*.

Adnotandum eſt, aliquando adjectivis addi ת , ut Feminina fiant; ſic אַחֵר *alius*, אַחֶרֶת *alia*; quod in Participiis ſollemne eſt.

§. II.

De Numero.

*Non ſecus ac *Hellas, Numeros tres Juda recenſet.*

Hebraei, aeque ac Graeci, praeter Numeros Singularem, & Pluralem, adſciſcunt etiam Dualem.

REGVLA II.

Numerus Pluralis, & Dualis.

(1) *Mas Pluralis in* ִים *exit*: (2) *femella requirit*
ות *in fine*: (3) *Dualis in* ַיִם *flectier optat*.

EXEMPLA.

[1] Singulari Maſc. additur ִים, ut

Digitized by Google

Pluralis fiat; ſic טוֹב *bonus*, plur. טוֹבִים *boni*.

Si vero deſinat in ה abjicitur, & ים ponitur, ut פֶּה *os*, plur. פִּים *ora*.

(2) Singularis vero Fem. aſſumit ות in Plurali; ut אוֹת *ſignum*, plur. אותוֹת *ſigna*.

At terminatio ה & ת, ſiquando occurrat, amovenda eſt, ita תוֹרָה *lex*, plur. תּוֹרוֹת *leges*; אִגֶּרֶת *epiſtola*, plur. אִגְּרוֹת *epiſtolae*.

(3) Forma Dualis eſt ים, ut יָד *manus*, Dual. יָדַיִם; ſic שְׁנַיִם *duo*; cujus Fem. eſt שְׁתַּיִם *duae*.

Sed ſi ה terminet ſingularem, mutatur in ת, ut אַמָּה *cubitus*, Dual. אַמָּתַיִם *duo cubiti*.

Excipias ab hac regula מַלְכוּת *Regnum*, cujus plur. מַלְכֻיּוֹת; & אָמָה *ancilla*, quae ſervat ה in plur. אֲמָהוֹת.

A N O M A L A.

(1) *Mas aliquando capit plurale* ות.
(2) *Femina contra*
ים *ſumit*: (3) *nonnulla modo flectuntur utroque*;
(4) *Plu-*

(4) *Plurali quaedam tantum; nonnulla Duali.*

E X E M P L A.

Quaedam nomina vel non idem genus in numeris ſervant; vel aliquo numero deſtituuntur.

(1) אָב *pater*; plur. אָבוֹת.

(2) אֵלָה Fem. *quercus*; plur. אֵלִים.

(3) הֵיכָל Maſc. *Regia*; הֵיכָלִים, & הֵיכָלוֹת *Regiae*. אֵימָה Fem. *terror*, אֵימִים & אֵימוֹת &c.

(4) פָּנִים *vultus* ſine numero Singulari: מַיִם *aqua* Dualis ſine Singulari, & Plurali.

MVTATIO PVNCTORVM

Si Nomen e Maſc. in Fem., vel e Sing. in Plur. aut Dual. inflectatur.

(1) *Quum Genere, aut Numero mutantur Nomina, mutant*
Pathach, & Kametz, Segol, cum Tzere, Cholemque;

(2) *Sceva etiam, geminum ne occurrat vocis in orſu.*

(1) No-

(1) Nomen apud Hebraeos, tum cum Genus mutat, aut Numerum, Puncta quoque mutat; ſed fere quinque tantum: nimirum (-), (־), (־), (־), [ו]; atque ea quidem, ſi in ultima ſyllaba occurrant, aut in penultima; quae fere in Sceva mutantur.

(2) Sceva quoque mutatur; ſed eam ob cauſam, ne duo Sceva initio maxime dictionis concurrant; tumque dextrum Sceva mutatur in (ִ), aut (-), aut (ֶ); ut הִבְרֵי *verba*, pro דְבְרֵי; quae mutatio accidit nonnunquam in media dictione; ut אֲרוֹמִמְךָ *extollam te*, pro אֲרוֹמְמְךָ.

At ſi dextrum Sceva ſit compoſitum, tunc ſolvetur, ſolumque Punctum adſcitum unde coaluit, manebit; ut חַכְמֵי *ſapientes*, pro חֲכְמֵי; עֶגְלוֹ *vitulus ejus*, pro עֱגְלוֹ.

RE-

REGVLA III.

Mutatio Punctorum in penultima.

(1) *Pathach, Kametz, Segol, Tzere penultima: Cholem,*
Cui ſubeat Segol, ſimplex in Sceva feruntur;
(2) *Compoſitum at fient, eadem ſi guttur anhelet.*

EXEMPLA.

(1) Puncta (-), (ָ), (ֶ), (ֵ), & (וֹ), quod praeeat Puncto (ֶ), in penultima ſyllaba mutantur in (ְ); ut נַעַר *puer*, נְעָרִים *pueri*; דָּבָר *verbum*, דְּבָרִים *verba*; מֶלֶךְ *Rex*, מְלָכִים *Reges*; קוֹמֶץ *pugillus*, קְמָצִים *pugilli*; סֵפֶר *liber*, סְפָרִים *libri*.

(2) Si vero ſubjiciantur Gutturalibus, in Sceva compoſitum mutantur, ut חֶרֶב *gladius*, חֲרָבוֹת *gladii*; אוֹמֶר *dictum*, אֲמָרִים *dicta*; עֵגֶל *vitulus*, עֲגָלִים *vituli* &c.

EXCE-

EXCEPTIO.

Excipe Punctum (‥) ante litteram quieſcentem, quod uſque manet; ut הֵיכָל *templum*, plur. הֵיכָלִים, & quaedam ſimilia, ubi [‥] penultimum non mutatur: quemadmodum nec mutatur (ָ) penultimum in voce חָרָשׁ *artifex*, plur. חָרָשִׁים *artifices*; & in quibuſdam aliis uſu addiſcendis.

REGULA IV.

Mutatio Punctorum in ultima.

[1] *At Kametz, Cholem, nec non Tzere ultima (ſed quum Tzere poſt Kametz ſubit) invariata manebunt.*

(2) *Corripit at Puncta haec Dagheſc, affinia ſupplens.*

(3) *Sed Pathach aut Segol poſtrema in Kames abibunt.*

(4) *Forma (ֵי) per Tzere cum Jod coaleſcit in unum.*

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Puncta (ָ), (וֹ), ſi in ultima ſyllaba ſint, non mutantur; ſic דָּבָר *verbum*, דְּבָרִים *verba*; קוֹף *ſimia*, קוֹפִים.

Punctum (..) ultimum manet quoque, ſed praecedente (ָ); ut שָׁכֵן *vicinus*, plur. שְׁכֵנִים. Si vero non anteeat Kametz, mutatur in (:), ut רוֹכֵב *eques*, plur. רוֹכְבִים.

(2) Si vero Voces, cum in poſtrema parte augentur, poſtulant Dagheſc Forte, tunc Punctum longum praecedens in breve affine mutandum eſt; nimirum (וֹ) in (ֻ), (ָ) in (ַ), (ֵ) in [ִ]; ut אֲדֻמִּים *rufi*, ab אָדוֹם; גְּמַלִּים *cameli*, a גָּמָל; קִנִּים *nidi*, a קֵן.

[3] Puncta [-] aut [ֶ], nam ſaepe ob Gutturalem [-] adhibetur pro [ֶ], in ultima ſyllaba mutantur in (ָ); ut טַעַם *guſtus*, plur. טְעָמִים; מֶלֶךְ *Rex*, plur. מְלָכִים.

(4) Voces, quae habent formam ſive

Digitized by Google

ve Puncta (ֵ), commutant in Tzere cum Jod quieſcente; ut זַיִת *oliva*, plur. זֵיתִים.

EXCEPTIONES.

I. Excipe יוֹם *dies*, plur. יָמִים; & רוֹאשׁ *caput*, plur. רָשִׁים; tum שׁוֹר *bos*, plur. שְׁוָרִים; & אֱנוֹשׁ *homo*, plur. אֲנָשִׁים; & nonnulla his ſimilia.

II. In quibuſdam nominibus ortis ex defectivis vertitur [-] in (·) cum Dagheſc Forti ſequente; ut פַּת *buccella*, plur. פִּתִּים; מַס *tributum*, plur. מִסִּים &c.

III. Aliquando [ֵ] ultimum fit (:); ut אֹזֶן *auris*, אָזְנַיִם.

IV. Excipe בַּיִת *domus*, plur. בָּתִּים, & תַּיִשׁ *hircus*, plur. תְּיָשִׁים, tum חַיִל *robur*, plur. חֲיָלִים; & עַיִר *pullus aſini*, plur. עֲיָרִים &c.

§. *III.*

§. *III.*

De Caſibus.

Caſuum Notae.

Nulla nota eſt Rectis. Obliquis caſibus ante-
Pone ל, את, מ: *ſic caſus diſtinguit Jüda.*

Rectus caſus, ſive Nominativus nullam praeſeſeſert notam, niſi Verbo Paſſivo adjungatur; tunc enim gerit aliquando particulam את, quae proprie Accuſandi caſum deſignat. Genitivus in Scripturis exhibetur ut plurimum per Regimen, de quo mox. Dativo ל, Ablativo מ praefiguntur; de quibus cum ceteris praefixis alibi ſermo inſtituetur.

Aliquando ל cum Nominativo, & Genitivo invenitur; cujus Genitivi nota apud Rabbinos eſt של.

R E G I M E N

Seu Forma conſtructa.

Duplex quum nomen diſpar concurrit, ut unum
Alterius regimen gerat, ut pendentis ab ipſo;
Juncturae id genus Hebraeis conſtructa *vocatur*
Forma, *elementa ſimul paſſim momentaque mutans.*
Qua ratione petis? paucis adverte docebo.

Regimen ſeu *Forma* ſive *Status conſtructus* eſt concurſus duorum Nominum, quorum unum alterum regit, ut apud Latinos *Lex Dei*. In pari nominum concurſu apud Hebraeos nomen illud, quod regit alterum, dicitur eſſe in *Regimine*, ſive in *Forma Statuve conſtructo*; quodque propterea, tum litterarum, tum Punctorum mutationi obnoxium eſt.

RE-

Digitized by Google

R E G V L A V.

Mutatio Litterarum Nominis, quod eſt in Regimine.

[1] *In Tzere vertuntur cum Jod de more ſilente*
ִים & ַיִם *numeri, qui plura, aut bina recenſet;*
[2] ָה *femella fit* ַת*:* [3] *tria creſcere nomina Chirek*
Ob Regimen cogit: [4] *todidem decreſcere Cholem.*

E X E M P L A.

[1] Pluralis ִים, & Dualis ַיִם in Regimine mutantur in [ֵי]; ſic בִּגְדֵי הָאַרְגָּמָן *veſtes purpurae*, pro בְּגָדִים; & מֵי הַיַּרְדֵּן *aqua Jordanis*, pro מַיִם.

[2] Feminina deſinentia in ָה mutantur in ַת; ut תּוֹרַת יְהוָה, pro תּוֹרָה, *Lex Dei*.

[3] Haec tria nomina אָב *pater*, אָח *frater*, חָם *ſocer* in Regimine ſibi ad-

nectunt [ִי]; ut אֲבִי גוֹיִם *pater gentium* &c.

[4] Haec vero אָוֶן *iniquitas*, תָּוֶךְ *medium*, מָוֶת *mors* contrahuntur in [וֹ]; ſic מוֹת יְשָׁרִים *mors juſtorum* &c.

R E G V L A VI.

Mutatio Punctorum ob Regimen.

(1) *Ob Regimen Kames, & Tzere fient ultima Pathach:*
(2) *In Sceva tranſibunt, ſi ſint ante ultima.* (3) *Segol*
Nil mutat, numerus quum ſingulus amplexatur.

E X E M P L A.

(1) Puncta (ָ) & (ֵ) in ultima ſyllaba fiunt in Regimine (-); ut דְּבַר הַמֶּלֶךְ, pro דָּבָר, *verbum Regis*. Sic etiam יְתַד אֹהֶל, pro יָתֵד, *clavus tabernaculi.*

[2] Si vero ſint penultima, mutantur in (:); ut (ָ) in modo allatis exemplis: Tzere vero; ut פְּאַת נֶגֶב

pla-

plaga meridiei, pro פֵּאָה.

(3) Segol tum ultimum, tum penultimum in Regimine nominis ſingularis numeri non mutatur; ſic אֶרֶךְ יָמִים *longitudo dierum*; אֶרֶץ חֵפֶץ *terra deſiderii*.

Nec mutatur Tzere in Regimine nominis num. ſing. dum conſtituit cum (ֶ) nomen quinque Punctorum; ut סֵפֶר מֶלֶךְ *liber Regis*.

Adverte, formam (ַ ׳) etiam in Regimine contrahi in (ֵ׳); ſic חֵיל מִצְרַיִם *exercitus Ægypti*, pro חַיִל.

EXCEPTIONES.

I. Tria nomina אָב *pater* &c., de quibus in Reg. ſuper. num. 3., mutant [ָ] in (:), quod ob Gutturalem eſt compoſitum, ut ibidem patet; ſed חָלָב *lac*; & הָבֶל *vanitas* mutant poſtremum (ָ) in (ֵ); ut חֲלֵב עִזִּים *lac caprarum* &c. Praeterea בֵּן *filius* fit בֶּן, vel בִּן; ſic שֵׁם *nomen* fit שֶׁם. Quaedam retinent ultimum (ֵ); ut יָוֵן *lutum* &c. & ultimum (ָ); ut כְּתָב *ſcriptum* &c.

II. Nonnulla ſervant penultimum (ָ) & (ֵ); ut צָרָה *angor*; קָמָה *ſeges* &c. זֵעָה *ſudor*; תֵּבָה *arca* &c.

III. Deſinentia in ֶה mutantur in ֵה, ut שְׂדֵה מוֹאָב *ager Moabitarum*, pro שָׂדֶה. Verum פֶּה *os* in Regimine fit פִּי; & רֵעֶה *amicus* nil mutat.

P R AE F I X A.

Conſona quaeque praeit, queis conſtant מֹשֶׁה וְכָלֵב:
Ima tabella docet quid ſint; quae Puncta requirant.

Litterae, quae continentur in allatis vocibus *Moſceh Vechaleb*, dicuntur *Praefixa*, vocibus enim quibuslibet praefigi ſolent. In ſubjecta tabella videre licet, quid ſignificent, & quibus Punctis inſtruantur.

מ	*A.*	*Ex.*	*Prae.*	vult (ִ)
ש	*Qui.*	*Quae.*	*Quod.*	vult (ֶ)
ה	ὁ *hic.*	ἡ *haec.*	τὸ *hoc.*	vult (ַ)

Cum Dagheſc unaquaeque Forti in ſequenti littera: ut

מִפַּחַד

מִסַּחַר *a merce*; שֶׁפָּדָה *qui redemit* &c.

ו *Et.* Communiter ſibi ſubſcribunt (:)! ut
כ *Sicut.*
ל *Ad.*
ב *In.*

וְכַד & *cadus*; כְּגֶפֶן *ſicut vitis* &c.

De Dagheſc inſigendo.

Ob Daghes ejectum vocalis, quae cita, torpet.

Si littera non admittat Dagheſc, tunc Puncta brevia, quae praecedunt mutantur in longa: nempe (ִ) mutatur in (ֵ), (ֻ) in (וֹ), (ַ) in (ָ); ut מֵרוּחַ *e ſpiritu*: הָאֵלֶּא *hi ipſi*. &c.

APPENDICES.

Generaliora quaedam de Praefixis, conſulto omiſſis aliis, delibavimus, ne obrueretur rerum multitudine rudis adhuc tironum mens. Ne quid tamen hic deſideraretur, cuncta fere, quae

ad Praefixa pertinent, conjecimus in has Appendices, poſtmodum Grammatica provectioribus percurrendas.

I. De שׁ; & ה Emphatico.

I. *Cum Segol* שֶׁ, *& Daghesc comitante praeibit.*
(2) *Saepe Daghesc cadit.* (3) *Interdum Pathach*, (4) *aut Sceva ſumit.*
II. ה *ſibi vult Pathach, Daghesc quod Forte ſequatur,*
(5) *Ni Daghes ejecto, jubeat ſuccedere Kametz:*
(6) *Ante* מְ *Participj, ante* ה, *aut* ח, *Pathach iturum*
Detinet: (7) *ac Segol haud nunquam ſibi ſubdere geſtit.*
III. *Utitur* ה *demum, quum quidquam interrogat, Heber.*

Accuratius hic omnia, quae ad Praefixa שׁ, & ה pertinent, pertractantur.

I. Prae-

I. Praefigitur שׁ cum Puncto (ֶ) & Dagheſc Forti in littera ſequenti, ut antea dictum eſt; ſic כַּרְמִי שֶׁלִּי *vinea mea, quae mihi.*

(2) Aliquando e littera, quae ſequitur, excidit Dagheſc; ut שֶׁעֲמָלוֹ *cujus labor eſt.*

(3) Nonnunquam pro (ֶ) aſſumit (ַ); ut שַׁקַּמְתִּי *quod ſurrexi.*

(4) Vel accipit (ְ), ut שְׁהֵם *quod ipſi.*

II. Punctum Praefixi ה eſt (ַ) cum Dagheſc in littera conſequente; ut הַמַּיִם *aqua haec.*

(5) Si vero Dagheſc excludatur, accipit (ָ); ut הָעַלְמָה *haec virgo.*

(6) At cum praefigitur Formativae מְ Participiorum, aut litteris ה, & ח, ſervat ſuum (ַ), etſi excludatur Dagheſc; ita הַמְסַפְּרִים *ipſi enarrantes;* הַהוּא *ille ipſe;* הַחֵרֶם *anathema illud.*

(7) Porro ante הָ & עָ, ſi ſint in penultima, & ante חָ, ſive in penultima, ſive alibi ſit, adſciſcit (ֶ); ut הֶהָמוֹן *copia haec;* הֶעָרֵל *incircumciſus hic;* הֶחָמָס *ipſa iniquitas.*

III. Denique Praefixum הֲ eſt interrogationis ſignum; tumque Punctum ejus fere eſt (ֲ); ut הֲבַת *num filia?* הֲלוֹא *an non?* Verum ante Gutturalem Puncto (ָ) notatam aſſumit (ֶ), ut הֶהָיְתָה זֹּאת *numquid fuit hoc?* alio autem Puncto notatam, aſſumit (ַ); ut הַאִם *an ſi?*

II. De ו.

Fit Surek ante Sceva, aut Bumaph,
Vau copula vocum.

Vau copulativum ante litteras Puncto (:) ſubſcriptas, & Labiales, non וְ, ſed וּ evadet, quod breve reputatur; ſic וּצְבָאוֹ *utzbao, & exercitus ejus;* וּמֵת *& mortuus.*

וָ *vero accipient Milel, & monoſyllabon uſque.*

At ſi praefigatur voci, quae ſit penacuta, aut monoſyllabon, accipiet Kametz, ante ipſas etiam Labiales; ut וָפַחַת *& fovea;* וָפַח *& laqueus.*

De

De ו, quod Converſivum dicitur.

(1) *Vau quoque Praeterito dat deſignare Futurum,*
(2) *Accentumque ultra, numerus ſi ſingulus, urget.*

(1) Interdum (ו) convertit Praeteritum in Futurum, nec Punctum commutat ſuum; ut וְאָמַר *& dicet*, pro *& dixit*.

(2) In perſona 1. & 2. ſing. Praeteriti accentum a penultima rejicit in ultimam; ita וְאָמַרְתָּ *& dices* pro וְאָמַרְתָּ &c. [excipiuntur Quieſcentia Verba *Lamed-Aleph*, & *Lamed-He*; in quibus accentus ſuo loco manet; ut וְקָרָאתָ *& clamabis*. &c.)

(1) *Praeteritum contra dat deſignare Futuro;*
Tum ſibi depoſcit Pathach, Dagheſque ſodalem:
(2) *Excutit at Dagheſ, ſi Jod cum Sceva ſequatur.*

D (1) Con-

(1) Convertit etiam Futurum in Praeteritum, tumque aſſumit ſibi Pathach, & Dagheſc Forte in littera ſequente; ut וַתִּפְקוֹד *& viſitaſti*, pro *& viſitabis*.

[2] Si vero ſequatur Jod ſcevatum, excludit Dagheſc; ut וַיְפַקֵּד *& viſitavit*, pro וַיְּפַקֵּד.

(1) *Nonnunquam accentum retrabit, mutatque Futuri*
Poſtremum Tzere, aut Pathach in Segol amicum:
(2) *Aut Cholem, aut Surek ad Kametz Catuph agentur;*
(3) *Aut Surek ad Pathach Reſc ante, aut Abchach anhelum.*

(1) Saepe accentum ab ultima ſyllaba trahit in penultimam, tumque (··), aut (-) Futuri mutatur in (∵); ut וַיְבָרֶךְ, pro וַיְבָרֵךְ, *& benedixit*.

(2) Aliquando terminatio (וֹ), aut (וּ) Futuri tranſit in Kamez-Catuph; ut וַיָּקָם, pro וַיָּקוּם *& ſurrexit*; וַיָּמָד, pro וַיָּמוֹד, *& menſus eſt*.

(3) Denique terminatio Futuri in (וּ)

(ו) nonnunquam abit in (-) ante litteras ר, & Gutturales; ut וַיָּסַר, pro וַיָּסוּר, *& receſſit*. וַיָּנַע *& commotum eſt*, pro וַיָּנוּעַ.

III. De ל, כ, ב.

Beth, Caph, & Lamed, Sceva ſaepe recedere cogunt;
Namque Chirek poſcunt raptum Jod ante ſcevatum;
Tum Jod Sceva ſuum expellet, privumque manebit.

Si ל, כ, ב, ſint ante Jod ſcevatum, tunc [:] horum Praefixorum, & [:] ipſius Jod coaleſcunt in unum Chirek; ut בִּיהוּדָה *in Judaea*, pro בְּיְהוּדָה; לִימִין הָאֵל, pro לְיְמִין, *ad dexteram Dei*.

He ſaepe exploſo, ejus avent ſibi ſubdere Punctum.

Saepe ejiciunt ה, ejuſque Punctum adſciſcunt; ut כַּדּוֹנַג *ſicut ipſa cera*, pro כְּהַדּוֹנַג.

Lamed Kames habet monoſyllabon
ante , Milelve .

Lamed ante Infinitum monoſyllabon , aut penacutum , aſſumit (ָ); ut לָמוּת *ad moriendum ;* לָדַעַת *ad ſciendum .*

Aliquando ſumit idem Punctum (ָ) ante nomen monoſyllabon , aut Milel; ut לָלֵב *cordi ;* לָאָרֶץ *terrae .*

Eaedem hae litterae ל, כ, ב, accipiunt etiam particulam expletivam מוֹ ; ut בְּמוֹ אֶרֶב *in inſidiis ,* &c.

IV. Gradus Comparationis.

Cum re , quod reliquum eſt , ſi res
confertur , uti fit
Per prae *particulam , aut* valde *per-*
ſaepe Latinis ;
Sic מִ *ſimulque* בְּ *, atque* מְאֹד *id*
praeſtat Hebraeis .

Gradus Comparationis apud Hebraeos fiunt per Praefixa מִ , ב , & adverbium מְאֹד *valde ;* ut טוֹב מִיַּיִן *bo-*

nus

nus prae vino, h. e. *melior vino*; יָפָה בַּנָּשִׁים *pulchra in mulieribus* h. e. *pulcherrima* Cant. 1. 8. טוֹב מְאֹד *bonus valde*. h. e. *optimus*.

§. IV.

De Pronomine Primitivo.

Quae Nomen referunt, merito Pronomina dicta,
Haec Genere, & Numero, & Caſu diſcrevit Jacob.

Pronomina, quae vocantur *Primitiva*, variantur Genere, Numero, & Caſu, quem Praefixa indicant: Pronomen ſolum Perſonae primae Communis eſt Generis, ut in tabula ſequente.

PRO-

Digitized by Google

Nonnunquam particulae מֶה, מַה, מָה denotant *quam ; cur ; quomodo ;* ut מַה־טּוֹב *quam bonum !* &c. & cum praefixo כּ *tot ; quot ; quoties ;* ut כַּמֶּה שָׁנִים *tot anni* . &c.

§. *V.*

De Affixis ſive de Pronomine Poſſeſſivo .

Particulae abſciſſae integro Pronomine praebent
Poſſeſſivum : *hae ſuffiguntur vocibus imis ;*
Suffixa *ut liceat , mavis ni* Affixa, *vocari .*

Extremae ſyllabae exciſae ex perfectis Pronominibus conſtituunt *Pronomina Poſſeſſiva* . Hae vocum extremitati affiguntur ; quare *Affixa* ſive *Suffixa* appellantur : earum autem Genus , non rei poſſeſſae ; ſed poſſeſſori eſt accommodandum . Affixa omnia , eorumque uſum in ſubjecta tabella videre eſt .

Affi-

Digitized by Google

Affixa Sing. cum Nomine Plur.		*Affixa Sing. cum Nomine Sing.*	
1. Perſon. Com.	ַי	1. Perſ. Com.	ִי
2. Maſc.	ֶיךָ	2. Maſc.	ְךָ
2. Fem.	ַיִךְ	2. Fem.	ֵךְ
3. Maſc.	ָיו	3. Maſc.	וֹ
3. Fem.	ֶיהָ	3. Fem.	ָהּ

E X E M P L A.

Sic voci אוֹת *ſignum*, adjecto affixo (ִי), fiet אוֹתִי, & ſignificat *ſignum meum* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis illud; אוֹתְךָ vero ſignificat *ſignum tuum* Maſc. h. e. viri poſſidentis illud.

Sic Plur. אוֹתוֹת *ſigna*, adjecto affixo (ַי), fit אוֹתוֹתַי, & ſignificat *ſigna mea* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis ea: אוֹתוֹתַיִךְ ſignificat *ſigna tua* Fem. h. e. mulieris poſſidentis illa.

nectunt [ֹ]; ut אֲבִי גוֹיִם *pater gentium* &c.

[4] Haec vero אָוֶן *iniquitas*, תָּוֶךְ *medium*, מָוֶת *mors* contrahuntur in [וֹ]; ſic מוֹת יְשָׁרִים *mors juſtorum* &c.

REGVLA VI.

Mutatio Punctorum ob Regimen.

(1) *Ob Regimen Kames, & Tzere fient ultima Pathach:*
(2) *In Sceva tranſibunt, ſi ſint ante ultima.* (3) *Segol*
Nil mutat, numerus quum ſingulus amplexatur.

EXEMPLA.

(1) Puncta (ָ) & (ֵ) in ultima ſyllaba fiunt in Regimine (ַ); ut דְּבַר הַמֶּלֶךְ, pro דָּבָר, *verbum Regis*. Sic etiam יְתַד אֹהֶל, pro יָתֵד, *clavus tabernaculi.*

[2] Si vero ſint penultima, mutantur in (ְ); ut (ָ) in modo allatis exemplis: Tzere vero; ut פְּאַת נֶגֶב

pla-

plaga meridiei, pro פֵּאָה.

(3) Segol tum ultimum, tum penultimum in Regimine nominis ſingularis numeri non mutatur; ſic אֹרֶךְ יָמִים *longitudo dierum*; אֶרֶץ חֵפֶץ *terra deſiderii*.

Nec mutatur Tzere in Regimine nominis num. ſing. dum conſtituit cum (ֶ) nomen quinque Punctorum; ut סֵפֶר מֶלֶךְ *liber Regis*.

Adverte, formam (ַ) etiam in Regimine contrahi in (ֵ); ſic חֵיל מִצְרַיִם *exercitus Ægypti*, pro חַיִל.

EXCEPTIONES.

I. Tria nomina אָב *pater* &c., de quibus in Reg. ſuper. num. 3., mutant [ָ] in (ְ), quod ob Gutturalem eſt compoſitum, ut ibidem patet; ſed חָלָב *lac*; & הָבֶל *vanitas* mutant poſtremum (ָ) in (ֵ); ut חֲלֵב עִזִּים *lac caprarum* &c. Praeterea בֵּן *filius* fit בֶּן, vel בִּן; ſic שֵׁם *nomen* fit שֶׁם. Quaedam retinent ultimum (ֵ); ut יָוֵן *lutum* &c. & ultimum (ָ); ut כְּתָב *ſcriptum* &c.

II. Nonnulla ſervant penultimum (ָ) & (ֵ) ; ut צָרָה *angor* ; קָמָה *ſeges* &c. זֵעָה *ſudor* ; תֵּבָה *arca* &c.

III. Deſinentia in ֶה mutantur in ֵה , ut שְׂדֵה מוֹאָב *ager Moabitarum*, pro שָׂדֶה . Verum פֶּה *os* in Regimine fit פִּי ; & רֵעֶה *amicus* nil mutat.

P R AE F I X A.

Conſona quaeque praeit, queis conſtant מֹשֶׁה וְכָלֵב:
Ima tabella docet quid ſint ; quae Puncta requirant.

Litterae, quae continentur in allatis vocibus *Moſceh Vechaleb*, dicuntur *Praefixa*, vocibus enim quibuslibet praefigi ſolent. In ſubjecta tabella videre licet, quid ſignificent, & quibus Punctis inſtruantur.

מ	*A.*	*Ex.*	*Prae.*	vult (ִ)
ש	*Qui.*	*Quae.*	*Quod.*	vult (ֶ)
ה	ὁ *hic.*	ἡ *haec.*	τὸ *hoc.*	vult (ַ)

Cum Dagheſc unaquaeque Forti in ſequenti littera : ut

מִסַּחַר

מִסַּחַר *a merce ;* שֶׁפָּדָה *qui redemit* &c.

ו *Et.*	Communi-
כ *Sicut.*	ter ſibi ſub-
ל *Ad.*	ſcribunt (:) ;
ב *In.*	ut

וְכַד *& cadus ;* כְּגֶפֶן *ſicut vitis* &c.

De Dagheſc infigendo.

Ob Daghes ejectum vocalis, quae cita, torpet.

Si littera non admittat Dagheſc, tunc Puncta brevia, quae praecedunt mutantur in longa : nempe (ִ) mutatur in (ֵ), (ֻ) in (וֹ), (ַ) in (ָ); ut מֵרוּחַ *e ſpiritu :* הָאֵלֶּא *hi ipſi.* &c.

APPENDICES.

Generaliora quaedam de Praefixis, conſulto omiſſis aliis, delibavimus, ne obrueretur rerum multitudine rudis adhuc tironum mens. Ne quid tamen hic deſideraretur, cuncta fere, quae ad

ad Praefixa pertinent, conjecimus in has Appendices, poſtmodum Grammatica provectioribus percurrendas.

I. De ש; & ה Emphatico.

I. *Cum Segol* שֶׁ, *& Dagheſc comitante praeibit.*
(2) *Saepe Dagheſc cadit.* (3) *Interdum Pathach*, (4) *aut Sceva ſumit.*
II. ה *ſibi vult Pathach, Dagheſc quod Forte ſequatur*,
(5) *Ni Daghes ejecto, jubeat ſuccedere Kametz:*
(6) *Ante* מְ *Participj, ante* ה, *aut* ח, *Pathach iturum*
Detinet: (7) *ac Segol haud nunquam ſibi ſubdere geſtit.*
III. *Utitur* ה *demum, quum quidquam interrogat, Heber.*

Accuratius hic omnia, quae ad Praefixa ש, & ה pertinent, pertractantur.

I. Prae-

I. Praefigitur שׁ cum Puncto (ֶ) & Dagheſc Forti in littera ſequenti, ut antea dictum eſt; ſic כַּרְמִי שֶׁלִּי *vinea mea, quae mihi.*

(2) Aliquando e littera, quae ſequitur, excidit Dagheſc; ut שֶׁעֲמָלוֹ *cujus labor eſt.*

(3) Nonnunquam pro (ֶ) aſſumit (ַ); ut שַׁקַּמְתִּי *quod ſurrexi.*

(4) Vel accipit (ְ), ut שְׁהֶם *quod ipſi.*

II. Punctum Praefixi ה eſt (ַ) cum Dagheſc in littera conſequente; ut הַמַּיִם *aqua haec.*

(5) Si vero Dagheſc excludatur, accipit (ָ); ut הָעַלְמָה *haec virgo.*

(6) At cum praefigitur Formativae מְ Participiorum, aut litteris ה, & ח, ſervat ſuum (ַ), etſi excludatur Dagheſc; ita הַמְסַפְּרִים *ipſi enarrantes;* הַהוּא *ille ipſe;* הַחֵרֶם *anathema illud.*

(7) Porro ante הָ & עָ, ſi ſint in penultima, & ante חָ, ſive in penultima, ſive alibi ſit, adſciſcit (ֶ); ut הֶהָמוֹן *copia haec;* הֶעָרֵל *incircumciſus hic;* הֶחָמָס *ipſa iniquitas.*

III.

III. Denique Praefixum ה eſt interrogationis ſignum; tumque Punctum ejus fere eſt (ֲ); ut הֲבַת *num filia?* הֲלוֹא *an non?* Verum ante Gutturalem Puncto (ָ) notatam aſſumit (ֶ), ut הֶהָיְתָה זֹאת *numquid fuit hoc?* alio autem Puncto notatam, aſſumit (ַ); ut הַאִם *an ſi?*

II. De ו.

Fit Surek ante Sceva, aut Bumaph, Vau copula vocum.

Vau copulativum ante litteras Puncto (:) ſubſcriptas, & Labiales, non וְ, ſed וּ evadet, quod breve reputatur; ſic וּצְבָאוֹ *utzbao, & exercitus ejus;* וּמֵת *& mortuus.*

וָ *vero accipient Milel, & monoſyllabon uſque.*

At ſi praefigatur voci, quae ſit penacuta, aut monoſyllabon, accipiet Kametz, ante ipſas etiam Labiales; ut וָפַחַת *& fovea;* וָפָח *& laqueus.*

De

De ו, quod Converſivum dicitur.

(1) *Vau quoque Praeterito dat deſignare Futurum,*
(2) *Accentumque ultra, numerus ſi ſingulus, urget.*

(1) Interdum (ו) convertit Praeteritum in Futurum, nec Punctum commutat ſuum; ut וְאָמַר *& dicet*, pro *& dixit*.

(2) In perſona 1. & 2. ſing. Praeteriti accentum a penultima rejicit in ultimam; ita וְאָמַרְתָּ *& dices* pro וְאָמַרְתָּ &c. [excipiuntur Quieſcentia Verba *Lamed-Aleph*, & *Lamed-He*; in quibus accentus ſuo loco manet; ut וְקָרָאתָ *& clamabis*. &c.)

(1) *Praeteritum contra dat deſignare Futuro;*
Tum ſibi depoſcit Pathach, Dagheſque ſodalem:
(2) *Excutit at Dagheſe, ſi Jod cum Sceva ſequatur.*

 (1) Con-

(1) Convertit etiam Futurum in Praeteritum, tumque aſſumit ſibi Pathach, &Agheſc Forte in littera ſequente; ut וַתִּפְקוֹד *& viſitaſti*, pro *& viſitabis*.

[2] Si vero ſequatur Jod ſcevatum, excludit Agheſc; ut וַיְפַקֵּד *& viſitavit*, pro וַיְּפַקֵּד.

(1) Nonnunquam accentum retrahit,
mutatque Futuri
Poſtremum Tzere, aut Pathach in
Segol amicum:
(2) Aut Cholem, aut Surek ad Kametz
Catuph agentur;
(3) Aut Surek ad Pathach Reſc ante,
aut Ahchach anhelum.

(1) Saepe accentum ab ultima ſyllaba trahit in penultimam, tumque (‥), aut (-) Futuri mutatur in (∵); ut וַיְבָרֶךְ, pro וַיְבָרֵךְ, *& benedixit*.

(2) Aliquando terminatio (וֹ), aut (וּ) Futuri tranſit in Kamez-Catuph; ut וַיָּקָם, pro וַיָּקוּם *& ſurrexit*; וַיָּמָד, pro וַיָּמוֹד, *& menſus eſt*.

(3) Denique terminatio Futuri in

(וּ)

(ו) nonnunquam abit in (-) ante litteras ר, & Gutturales; ut וַיָּסַר, pro וַיָּסוֹר, *& receſſit*. וַיָּנַע *& commotum eſt*, pro וַיָּנוֹעַ.

III. De ל, כ, ב.

Beth, Caph, & Lamed, Sceva ſaepe recedere cogunt;
Namque Chirek poſcunt raptum Jod ante ſcevatum;
Tum Jod Sceva ſuum expellet, privumque manebit.

Si ל, כ, ב, ſint ante Jod ſcevatum, tunc [:] horum Praefixorum, & [:] ipſius Jod coaleſcunt in unum Chirek; ut בִּיהוּדָה *in Judaea*, pro בְּיְהוּדָה; לִימִין הָאֵל, pro לְיְמִין, *ad dexteram Dei*.

He ſaepe exploſo, ejus avent ſibi ſubdere Punctum.

Saepe ejiciunt ה, ejuſque Punctum adſciſcunt; ut כַּדּוֹנַג *ſicut ipſa cera*, pro כְּהַדּוֹנַג.

Lamed Kames habet monoſyllabon
ante, Milelve.

Lamed ante Infinitum monoſyllabon, aut penacutum, aſſumit (ָ); ut לָמוּת *ad moriendum*; לָדַעַת *ad ſciendum*.

Aliquando ſumit idem Punctum (ָ) ante nomen monoſyllabon, aut Milel; ut לָלֵב *cordi*; לָאָרֶץ *terrae*.

Eaedem hae litterae ל, כ, ב, accipiunt etiam particulam expletivam מוֹ; ut בְּמוֹ אָרֶב *in inſidiis*, &c.

IV. Gradus Comparationis.

Cum re, quod reliquum eſt, ſi res
confertur, uti fit
Per prae *particulam, aut* valde *per-*
ſaepe Latinis;
Sic מִ *ſimulque* בְּ, *atque* מְאֹד *id*
praeſtat Hebraeis.

Gradus Comparationis apud Hebraeos fiunt per Praefixa מִ, בְּ, & adverbium מְאֹד *valde*; ut טוֹב מִיַּיִן *bonus*

nus prae vino, h. e. *melior vino*; יָפָה בַּנָּשִׁים *pulchra in mulieribus* h. e. *pulcherrima* Cant. 1. 8. טוֹב מְאֹד *bonus valde*. h. e. *optimus*.

§. *IV.*

De Pronomine Primitivo.

Quae Nomen referunt, merito Pronomina dicta,
Haec Genere, & Numero, & Caſu diſcrevit Jacob.

Pronomina, quae vocantur *Primitiva*, variantur Genere, Numero, & Caſu, quem Praefixa indicant: Pronomen ſolum Perſonae primae Communis eſt Generis, ut in tabula ſequente.

PRO-

PRONOMINA PRIMITIVA.

Perſ.	*Nom.*	*Gen.*	*Dat.*	*Acc.*	*Abl.*
Ego Com.	אֲנִי	שֶׁלִּי	לִי	אוֹתִי	מִמֶּנִּי
Tu Maſc.	אַתָּה	שֶׁלְּךָ	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמְּךָ
Tu Fem.	אַתְּ	שֶׁלָּךְ	לָךְ	אוֹתָךְ	מִמֵּךְ
Ille	הוּא	שֶׁלּוֹ	לוֹ	אוֹתוֹ	מִמֶּנּוּ
Illa	הִיא	שֶׁלָּהּ	לָהּ	אוֹתָהּ	מִמֶּנָּה
Nos Com.	אֲנַחְנוּ	שֶׁלָּנוּ	לָנוּ	אוֹתָנוּ	מִמֶּנּוּ
Vos Maſc.	אַתֶּם	שֶׁלָּכֶם	לָכֶם	אֶתְכֶם	מִכֶּם
Vos Fem.	אַתֶּן	שֶׁלָּכֶן	לָכֶן	אֶתְכֶן	מִכֶּן
Illi	הֵם	שֶׁלָּהֶם	לָהֶם	אוֹתָם	מֵהֶם
Illae	הֵן	שֶׁלָּהֶן	לָהֶן	אוֹתָן	מֵהֶן

Adverte I. frequenter dici אָנֹכִי *ego*; & נַחְנוּ *nos*; tum מִנִּי, & מֶנִּי *a me*. II. אַתֵּנָה *vos* Fem. הֵמָּה *illi*; הֵנָּה *illae*; & poëtice לָמוֹ *illis* maſc. III. Pronomina vicem interdum gerere Verbi ſubſtantivi *ſum*, *es*, *eſt*.

ALIA

ALIA PRONOMINA.

Demonſtrativum.

Mas זֶה hic. זוּ, זֹה, זֹאת haec *femella*, *carentes Plurali*; *ut* זוּ hic, haec. Hi, *aut* hae *pluralis* אֵל, אֵלֶּה.

Invenitur etiam הַלָּזֶה, & הַלָּז *hic idem*: occurritque הַלֵּזוּ *hic ipſe*: & הָאֵל *hi*, aut *hae ipſae*.

Relativum.

אֲשֶׁר Qui, *ut* שֶׁ, *omne Genus*, *Numerumque prehendit*.

Aliquando אֲשֶׁר valet etiam *ſi*; *ſic*; *immo*; *ut*; *uti*; *&c*; *quoniam*.

Interrogativum de perſona, & re quacumque.

מִי quis? quae? *rogat*. *At* מֶה, מָה, מַה quodcumque *rogabit*.

Non-

Nonnunquam particulae מֶה , מַה , מָה denotant *quam ; cur ; quomodo ;* ut מַה־טּוֹב *quam bonum !* &c. & cum praefixo כ *tot ; quot ; quoties ;* ut כַּמֶּה שָׁנִים *tot anni* . &c.

§. *V.*

De Affixis ſive de Pronomine Poſſeſſivo .

Particulae abſciſſae integro Pronomine praebent
Poſſeſſivum : *hae ſuffiguntur vocibus imis ;*
Suffixa *ut liceat* , *mavis ni* Affixa, *vocari* .

Extremae ſyllabae exciſae ex perfectis Pronominibus conſtituunt *Pronomina Poſſeſſiva* . Hae vocum extremitati affiguntur ; quare *Affixa* ſive *Suffixa* appellantur : earum autem Genus , non rei poſſeſſae ; ſed poſſeſſori eſt accommodandum . Affixa omnia , eorumque uſum in ſubjecta tabella videre eſt .

Affi-

Digitized by Google

Affixa Sing. cum Nomine Plur.		*Affixa Sing. cum Nomine Sing.*	
1. Perſon. Com.	ַי	1. Perſ. Com.	ִי
2. Maſc.	ֶיךָ	2. Maſc.	ךָ
2. Fem.	ַיִךְ	2. Fem.	ךְ
3. Maſc.	ָיו	3. Maſc.	ו
3. Fem.	ֶיהָ	3. Fem.	ָהּ

E X E M P L A.

Sic Plur. אותות *ſigna*, adjecto affixo (ַי), fit אותותַי, & ſignificat *ſigna mea* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis ea: אותותַיִךְ ſignificat *ſigna tua* Fem. h. e. mulieris poſſidentis illa.

Sic voci אות *ſignum*, adjecto affixo (ִי), fiet אותִי, & ſignificat *ſignum meum* Com. h. e. viri, vel mulieris poſſidentis illud; אותְךָ vero ſignificat *ſignum tuum* Maſc. h. e. viri poſſidentis illud.

Affixa Plur. cum Nomine Plur.		*Affixa Plur. cum Nomine Sing.*	
1. Perſ. Com.	ֵינוּ	1. Perſ. Com.	ֵנוּ
2. Maſc.	ֵיכֶם	2. Maſc.	ְכֶם
2. Fem.	ֵיכֶן	2. Fem.	ְכֶן
3. Maſc.	ֵיהֶם	3. Maſc.	ָם
3. Fem.	ֵיהֶן	3. Fem.	ָן

E X E M P L A.

Sic אוֹתוֹתֵינוּ *ſigna noſtra* Com. אוֹתוֹתֵיכֶן *ſigna veſtra* Fem. h. e. feminarum poſſidentium. &c.

Sic אוֹתֵנוּ ſignificat *ſignum noſtrum* Com. אוֹתְכֶם *ſignum veſtrum* Maſ. h. e. virorum poſſidentium. &c.

R E G V L A VII.

Mutatio Litterarum ob Affixa.

(1) *Affixa abjiciunt* ִים , & ֵים (2) *atque* ֶה ; (3) *ſed Segol ante Affixum* ֶה *manet*. (4) ה *in* ת *ſed Feminæ mutat*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) ים׳ Pluralis, & Dualis יַם, cum apponuntur Affixa, abjiciuntur; ſic דְּבָרִים fit דְּבָרָיו *verba ejus*; יָדַיִם fit יָדָיו *manus ejus*.

(2) Abjicitur etiam terminatio in ֶה; ſic מִקְנֶה fit מִקְנְךָ *pecus tuum*; & פֶּה *os* fit פִּי *os meum*.

(3) Sed ante affixum הָ *ejus* Segol manet; ut מִקְנֶהָ *pecus ejus*.

(4) Feminina in ָה mutant ה in ת; ſic תּוֹרָה cum Affixo fit תּוֹרָתוֹ *lex ejus*.

E X C E P T I O.

שֶׂה *agnus* fit שֵׂיוֹ cum (י) quieſcente, *agnus ejus*, perinde ac eſſet formae שֵׂיֶה: ſic etiam פֶּה *os* cum aliis Affixis accipit (י) quieſcens in Chirek; ut פִּיךָ *os tuum*; פִּינוּ *os noſtrum*. &c.

R E G V L A VIII.

Mutatio Punctorum ob Affixa.

(1) *Affixa* הֶן , הֶם , & כֶן , כָם conſtructa *vocantur ;*
Nam libet his, Formae *ut* conſtructae, *vertere nomen.*

(2) הֶ , אָב , אָח , חָם , *Affixo* הו *jungantur oportet.*

E X E M P L A.

(1) Affixa haec vocantur *conſtructa ;* nam eam in nominibus, quibus affiguntur, mutationem Punctorum requirunt, quam nomina illa, ſi eſſent in *Forma conſtructa*, ſubirent; ut דִּבְרֵיכֶם *verba veſtra*, a דְּבָרִים ; דְּמֵיכֶן *ſanguis veſter*, a דָּמִים ; in quibus exemplis terminatio ים mutata eſt in (ֵי) ſecundum Reg.V. n. 1. & (ָ) penultimum mutatum eſt in Sceva ſecundum Reg. VI. n. 2. at aliud Sceva in priori exemplo mutatum eſt in (ִ), ne duo Sce-

Sceva concurrerent in dictionis principio, ut pag. 26. n. 2.

(2) Affixum הוּ *ejus* nominibus tantum in ה finitis adhibetur, abjecto ה & praecedente [··]; ut מִקְנֶה fit מִקְנֵהוּ *poſſeſſio ejus*; ſed שֶׂה *agnus* fit שֵׂיהוּ *agnus ejus*.

Idem Affixum הוּ adhibetur tribus nominibus אָב , אָח , חָם , interpoſito Chirek longo, ut אָבִיהוּ *pater ejus*; quod Chirek longum ſumunt haec tria nomina cum ceteris etiam Affixis, excepto Affixo [ִי]; ut אָבִיךָ *pater tuus*.

Porro nonnunquam adhibetur (ו) pro הוּ; ut אָבִיו *pater ejus*.

REGULA IX.

Reliquorum Punctorum mutatio ob Affixa.

Punctorum reliquum ob Suffixa teneatur eadem
Lege, loco quam quaeque ſuo jam Regula Punctis

Mu-

Mutandis ſtatuit. * *Dumtaxat paucula more*
Se proprio geſſiſſe juvat; quae inferne notantur.

E X E M P L A.

Lex mutandorum Punctorum ob Affixa, generatim eadem eſt ac ea, quam in ſuperioribus Regulis tradidimus; pauculis exceptis, quae peculiarem mutationem affectant.

(··) & (ָ) *penultima*

In ſingulari mutantur in [:], ut in Reg. III. Ita שֵׁנָה fit שְׁנָתְךָ *ſomnus tuus*; דָּבָר fit דְּבָרִי *verbum meum*.

* At in plurali manent; ut דְּבָרִים fit דְּבָרַי *verba mea*; שְׁכֵנִים fit שְׁכֵנָיו *vicini ejus*, a שָׁכֵן; cum Affixis vero constructis mutantur in [:]; ſic דִּבְרֵיהֶם *verba eorum*; שִׁכְנֵיכֶם *vicini veſtri*.

(··) & (ָ) *ultima*

Ante Affixa constructa mutantur in (-), ut in Reg. VI. ſic דְּבַרְכֶם *verbum ve-*

Digitized by Google

veſtrum; ſed (ָ) ſine his Affixis manet, ut in Reg. IV. ſic דְּבָרִי *verbum meum*.

Sic (ֵ) quoque manet, praecedente (ָ), ut in Reg. IV. Ita שְׁכֵנוֹ *vicinus ejus*. Item manet ſi praecedat (:); ut פְּאֵר fit פְּאֵרְךָ *ornamentum tuum*; ſecus fit (:), ut in eadem Reg. ſic כִּסְאוֹ *ſolium ejus*, a כִּסֵּא.

At in nominibus ortis ex Defectivis, quae propterea poſcunt Dagheſc Forte, ſequuntur Reg. IV. n. 2. Ita שַׂק *ſaccus*, שַׂקִּי *ſaccus meus*; לֵב *cor*, לִבִּי *cor meum*.

(ֶ) *penult. & ultim.*

Mutantur in (:) ut in Reg. III. & IV. Excep. II. verum forma ſequens ſpectanda eſt.

* Forma (ֶֶ) aut (ַַ) mutatur ita, ut ultimum (ֶ) fiat (:), penultimum vero pro Sceva mutetur in (ִ), vel (ַ), vel (ָ); quia duo Sceva in principio vocis cujuslibet conſiſtere nequeunt, ut alibi jam dictum eſt; ſic בֶּגֶד fit בִּגְדוֹ *veſtis ejus*; מֶלֶךְ fit מַלְכְּךָ *Rex*

Rex tuus. (Haec mutatio ſervatur quoque in Duali nominum, quae habent hanc formam, etſi deſit Affixum; ut קֶרֶן *cornu*, dual. קַרְנַיִם).

Itidem mutatur forma quinque punctorum (ֶ); ſic חֵלֶק fit חֶלְקִי *portio mea*.

(ו) *penultimum*

* Manet, ni ſequatur (ְ), aut (-), tunc enim abit in (ָ), aut in (ֻ); ita קֹדֶשׁ fit קָדְשׁוֹ *ſanctitas ejus*; אֹהֶל fit אָהֳלוֹ *tabernaculum ejus*; & גּוֹדֶל fit גָּדְלוֹ *magnitudo ejus*.

(ו) *ultimum*

Manet etiam invariatum, ut in Reg. IV. ſic כְּבוֹדִי *gloria mea*, a כָּבוֹד.

Verum in nominibus derivatis ex Defectivis mutatur, ut in eadem Reg. IV. Ita עֹז *robur*, עֻזִּי *robur meum*.

Forma (ַי) contrahitur in (ֵי), ut in eadem Reg. IV. ſic בַּיִת fit בֵּיתוֹ *domus ejus*.

* In forma (ָי) Puncta quaſi tranſponun-

ponuntur, & (ֵ) fit breve; ita שְׁבִי fit שִׁבְיָהּ *captivitas ejus*; ſed ante הֶן & הֶם Puncta non mutantur; ut פְּרִי fit פִּרְיָהֶם *fructus eorum*.

* Feminina pluralia accipiunt Affixa, non ſecus ac ſi eſſent in regimine; ut צְדָקוֹת fit צִדְקוֹתָיו *juſtitiae ejus*.

Denique tria nomina מָוֶת, תָּוֶךְ, אָוֶן contrahuntur in (וֹ), ut in Reg. V. ita אוֹנָם *iniquitas eorum*, &c.

R E G V L A X.

Mutatio Punctorum ob Accentum pauſantem, & Makkaph.

[1] *Accentu Pathach in Kametz mutetur oportet.*

[2] *Induit in Segol ſe accentu Sceva retracto;*

[3] *Sic Cateph-Kames in Cholem;* [4] *ſic denique Segol*

In Kametz; [*quod item verbis contingere cernas.*]

[5] *Corripit interdum Makkaph torpentia Puncta.*

E X E M P L A.

[1] Accentu quoque propter pauſam mutantur nominum Puncta; & primo (ַ), quod accentum praecedit, tranſit in [ָ]; ut יָדָי *manus meae*, pro יָדַי (id quod ipſis Verbis commune eſt; ut אָמָר *dixit*, pro אָמַר).

(2) Sceva mutatur in (ֶ), accentu in penultimam recedente, ut פֶּרִי, pro פְּרִי.

[3] Cateph-Kametz aliquando vertitur in (וֹ); ut חוֹלִי *morbus*, pro חֳלִי.

(4) Saepe [ֶ], quod praecedit aliud [ֶ] mutatur in Kametz; ut שָׁמֶשׁ *ſol*, pro שֶׁמֶשׁ (quod etiam Verbis uſuvenit; ut לָשָׁבֶת *ad ſedendum*, pro לָשֶׁבֶת).

Sed nomini אֶרֶץ ſi praefigatur ה, mutatur ſemper dextrum [ֶ] in [ָ], etſi deſit accentus pauſans; ſic הָאָרֶץ *haec tellus*. Contra מֶלֶךְ *Rex*, & צֶדֶק *juſtitia* ſervant dextrum Segol cum ipſo accentu pauſante.

[5] Makkaph demum mutat Puncta longa in brevia analoga, nempe

[ָ] in

[ָ] in [ַ], [ֹ] in [ֵ], [וֹ] in [ֳ] ſeu Kametz-Catuph; ut כָּל־גּוֹי *omnis gens*, pro כּוֹל: nonnulla tamen uſu addiſcenda excipiuntur.

R E G V L A XI.

Mutatio Pronominum ob Accentum Pauſantem.

[1] *Afficiunt etiam Accentus Pronomina; namque*
Decurtant ſimul, et tranſponunt Puncta quibuſdam;
[2] *Producuntque aliis, quae raptim Puncta ciebant.*

E X E M P L A.

(1) Quaedam Pronominum voces ob Accentus tranſponunt Puncta, & Syllabarum numerum contrahunt; ſic לְךָ *tibi*, אוֹתְךָ *te*, מִמְּךָ *a te*, בְּךָ *in te* fiunt ob Accentum pauſantem, לָךְ, אוֹתָךְ, מִמֵּךְ, בָּךְ.

(2) Quaedam vero producunt Pun-

ſta brevia; ut אַתָּה אֲנוֹכִי אֲנִי fiunt: אַתָּה אָנוֹכִי אָנִי.

APPENDIX.

De Vocibus compoſitis; & Hehemanthicis.

Voces Iſacides integras cogit in unum;
Aut mutilas jungit: nova ſic vocabula fingit.

Mos eſt Hebraeis voces in unum cogere; quae illud idem conjunctae ſignificent, quod ſeorſum poſitae ſignificarent: tum integras; ut הַלְלוּיָהּ *laudate Deum*, ex יָהּ *Deus*, & הַלְלוּ *laudate*: צַלְמָוֶת *umbra mortis*, ex מָוֶת *mors*, & צֵל *umbra*: tum mutilatas; ut פַּלְמֹנִי; quae vox eſt confiċta, ut nomen proprium cujuſpiam reticeatur (Graece ὁ δεῖνα *quidam*; Itale *un certo*) ex vocibus integris אַלְמֹנִי & פְּלֹנִי, quae illud idem ſignificant.

Nomina propria frequentius hac ratio-

tione componuntur; tum vocibus integris; ut מִיכָאֵל *Michael;* ex מִי *quis,* כְּ *ſicut*, & אֵל *Deus:* tum mutilatis; ut אַבְרָהָם *Abraham*; ex אָב *pater*, רַב *numeroſus*, & הָמוֹן *multitudo*.

Coagmentantur etiam voces ex Praefixis & Suffixis; ut בִּי *in me*; בְּךָ *in te*, & cum accentu pauſante בָּךְ, ut modo dictum eſt. &c.

Tum plura Praefixa congeruntur; ut בְּשֶׁלִּי *propter me*; בְּשֶׁלְּמִי *propter quem.*

Tamen his omnibus frequentiores ſunt voces, quas *Hehemanthicas* Grammatici appellant: nam Radici (Radix appellatur vox, unde aliae voces exſiſtunt; quae tribus ut plurimum conſtat litteris:) nam Radici, inquam, ſi una aut plures litterae vocis hujuſce הֶאֱמַנְתִּי adjiciantur, vox nova exſiſtit; ut a Radice צָבַע *pinxit* fit אֶצְבַּע *digitus*; a לוּן *pernoctare* fit מְלוּנָה *tuguriolum*. &c. Praeter has litteras, adjicitur etiam aliquando littera ו; ut a שָׁמַע *audivit* fit שְׁמוּעָה *fama*.

CAPVT III.

De Verbis.

§. *I.*

De Verbo Perfecto.

(1) *Quod* non dum appetiit tempus; *quod* ceſſit, *Hebraea Verba notant tantum;* (2) *at* Praeſens *haud* tempus *omittunt*.

(1) Hebraea Verba duobus temporibus diſtinguuntur *Futuro*, & *Praeterito*.

(2) Pro tempore *Praeſenti* adhibetur Participium praeſens, quod *Benoni* appellatur; *ego diſcens* dicunt ex. gr. pro *ego diſco*.

Conjugationes ſeu Formae Verborum.

(1) *Quatuor in Formas Verbum convertitur omne:*

Tres

Digitized by Google

Tres facit Activas cum Paſſiva arbiter uſus:
Quarta Reciproca Paſſivam non accipit una;
(2) *Quae* פָּעַל *priſco a Paradigmate nomina ducunt.*
Quid ſibi quaeque velit, tibi proſam expromere juſſit.

[1] Quodlibet Verbum apud Hebraeos per quatuor Conjugationes inflectitur, quarum tres *Activae* ſunt, cum ſua *Paſſiva* unaquaeque; quarta *Reciproca* eſt, idcirco *Formâ Paſſivâ* caret.

(2) Hae Conjugationes ab antiquo Paradigmate פָּעַל *operatus eſt*, quod priſci Grammatici uſurparunt, nomen nactae ſunt.

I. Dicitur *Kal* ſeu *Pahal*, ejuſque Paſſiva *Niphal*. Haec Conjugatio ſimplicem actionem ſignificat, aut paſſionem; ut *diſcere* ex. gr., aut *diſci*.

II. *Pihel*, cujus Paſſiva *Puhal*. Haec vim actionis, ſeu paſſionis intendit; ut *ſollerter diſcere*, aut *ſollerter diſci*.

III. *Hiphil*, ejuſque Paſſiva *Hophal*. Haec actionem ſignificat, aut paſſionem, juſſu aut ſuaſu alterius factam; ut *fecit diſcere*, aut *diſcere factus eſt*.

IV. *Hithpahel*. Haec agentem exhibet in ſeipſum; ut *diſcere ſe ſe*.

Animum adverte, per ipſa haec Conjugationum nomina, *Pahal*, *Niphal*, *Pihel*, *Puhal*, &c. ſuggeri primas voces Verbi cujuslibet. Nos in una tabula, ut memoriae conſulamus, Paradigma omnium Conjugationum cum ſuis Temporibus, Modiſque, & accentibus proponimus, ut uno propemodum obtutu in quo conveniant, vel differant, dignoſcatur.

Para-

[illegible]

Digitized by Google

Paradigma Omnium

Hithpahel	*Hophal*	*Hiphil*	*Puhal*
הִתְפַּקֵּד	הָפְקַד	הִפְקִיד	פֻּקַּד
הִתְפַּקְּדָה	הָפְקְדָה	הִפְקִידָה	פֻּקְּדָה
הִתְפַּקַּדְתָּ	הָפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתָּ	פֻּקַּדְתָּ
הִתְפַּקַּדְתְּ	הָפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתְּ	פֻּקַּדְתְּ
הִתְפַּקַּדְתִּי	הָפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתִּי	פֻּקַּדְתִּי
הִתְפַּקְּדוּ	הָפְקְדוּ	הִפְקִידוּ	פֻּקְּדוּ
הִתְפַּקַּדְתֶּם	הָפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּם	פֻּקַּדְתֶּם
הִתְפַּקַּדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּן
הִתְפַּקַּדְנוּ	הָפְקַדְנוּ	הִפְקַדְנוּ	פֻּקַּדְנוּ
יִתְפַּקֵּד	יָפְקַד	יַפְקִיד	יְפֻקַּד
תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד	תְּפֻקַּד
תִּתְפַּקֵּד	תָּפְקַד	תַּפְקִיד	תְּפֻקַּד
תִּתְפַּקְּדִי	תָּפְקְדִי	תַּפְקִידִי	תְּפֻקְּדִי
אֶתְפַּקֵּד	אָפְקַד	אַפְקִיד	אֲפֻקַּד
יִתְפַּקְּדוּ	יָפְקְדוּ	יַפְקִידוּ	יְפֻקְּדוּ
תִּתְפַּקֵּדְנָה	תָּפְקַדְנָה	תַּפְקֵדְנָה	תְּפֻקַּדְנָה
תִּתְפַּקְּדוּ	תָּפְקְדוּ	תַּפְקִידוּ	תְּפֻקְּדוּ
נִתְפַּקֵּד	נָפְקַד	נַפְקִיד	נְפֻקַּד
הִתְפַּקֵּד	*Caret*	הַפְקִיד	*Caret*
הִתְפַּקְּדִי	*Impera-*	הַפְקִידִי	*Impe-*
הִתְפַּקְּדוּ	*tivo.*	הַפְקִידוּ	*rativo.*
הִתְפַּקֵּדְנָה		הַפְקֵדְנָה	
הִתְפַּקֵּד	הָפְקֵד	הַפְקִיד *vel* הַפְקֵד	פֻּקּוֹד
מִתְפַּקֵּד	מָפְקָד	מַפְקִיד	מְפֻקָּד

Pihel	Niphal	Kal	Perſ.		
פִּקֵּד	נִפְקַד	*viſitavit* פָּקַד	3. M.	Singular.	Praeteritum.
פִּקְּדָה	נִפְקְדָה	פָּקְדָה	3. F.		
פִּקַּדְתָּ	נִפְקַדְתָּ	פָּקַדְתָּ	2. M.		
פִּקַּדְתְּ	נִפְקַדְתְּ	פָּקַדְתְּ	2. F.		
פִּקַּדְתִּי	נִפְקַדְתִּי	פָּקַדְתִּי	1. C.		
פִּקְּדוּ	נִפְקְדוּ	פָּקְדוּ	3. C.	Plural.	
פִּקַּדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּם	2. M.		
פִּקַּדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּן	2. F.		
פִּקַּדְנוּ	נִפְקַדְנוּ	פָּקַדְנוּ	1. C.		
יְפַקֵּד	יִפָּקֵד	יִפְקוֹד	3. M.	Singular.	Futurum.
תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	3. F.		
תְּפַקֵּד	תִּפָּקֵד	תִּפְקוֹד	2. M.		
תְּפַקְּדִי	תִּפָּקְדִי	תִּפְקְדִי	2. F.		
אֲפַקֵּד	אֶפָּקֵד	אֶפְקוֹד	1. C.		
יְפַקְּדוּ	יִפָּקְדוּ	יִפְקְדוּ	3. M.	Plural.	
תְּפַקֵּדְנָה	תִּפָּקַדְנָה	תִּפְקוֹדְנָה	2/3 F.		
תְּפַקְּדוּ	תִּפָּקְדוּ	תִּפְקְדוּ	2. M.		
נְפַקֵּד	נִפָּקֵד	נִפְקוֹד	1. C.		
פַּקֵּד	הִפָּקֵד	פְּקוֹד	2. M.	Sing.	Imperat.
פַּקְּדִי	הִפָּקְדִי	פִּקְדִי	2. F.		
פַּקְּדוּ	הִפָּקְדוּ	פִּקְדוּ	2. M.	Plur.	
פַּקֵּדְנָה	הִפָּקַדְנָה	פְּקוֹדְנָה	2. F.		
פַּקֵּד	הִפָּקֵד	פָּקוֹד *vel* פְּקוֹד		Infin.	Part. Praet. *Pahul.* פָּקוּד
מְפַקֵּד	נִפְקָד	פּוֹקֵד Par-ticip.		Beno-ni.	Ad-

Digitized by Google

Adnotationes Generales.

I. *Tertia Praeteriti ſobolis perſona propago eſt,*
Syllaba ſi addatur Pronominis ultima quaeque.
II. *Ex Infinito reliquum, ceu* Fonte *redundat.*

I. A tertia Praeteriti perſona [quae Radix eſt, ſive Thema in *Kal*] reliquae ejus perſonae formantur, adjectis poſtremis ſyllabis Pronominum, ut in Paradigmate videre eſt; idcirco ab hac perſona incipit Conjugatio.

II. Ex Infinito, ceu *Fonte* [nam Hebraice dicitur מָקוֹר *Fons*] reliqua fere omnia derivantur: praefixis enim litteris בכלם, habentur Gerundia: ex. gr. בִּפְקֹד *in viſitando*; לִפְקֹד *ad viſitandum* &c.

Futurum etiam inde formatur, praefixis litteris יתאן; quas poſthac una voce *Jethan* appellabimus.

Participia, excepta prima Conjugatio-

tione, ex ipſo Infinito derivantur, praefixo מְ.

Imperativus denique nihil differt ab Infinito.

ADMONITIO.

I. Altera forma Infiniti in *Kal*, & in *Hiphil* (nam duas appoſuimus in Paradigmate) interdum uſurpatur pro Gerundio in *do* ſine praefixis; & plerumque geminando Verbum; ut פָּקוֹד תִּפְקוֹד *viſitando viſitabis*.

II. Quod attinet ad *Formativas* Participii, & Futuri, מ atque יתאן, ſciendum eſt per illas, non ſecus ac per Praefixa, excludi ה Characteriſticum Temporum, ejuſque Punctum aſſumi; ut ex. gr. Participium in *Hiphil* eſt מַפְקִיד, pro מְהַפְקִיד; & Futurum יַפְקִיד, pro יְהַפְקִיד. Nam generalis Regula eſt: *Formativa Temporis expellit Formativam Conjugationis*.

III. Participia inflectuntur, ut nomina, eorumque ſingulare Fem. duplici forma variatur; ex. gr.

In

In Kal.		*In Niphal.*	
Sing. Maſ.	פּוֹקֵד	Sing. Maſ.	נִפְקָד
Fem.	פּוֹקְדָה	Fem.	נִפְקָדָה
	פּוֹקֶדֶת		נִפְקֶדֶת
Plur. Maſ.	פּוֹקְדִים	Plur. Maſ.	נִפְקָדִים
Fem.	פּוֹקְדוֹת	Fem.	נִפְקָדוֹת

Sed Femininum ſing. Participii *Pabul* formam communem habet:

פְּקוּדָה	Sing. Fem.	פָּקוּד	Sing. Maſ.
פְּקוּדוֹת	Plur. Fem.	פְּקוּדִים	Plur. Maſ.

Aliquando *Benoni* deſinit etiam in Chirek; ut תּוֹמִיךְ *ſuſtentans*, pro תּוֹמֵךְ.

Notae Characteriſticae omnium Conjugationum.

Kal & Niphal.

[1] *Augmine* Kal *uno creſcit praeeunte Futuris*.

[2] Niphal *praefigit* נ *ſibi, expellitque Futuro*

Nun dein, cognatiſque Modis; Dagheſque rependit.

(1) *Kal* nullo augmento antecedente gravatur, praeter quam in Futuro litteris יתאן Formativis communibus Futurorum; idcirco dicitur *Kal* h. e. *levis*.

(2) *Niphal* praefert נ in Praeterito, & Participio pro nota characteriſtica: at abjicitur Nun a Futuro, Infinito, & Imperativo; ejuſque defectus compenſatur per Dagheſc Forte in prima Radicali; ſimulque praefigitur ה Infinito, & Imperativo; Futuro vero Formativae יתאן praeponuntur.

Adnotationes peculiares pro Kal.

(1) *Deſinere in Pathach* Kal *poſtulat; attamen exit*
In Tzere, vel Cholem interdum: (2) *ac libet Infinito,*
Et ſibi cognatis pro Cholem ſumere Pathach

Ver-

Verbis tum Neutris, tum quae perſlaverit Ahchah.

(1) *Kal* praeter Pathach deſinit etiam in Tzere; ut זָקֵן *ſenuit*: inflectitur autem, ut Paradigma Commune, זָקֵן, זָקְנָה, זָקַנְתָּ &c.

In hac forma vero *Benoni* non differt a Radice, ſic זָקֵן *ſeneſcens*.

Kal deſinit quoque in (ֹ), quod manet, aut mutatur eodem pacto, quo (ַ) Paradigmatis communis; nam ſic inflectitur: 3. M. יָכוֹל F. יָכְלָה 2. M. יָכוֹלְתָּ &c.

At in 2. perſona plur. in qua accentus migrat ad ultimam ſyllabam, [ֹ] fit Kametz-Catuph, ut יְכָלְתֶּם יְכָלְתֶּן.

Hic advertere licet, etiam *Niphal* aliquando in (ֹ) deſinere; ut נֶהְפּוֹךְ *converſus eſt*, ab הָפַךְ; niſi hujuſmodi Verba ad *Compoſita* referre velis, de quibus infra.

(2) Infinitus, Futurum, & Imperativus pro (ֹ) habent [ַ] in ultima ſyllaba, cum Verbum eſt Neutrum, aut Radicalis media, vel poſtrema eſt

Gutturalis; ſic Neutrum שָׁכַב *cubuit* habet Futurum יִשְׁכַּב *cubabit*; גָּאַל *redemit*, Imper. גְּאַל; שָׂמַח *laetatus eſt*, Futur. יִשְׂמַח.

ADMONITIO.

Hic pro re nata libet adnotare, I. nonnunquam *Benoni*, quum tertia Radicalis eſt ח, vel ע, deſinere per Craſin in Pathach; ut נֹטַע, pro נֹטֵעַ, *plantans*.

II. Perſonam 2. fem. ſing. ſub iiſdem Gutturalibus, ſi ſint ultimae Radicales, habere in Praeterito (-) pro (:); ut לָקַחַתְּ, *pro* לָקַחְתְּ, *accepiſti*.

III. Quaedam denique Verba habere in Praeteriti medio (·) pro (-); ut שָׁאֵלְתִּי, pro שָׁאַלְתִּי, *rogavi*.

Pihel, & Puhal.

(1) *Forma* Pihel *Dagheſc media in Radice*, Puhalque
Figunt; (2) *cui Chirek*; *aut Kibbutz praeit*: (3) *utraque ſubdit*
Sceva.

Digitized by Google

Sceva ſub מ *Participj*, Jethanque *Futuri*.

(1) *Pihel*, & *Puhal* habent Dagheſc Forte in media Radicali pro chara-cteriſtica.

(2) Sed Pihel habet Chirek; *Puhal* vero Kibbutz ante Dagheſc Forte: quae Forma Puhal aliquando pro (ֻ) habet Kametz-Catuph; haec enim Puncta invicem commutantur.

(3) Utraque Conjugatio habet augmenta antecedentia מ Participii, & יתאן Futuri, quibus (:) ſubjicitur.

ADNOTATIO.

(1) *Pihel nec Pathach*; (2) *Segolve in fine recuſat*.

(1) Nonnunquam Forma Pihel pro (ֵ) adſciſcit (-) cum in Praeterito; ut אִבַּד *perdidit*; tum in Futuro; ut יְבַקַּע *ſcindet*; tum in Imperativo פַּלַּג *divide*. Et quidem haec terminatio (-) in aliarum etiam Formarum tum Verborum Perfectorum tum Imperfecto-

rum

rum Temporibus, Modiſque non raro occurrit; id quod ſemel hic adnotaſſe ſat erit.

[2] Saepiuſcule in (ֶ) deſinunt haec tria Verba דִּבֶּר *dixit;* כִּבֵּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*.

Hiphil, & Hophal.

[1] *Hiphil Radici* ה *cum Chirek praeficit, aut cum*
Pathach; & Chirek longo diſterminat imam
Radicalem: [2] ה *ſibi cum o rapto praeficit Hophal*.

(1) *Hiphil* ſibi praefigit ה cum (ִ), aut (ַ); quod Pathach ſibi adſciſcunt יתאן Futuri, & מ Participii, excluſo ה, ut antea diximus; praeterea inter mediam ejus Radicalem, & ultimam intercedit (ִי).

Hic in rem eſt ſcire, ſaepe in Futuro mutari hoc (ִי) in (ֵ), praeſertim ob (ו) Converſivum; eademque identidem ratione mutari in Imperativo, & Infinito;

nito; qui aliquando deſinit etiam in (-); ut הַפְצַר *inſtare:* inſuper (') ſaepiſſime abjici a Chirek per totam Conjugationem.

(2) *Hophal* ſibi praeponit ה cum Kametz-Catuph; quod Punctum, excluſo ה, ſibi ſumunt יתאן, & מ Participii; ſed hoc frequentius ſibi ſubdit Kibbutz; quemadmodum etiam aliquando Praeteritum; ut הָשְׁלַךְ *projectus fuit*.

Hithpahel.

Hithpahel *ex* Pihel *oritur, ſolummodo mutat*
Chirek in Pathach, & Themati הִת
praefigere curat.

Hithpahel derivatur a *Pihel:* mutat tantum ejus (.) in (-), & praefigit Formativam הִת, cujus ה excluditur a מ Participii, & a יתאן Futuri; ut מִתְפַּקֵּד, pro מְהִתְפַּקֵּד &c.

ADMONITIO.

I. Cum prior Radicis littera eſt quae-

 piam

piam ex hiſce litteris ſibilantibus ז, ס, צ, ש, tunc littera ת Characteriſticae הת per Metatheſin poſtponitur litterae ſibilanti; ut הִשְׁתַּמֵּר *ſervavit ſe*, pro הִתְשַׁמֵּר.

II. Idipſum ת poſt ז mutatur in ד, & poſt צ mutatur in ט; ut הִזְדַּמֵּן *comparavit ſe*, pro הִתְזַמֵּן, a זְמַן; & הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*, pro הִתְצַדֵּק, a צָדַק: haec autem Metatheſis rara eſt in Scripturis.

III. Hoc ipſum ת nonnunquam exſcinditur, compenſaturque per Dagheſc; ut הִנַּבֵּא, pro הִתְנַבֵּא *prophetavit*.

Admonitio pro Gutturalibus.

Litterae Gutturales, quae in Verbis occurrunt, eamdem regulam ſervant, eodemque pacto ſe litteraſque praecedentes *punctant*, ac in Appendice *De uſu Sceva compoſiti* traditum eſt pag. 17. Dagheſc praeterea ob Gutturales ejectum per Punctum longum analogum compenſatur, ut in pag. 37.

Mu-

Mutatio Punctorum in Verbis ob accentum pauſantem.

(1) *Productum in Punctum, unde ſibi defluxit origo,*
It. Sceva ob accentum in Verbis: (2) ſi duxerit ortum
Puncto a correpto, in torpens affine migrabit.

E X E M P L A.

(1) Sceva Verborum ob accentum pauſantem fit Punctum longum, a quo ortum duxit, accentu retracto; ut יְמַסֹּורוּ *tradent*, pro יְמַסְּרוּ, a Futuro Singulari יְמַסּוֹר.

(2) At ſi Sceva ortum habuit a Puncto brevi, mutatur in longum ſimile; ut מָסָֽרוּ *tradiderunt*, pro מָסְרוּ, a Sing. מָסַר: de mutatione Punctorum (-) & (··) in Verbis ob accentum diximus pag. 58. n. 1. & 4.

§. II.

De Verbis Imperfectis.

(1) *Claſſe* Quieſcentum, Defectivûmque *tenetur*

Natio Verborum, quae dicitur **Im-** perfecta:

(2) *Compenſat Dagheſc, harum quod deficit uni:*

(3) *Altera vocali longa ſua damna reſarcit.*

(1) Verborum *Imperfectorum* alia *Defectiva* dicuntur, alia *Quieſcentia*.

(2) *Defectivis*, dum conjugantur, littera aliqua Radicalis deficit, quae compenſatur per Dagheſc Forte.

(2) *Quieſcentibus* vero littera aliqua Radicalis quieſcit, aut pellitur, quam Punctum longum rependit.

Claſſes *Defectivorum*, & *Quieſcentium*.

(1) Defectiva Pe-Nun (2) *atque* Ain *eſt natio prima*.

(3) Pe-Jod: (4) Ain-Vau: (5) Lamed-Aleph: (6) Lamed-He *altera turba eſt*.

E X E M P L A.

(1) נָגַשׁ *acceſſit*: (2) סָבַב *circuivit*:

haec

Digitized by Google

haec Verba ad Claſſem *Defectivorum* pertinent: quae ſequuntur ad Claſſem *Quieſcentium*.
(3) יָשַׁב *ſedit*: (4) קוּם *ſurgere*: (5) מָצָא *invenit*: (6) גָּלָה *migravit*.

Cur haec Verba nominentur *Defectiva Pe-Nun*. &c.

A פָּעַל *priſco Paradigmate prima vocatur*
Littera Radicis cujuſque Pe: *dicitur* Ain
Altera Grammaticis cerebroſis: *tertia* Lamed.

Grammatici a Paradigmate פעל appellant *Pe* primam cujuſcumque Radicis litteram: Secundam appellant *Ain*: Tertiam appellant *Lamed*.

Sic נָגַשׁ dicitur Verbum *Defectivum Pe-Nun*; h. e. *Prima-Nun*; prima enim hujuſmodi Radicis ſive Thematis littera eſt *Nun*. Sic etiam verbum קום dicitur *Quieſcens Ain-Vau*, h. e. *Secunda-Vau*; nam ſecunda hujus Thematis lit-

littera eſt *Vau*; ſic denique גָּלָה dicitur *Quieſcens Lamed-He*. h. e. *Tertia-He*, quia tertia hujus Radicis littera eſt *He*.

ADMONITIO.

Verba, quae appellantur a nonnullis *Quieſcentia Pe-Aleph*, pauca omninò ſunt, [quae omnia infra ſubjecimus:] ac in Futuro *Kal* tantum Anomala. Nam ejus Formativae accipiunt [וֹ]; & in prima perſona excidit Radicalis א, in reliquis vero quieſcit in [וֹ]; ut ex. gr. in Verbo אָבַד *periit* Futurum ſic inflectitur. 1. perſ. אוֹבַד, pro אוֹאבַד, *peribo*; 2. Maſc. תּוֹאבַד *peribis*; 2. Fem. תּוֹאבְדִי &c.

Horum porro Verborum Futura ſaepe accipiunt in fine [‥] pro [-]: quaedam vero in *Hiphil* vel dimittunt א; ut יָהֵל, pro יַאֲהֵל, *figet tentoria*; vel conjugantur uti in *Kal*; ut אֹסִף, pro אֶאֱסֹף; *colligam*.

Ver-

Verba *Quieſcentia Pe-Aleph.*

Sunt אָבַד *periit*; אָפָה *coxit*; אָכַל *comedit*; אָבָה *voluit*; אָמַר *dixit*; quorum anomaliam nonnunquam imitantur haec tria: אָהַב *dilexit*; אָחַז *tenuit*; אָסַף *collegit*.

Regula, qua *Defectiva Pe-Nun* conjugantur:

[1] *Verba* Pe-Nun *paſſim pellunt* Nun *rite ſcevandum*: (2) *hinc*
Littera pone ſequens Daghes arripit augmen adepta.
[3] Kal ת *Infinito*; [4] *&* *Kibbutz accipit* Hophæl.

[1] In *Defectivis Pe-Nun* abjicitur נ, ubi ſecundum perfectam inflexionem ſibi ſubſcriberet [:]; ut in Imperativo Formae *Kal* גַּשׁ *accede*, pro נְגַשׁ.

[2] Hic defectus, cum Verbum augetur in principio vocis, compenſatur per Dagheſc Fortè in littera ſe-

quen-

Digitized by Google

quenti; ſic Futurum *Kal* אֶגַּשׁ *accedam* pro אֶנְגַּשׁ. Atque hic adverte, hanc terminationem [-] in Imperativo, & in Futuro *Kal* hujuſce Claſſis manere; aut mutari, dum ea infleƈtuntur, ut [ֹ] in Imperativo, & in Futuro *Kal* Verbi perfeƈti; ut in Paradig. pag. *65*.

In *Niphal* נִגַּשׁ *admotus ſum*, pro נִנְגַּשׁ &c. Hic vero notandum, Dagheſc Gutturali exploſum ſaepe non compenſari; ut נִחַם, pro נִחַּם, *conſolatus eſt*.

[3] Forma Infiniti in *Kal* eſt ת ֶ ֶ, ut גֶּשֶׁת *accedere*. Sed ob Gutturalem eſt ת ַ ַ; ut פַּחַת *perflare*, a נָפַח.

[4] Hophal ſumit (ֻ) ſub Formativis, pro *o* brevi ſive Kametz-Catuph; ut in Paradigm. Praeter haec omnino hujuſmodi Verba conveniunt cum Perfeƈtis; ſicuti & Praeteritum, & Benoni, & Pahul in *Kal*. Qua de re aliquot tantum voces uniuſcujuſque Formae in Paradigmate exhibemus, omittimuſque ceteras, Paradigmate Perfeƈtorum ſupplendas.

Kal

Hophal	Hiphil	Niphal	Kal
Praeter.	*Praeter.*	*Praeter.*	
הֻגַּשׁ	הִגִּישׁ	נִגַּשׁ	
הֻגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	נִגְּשָׁה	
&c. הֻגַּשְׁתָּ	&c. הִגַּשְׁתָּ	&c. נִגַּשְׁתָּ	
Partic.	*Partic.*	*Partic.*	
מֻגָּשׁ	מַגִּישׁ	נִגָּשׁ	
&c. מֻגָּשָׁה	&c. מַגִּישָׁה	&c. נִגָּשָׁה	
Futur.	*Futur.*	*Futur.*	*Futur.*
&c. יֻגַּשׁ	&c. יַגִּישׁ	&c. יִנְגֵּשׁ	יִגַּשׁ
			תִּגַּשׁ
			&c. תִּגְּשִׁי
Imperativo	*Imper.*	*Imper.*	*Imper.*
caret.	&c. הַגִּישׁ	&c. הִנָּגֵשׁ	גַּשׁ
			&c. גְּשִׁי
Infinit.	*Infinit.*	*Infinit.*	*Infinit.*
הֻגַּשׁ	הַגִּישׁ	הִנָּגֵשׁ	גֶּשֶׁת

ADNOTATIONES.

I. [1] לָקַח *cepit ;* יָנַח *liquit ;* יָקַף *obivit :*

[2] *Et Verba, a* יִצְ *quae incipiunt, hac Claſſe recenſe*

Pe-Nun; II. *quae haud raro Forma ut perfecta movetur.*

[1] Verba לָקַח; & inuſitata in *Kal* יָנַח & יָקַף ſequuntur Formam Defectivorum *Pe-Nun ;* ita Imperat. קַח *accipe*, pro לְקַח; Futur. אֶקַּח *accipiam*, pro אֶלְקַח &c.

Sic הִנִּיחַ Hiph. *reliquit*. Item הִקִּיף Hiph. *cinxit*.

(2) Hanc Formam etiam ſequuntur Verba quae incipiunt a Syllaba יִצְ; (praeter Verbum יָצָא *exivit*, quod pertinet ad Claſſem *Pe-Jod*.) ſic אֶצּוֹק Futur. *effundam*, a יָצַק; תִּצַּת *flagrabit* Fem. a יָצַת &c.

II. Aliquando hujus claſſis Verba (ut cetera Verba Imperfecta) Formam

mam Perfectorum ſequuntur; ut תִּנְדּוֹף *impelles*, a נָדַף : נְצוֹר Imper. *cuſtodi*, a נָצַר : נְדוֹר Infin. *vovere*, a נָדַר &c. ſic אֶפּוֹל Futur. *cadam* cum terminatione (וֹ), a נָפַל &c.

Regula, qua *Defectiva* ſive *Geminantia Ain* conjugantur.

(1) *In* Defectivis Ain, *Radicis abibit*
Littera poſt primam; Dagheſc hinc tertia poſcit,
Augmen ſi accedat. (2) *Cholem pro Sceva pererrat.*
Praeterita, [3] *&* Pihel, *hac ortaque germina ſtirpe.*

(1) Verba Defectiva *Ain*, quae dicuntur etiam *Geminantia Ain*, abjiciunt ſecundam Radicalem; quae compenſatur per Dagheſc in tertia, ubi augmentum in fine vocis acceſſerit. Sic a סָבַב *circuivit*, abjecta ſecunda Radicali, exſiſtit tertia perſona Sing. maſ. סַב: hinc 3. perſona fem. fit סַבָּה; 3. plur.

סַבּוֹ &c. etenim in fine creſcunt.

(2) In ſecundis, & primis perſonis Praeteritorum aſſumunt (וֹ), ubi analogως acciperent (:); qua de re infleɛtuntur per וֹתָ, וֹת, וֹתִי, וֹתֶם, וֹתֶן, וֹנוּ; ut in 2. perſona Sing. Praeteriti *Kal* סַבּוֹתָ, pro סָבַבְתָּ &c.

Sed *Niphal*, & *Hiphil* in iiſdem perſonis vertunt in (:) Punɛtum longum ſub Formativis; ut in *Niphal* 3. perſona maſ. eſt נָסַב; Fem. נָסַבָּה; at 2. Perſ. נְסַבּוֹתָ; Fem. נְסַבּוֹת &c. in *Hiphil* 3. Perſona maſ. eſt הֵסֵב; Fem. הֵסֵבָּה; at 2. Perſona הֲסִבּוֹתָ; Fem. הֲסִבּוֹת &c.

(3) Denique *Pihel*, *Puhal*, & *Hithpahel*, vel perfeɛte infleɛtuntur; ut רִנֵּן, a רָנַן *exſultavit*; vel abjeɛto Dagheſc, Punɛtum praecedens mutant in (וֹ), quod per omnes Modos, ac Tempora, voceſque ſervant: nec aliud eſt, quo diſcrepant a Perfeɛtis; ut *Pihel* סוֹבֵב, pro סִבֵּב. *Puhal* סוֹבַב, pro סֻבַּב. *Hithpahel* הִסְתּוֹבֵב, pro הִסְתַּבֵּב.

Qua de re Paradigmata perfeɛta

פָּקַד

Hopbal.	*Hiphil.*	*Niphal.*	*Kal.*	
הוּסַב הוּסַבָּה הוּסַבּוֹתָ &c. הוּסַבּוּ הוּסַבּוֹתֶם &c.	הֵסֵב הֵסֵבָּה הֲסִבּוֹתָ &c. הֵסֵבּוּ הֲסִבּוֹתֶם &c.	נָסַב נָסַבָּה נְסַבּוֹתָ &c. נָסַבּוּ נְסַבּוֹתֶם &c.	סַב סַבָּה סַבּוֹתָ &c. סַבּוּ סַבּוֹתֶם &c.	Praeteritum.
יוּסַב תּוּסַב תּוּסַבִּי אוּסַב יוּסַבּוּ תּוּסַבֶּינָה תּוּסַבּוּ נוּסַב	יָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִּי אָסֵב יָסֵבּוּ תְּסִבֶּינָה תָּסֵבּוּ נָסֵב	יִסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי אֶסַּב יִסַּבּוּ תִּסַּבֶּינָה תִּסַּבּוּ נִסַּב	יָסוֹב תָּסוֹב תָּסוֹבִּי אָסוֹב יָסוֹבּוּ תְּסֻבֶּינָה תָּסוֹבּוּ נָסוֹב	Futurum.
Imperativo caret.	הָסֵב הָסֵבִּי הָסֵבּוּ הֲסִבֶּינָה	הִסַּב הִסַּבִּי הִסַּבּוּ הִסַּבֶּינָה	סוֹב סוֹבִּי סוֹבּוּ סֻבֶּינָה	Imperati.
הוּסַב	הָסֵב	הִסּוֹב	סֹב	Infinit.
מוּסָב	מֵסֵב	נָסָב	סוֹבֵב &c.	Benoni
מוּסַבָּה &c.	מְסִבָּה &c.	נְסַבָּה &c. Partic.	סָבוּב &c.	Pahul
			Analoga	

Digitized by Google

פִּקֵּד , פֻּקַּד , הִתְפַּקֵּד , ſi ab iis dematur Dagheſc, Punctumque praecedens, ac pro his Punctis uſurpetur (וֹ), ſerveturque per totam Conjugationem, exhibebunt Paradigmata earundem Formarum hujuſce Claſſis : ex. gr. פִּקֵּד פִּקְּדָה &c. fiet פּוֹקֵד , פּוֹקְדָה &c. Infin. פַּקֵּד fiet פּוֹקֵד ; Participium מְפַקֵּד fiet מְפוֹקֵד &c.

AD-

ADNOTATIONES.

I. Pro Kal.

(1) *In* Kal *Praeteritum & Cholem accipit ; (2) atque Futurum*
Sub Formativis breve ſuevit ſubdere Punctum
Cum Daghes ; (3) & Surek , aut Kibbutz in fine recepit .

(1) Praeteritum in *Kal* Defectivorum *Ain* aliquando accipit Cholem ; ut וַיָּרֹבּוּ *& jaculati ſunt* .

(2) Futurum ſaepe ſub Formativis pro Kametz adhibet Punctum breve cum Dagheſc ; ut אֶקֹּב *maledicam*, pro אָקֹב . (quod & alibi uſuvenit , ut in Hiphil &c.)

(3) Tum deſinere ſolet in Kibbutz ; ut וְתֵרֹץ *& confringatur ;* aut in Surek ; ut יְשׁוּד *vaſtabit* .

Infinitus ipſe nonnunquam terminatur in Surek ; ut חוּל *tripudiare ;* aliquando in וּת ; ut שְׁמוּת *deſolare* ; & in

in Pathach; ut רַד *ſternere*: quemadmodum etiam Imperativus; ut גַּל *devolve*.

II. Pro Niphal.

(1) *In* Niphal *&* *Chirek fert Formativa*: (2) *Cholemque*,
Et Tzere Infinitum, ac cetera Tempora claudit.

(1) *Niphal* in Praeterito aliquando ſubdit Formativae Chirek, pro (·); ut נִחַר *exſiccatur*:

(2) Clauditque Puncto Tzere, aut Cholem, tum Praeteritum ipſum; ut נָמֵס *liquefit*; וְנָגֹלּוּ *&* *convolventur*: tum Participium; ut נָמֵס *liqueſcens*; tum Infinitum; ut הִמֵּס *liqueſcere*; tum Futurum; ut תֵּחֵל *polluetur*; יִתֹּם *conſummabitur*.

Nonnunquam in Praeterito *Niphal*, Pathach & Dagheſc in media voce concreſcunt in (:); ut נָסְבָה, pro נָסַבָּה *circumdabatur*.

Et aliquando in Futuro Dagheſc, & Punctum breve ſub Formativis coaleſcunt in Punctum longum; ut אֵיתַם,

pro

pro אֶתַּם *integer ero*.

III. Pro Hiphil & Hophal.

(1) *Punčto Pathach* Hiphil *etiam finitur ;* (2) *& Hophal,*
Pro Surek, Kibbutz cum Dagheſc figit in orſu.

(1) Hiphil nonnunquam pro [··] admittit [-] in clauſulis Praeteriti, Futuri, & Infiniti ; ut הֵמַר *exacerbavit*. &c.

(2) Hophal vero aliquando pro Surek initio accipit Kibbutz cum Dagheſc ; ut יֻכַּת *contundetur* ; idque per totam Conjugationem. Nam ſaepe, quod obiter hic notatur, Punčtum [ͺ] pro [וּ] adhibetur.

Regula, qua *Quieſcentia Pe-Jod* infleĉtuntur.

(1) *Ipſa* Pe-Jod ה.. *Infinito Forma miniſtrat*
In Kal ; (2) *atque petit Jod abjeciſſe ſcevandum,*

Cui

Hophal	*Hiphil*	*Niphal*	*Kal*	
הוּשַׁב הוּשְׁבָה &c. הוּשַׁבְתָּ הוּשְׁבוּ &c. תוּשַׁבְתֶּם	הוֹשִׁיב הוֹשִׁיבָה &c. הוֹשַׁבְתָּ הוֹשִׁיבוּ &c. הוֹשַׁבְתֶּם	נוֹשַׁב נוֹשְׁבָה &c. נוֹשַׁבְתָּ נוֹשְׁבוּ &c. נוֹשַׁבְתֶּם		Praeteritum.
יוּשַׁב תוּשַׁב תוּשְׁבִי אוּשַׁב יוּשְׁבוּ תוּשַׁבְנָה תוּשְׁבוּ נוּשַׁב	יוֹשִׁיב תוֹשִׁיב תוֹשִׁיבִי אוֹשִׁיב יוֹשִׁיבוּ תוֹשֵׁבְנָה תוֹשִׁיבוּ נוֹשִׁיב	יִוָּשֵׁב תִּוָּשֵׁב תִּוָּשְׁבִי אִוָּשֵׁב יִוָּשְׁבוּ תִּוָּשַׁבְנָה תִּוָּשְׁבוּ נִוָּשֵׁב	יֵשֵׁב תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי אֵשֵׁב יֵשְׁבוּ תֵּשַׁבְנָה תֵּשְׁבוּ נֵשֵׁב	Futurum.
Imperativo caret.	הוֹשֵׁב הוֹשִׁיבִי הוֹשִׁיבוּ הוֹשֵׁבְנָה	הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבִי הִוָּשְׁבוּ הִוָּשַׁבְנָה	שֵׁב שְׁבִי שְׁבוּ שֵׁבְנָה	Imperat.
הוּשַׁב	הוֹשִׁיב vel הוֹשֵׁב	הִוָּשֵׁב	שֶׁבֶת	Infinit.
מוּשָׁב &c. מוּשָׁבָה	מוֹשִׁיב &c. מוֹשִׁיבָה	נוֹשָׁב &c. נוֹשָׁבָה		Part.

Digitized by Google

Cui Tzere, Cholem, cum Surek
ſubrogat: [3] *in Vau*
Niphal *Jod transfert. Quid cetera?*
. *Rite moventur.*

[1] Quieſcentia *Pe-Jod* conveniunt cum Defectivis *Pe-Nun*; nam & ipſa formant Infinitum תֵ.. in Kal, ut in Paradigmate.

[2] Ipſa quoque, ut illa נ, abjiciunt [י] ubi inſtruendum eſſet Puncto Sceva, quod compenſatur per [..] in *Kal*; per [וֹ] in *Niphal*, & *Hiphil*; per [וּ] in *Hophal*. Sic in *Kal* Futur. אֵשֵׁב *ſedebo*, pro אֶיְשֵׁב. In *Niphal* נוֹשַׁב *conſtitutus eſt*, pro נִיְשַׁב. In *Hiphil* הוֹשִׁיב *collocavit*, pro הִיְשִׁיב. In *Hophal* הוּשַׁב *habitator factus eſt*, pro הֻיְשַׁב; quae Puncta ſuam quodque per Conjugationem immutata ſervantur, praeter quam in *Niphal*.

[3] Nam *Niphal* mutat [י] in [ו] in Infinito, Imperativo, & Futuro; ut הִוָּשֵׁב *collocari*, pro הִיָּשֵׁב &c.

Cetera non differunt a Verbis Per-

fectis. Atque in *Kal* Praeteritum, & Participia ſunt plane analoga: ſic etiam analogae ſunt Conjugationes *Pihel*, *Puhal*, & *Hithpahel*.

AD-

ADNOTATIONES.

I. (1) Kal *quondam expellit non Jod, ſed Sceva, Futuro;*
Quod claudit Pathach: (2) *&* יָכוֹל
flectit, ut Hophal,

[1] Futurum *Kal* aliquando non pellit Jod ſcevandum; ſed tantum ipſius Punctum (:); ut יִירְאוּ *timebunt*; ſimulque deſinere ſolet in [-]; ut אִיבַשׁ *areſcam*, תִּיבַשׁ *areſces*. Verum dicitur יִבַשׁ *areſcet*, pro יִיבַשׁ, Jod radicali, & Formativo (ut nonnunquam fit) in unum Jod coagmentatis; quemadmodum in *Pihel* יְבֵּשׁ *ſiccabit*, pro יְיַבֵּשׁ, a יָבֵשׁ *aruit*.

(2) Forma Futuri *Kal* Verbi יָכוֹל *potuit* congruit cum Futuro *Hophal* יוּכַל, תּוּכַל, אוּכַל &c.

II. (1) Hiphil *Jod ſervat nonnunquam in Tzere quieſcens;*
(2) *Illud vero in Vau, ſicut* Niphal, Hithpahel *urget.*

 (1) Quae-

(1) Quaedam Verba in *Hiphil* ſervant (') quieſcens in (··); ut הֵיטִיב *benefecit*; הֵמִין *ad dexteram perrexit*; הֵינִיק *lactavit*; הֵילִיל *ululavit*, a יָטַב *bene fuit* &c.

Aliquando in Futuro *Hiphil* ſervatur ה Formativa Conjugationis; ut יְהוֹשִׁיעַ *ſervabit*, pro יוֹשִׁיעַ.

(2) *Hithpahel* aliquando, ut *Niphal*, mutat Jod in Vau, ut הִתְוַדָּה *confeſſus eſt*; הִתְוַדַּע *innotuit*; הִתְוַכַּח *diſceptavit*, pro הִתְיַדָּה &c.

De Quieſcentibus *Ain-Vau*.

Verba, Ain-Vau *quae de more* quieſcere *dicunt*,
Cum Defectivis Ain *ſe foedere jungunt*.

Haec Claſſis (cujus Infinitus eſt Radix; nam tres Radicis litteras exhibet) non in paucis congruit cum Claſſe Defectivorum *Ain*; nam *Niphal*, & *Hiphil* inflectuntur aeque atque illa in ſecundis, & primis perſonis per וֹתָ, וֹת, וֹתִי &c. Punctumque longum ſub

Hophal	*Hiphil*	*Niphal*	*Kal*	
הוּקַם	הֵקִים	נָקוֹם	קָם	Praeteritum.
הוּקְמָה	הֵקִימָה	נָקוֹמָה	קָמָה	
הוּקַמְתָּ	הֲקִימוֹתָ	נְקוּמוֹתָ	קַמְתָּ	
הוּקַמְתְּ	הֲקִימוֹת	נְקוּמוֹת	קַמְתְּ	
הוּקַמְתִּי	הֲקִימוֹתִי	נְקוּמוֹתִי	קַמְתִּי	
הוּקְמוּ	הֵקִימוּ	נָקוֹמוּ	קָמוּ	
הוּקַמְתֶּם	הֲקִימוֹתֶם	נְקוּמוֹתֶם	קַמְתֶּם	
הוּקַמְתֶּן	הֲקִימוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶן	קַמְתֶּן	
הוּקַמְנוּ	הֲקִימוֹנוּ	נְקוּמוֹנוּ	קַמְנוּ	
יוּקַם	יָקִים	יִקּוֹם	יָקוּם	Futurum.
תּוּקַם	תָּקִים	תִּקּוֹם	תָּקוּם	
תּוּקְמִי	תָּקִימִי	תִּקּוֹמִי	תָּקוּמִי	
אוּקַם	אָקִים	אֶקּוֹם	אָקוּם	
יוּקְמוּ	יָקִימוּ	יִקּוֹמוּ	יָקוּמוּ	
תּוּקַמְנָה &c.	תְּקֵמְנָה &c.	תִּקּוֹמְנָה &c.	תְּקוּמֶנָה &c.	
Imperativo caret.	הָקִים	הִקּוֹם	קוּם	Imperat.
	הָקִימִי	הִקּוֹמִי	קוּמִי	
	הָקִימוּ	הִקּוֹמוּ	קוּמוּ	
	הָקֵמְנָה	הִקּוֹמְנָה	קוּמְנָה	
הוּקַם	הָקִים vel הָקֵם	הִקּוֹם	קוּם vel קוֹם	Infin.
מוּקָם	מֵקִים	נָקוֹם	קָם	Benoni.
מוּקָמָה &c.	מְקִימָה &c.	נְקוֹמָה &c.	קָמָה &c.	
			קוּם	Pahul
			קוּמָה &c.	

Digitized by Google

ſub augmento antecedente etiam mutant in Sceva; ut הֲקִימוֹת : נְקוּמוֹתָ &c.

Hic praeterea notandum eſt, in *Niphal* alterum (ו) praecedens mutari in (וּ): inſuper *Hiphil* conjugari etiam ſine (וֹ) hac ratione, הֵקִימָה , הֵקִים, הֵקַמְתָּ &c.

Pibel quoque, *Puhal*, & *Hithpahel* in prima Radicali habent (וֹ) immutabile, & geminant tertiam Radicalem. Sic *Pibel* in Praeterito קוֹמַמְתָּ ; קוֹמְמָה , קוֹמֵם &c. in Futur. תְּקוֹמֵם , יְקוֹמֵם &c. *Puhal* קוֹמַם &c. *Hithpahel* הִתְקוֹמֵם &c. non ſecus ac de iiſdem Formis in Defectivis *Ain* dictum eſt.

Aliquando tamen horum Verborum *Pibel* more perfectorum inflectitur; ut קִיֵּם, pro קוֹמֵם, *erexit*; שִׁוַּע *vociferatus eſt*. &c.

AD-

ADNOTATIONES.

I. (1) *Praeteriti perſona in* Kal *ſibi tertia quaeque*
Pro Kametz adſciſcit Tzere aliquando; (2) *ſed olim*
Aſſumit Cholem, ut Radix, nec deſerit umquam.

(1) Prima Radicalis Praeteriti *Kal* habet fere ſemper (ָ) in tertiis perſonis, ut in Paradigmate; tamen habet nonnumquam (ֵ), nec ideo mutat (-) in reliquis perſonis; ſic a מוּת ſic *mori* Praeteritum *Kal* eſt מֵת; quod inflectitur

3. מֵת, מֵתָה 2. מַתָּ, מַתְּ 1. מַתִּי
plur. 3. מֵתוּ 2. מַתֶּם, מַתֶּן 1. מַתְנוּ

Praeterea duo deſinere in (-) inveniuntur, בַּז *ſprevit*; & טַח *obduxit*.

(2) Aliquando Praeteritum *Kal* habet (ֹו), ut Radix ipſa; ut אוֹר *ſplenduit*, ab אוֹר *ſplendere*; (nam hujuſmodi Verba huic Claſſi accenſentur.) tumque in omnibus perſonis ſervat (ֹו) ex. gr.

אוֹרְתִּי

3. אוֹר, אוֹרָה 2. אוֹרְתָּ, אוֹרְתְּ 1. אוֹרְתִּי
plur. 3. אוֹרוּ 2. אוֹרְתֶּם &c.

Sic etiam בֹּוֹשׁ *erubuit*, a בּוֹשׁ *erubeſcere*, & quaecumque habent in Praeterito (ו), ut Radix ipſa; nam pleraque in Radice habent (ו), in Praeterito vero habent Kametz, ut in Paradigmate; ſic Infinit. בּוֹא *ingredi*, Praeterit. בָּא *ingreſſus eſt*.

II. [1] Kal *Cholem dat pro Surek aliquando Futuro;*
(2) *At Chirek longum, Cholemque hujuſce propinquis.*

(1) Nonnunquam Futurum *Kal* non deſinit in (וּ), ſed in (וֹ); ut יָמוֹת *morietur*, pro יָמוּת; id quod in pauſa praeſertim uſuvenit.

(2) Aliquando Imperativus, & Infinitus in *Kal* terminantur in (ִי), pro (וּ); ſic שִׂים, vel שִׁית *pone;* לָשִׂים, vel לָשִׁית *ponere;* רִיר *ſalivare*, & alia praeterea; quae aut ſemper habent (ִי); aut modo (ִי), modo [וֹ]; qua de re hujuſce Claſſis verba appellari etiam ſolent Quieſcentia *Ain-Vau*, vel *Ain-*

Ain-Jod: quanquam nonnulli ad *Hiphil* referunt haec exempla, & per Syncopen dici putant לָשִׁית, pro לְהָשִׁית *ponere*; porro per Aphaereſin dici contendunt שִׁית *pono*, pro הָשִׁית; quemadmodum per Aphaereſin dicitur רִיבוֹתָ *contendiſti*, pro הֲרִיבוֹתָ; & בִּינוֹתִי *intellexi*, pro הֲבִינוֹתִי.

[3] Infinitus etiam in *Kal* ſaepe pro [וּ] accipit [וֹ]; ut קוֹם *ſurgere* pro קוּם: illa autem forma exhibetur Gerundium in *do* geminando Verbum; ut קוֹם תָּקוּם *ſurgendo ſurges*. Sic & altera Infiniti forma in Paradigm. *Hiphil* הָקֵם הֵקִימוּ *ſuſcitando ſuſcitarunt*; quod fit augendae ſignificationis gratia; quemadmodum etiam in Verbis Perfectis traditum eſt.

De Quieſcentibns *Lamed-Aleph*.

[1] *In* Kames, *in* Tzere *hac* Lamed-Aleph *Claſſe quieſcit*
Aleph, [2] *&* *in* Segol: [4] *inque* זאת *deſinit Infinitus*.

[1] Littera quieſcens dicitur quieſcere

Hithpahel	*Hophal*	*Hiphil*
הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאָה &c. הִתְמַצֵּאתָ	הָמְצָא הָמְצְאָה &c. הָמְצֵאתָ	הִמְצִיא הִמְצִיאָה &c. הִמְצֵאתָ
יִתְמַצֵּא תִּתְמַצֵּא תִּתְמַצְּאִי &c. אֶתְמַצֵּא	יָמְצָא תָּמְצָא תָּמְצְאִי &c. אָמְצָא	יַמְצִיא תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי &c. אַמְצִיא
הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאִי הִתְמַצְּאוּ הִתְמַצֶּאנָה	*Impera- tivo caret.*	הַמְצִיא הַמְצִיאִי הַמְצִיאוּ הַמְצֶאנָה
הִתְמַצֵּא	הָמְצָא vel הָמְצוֹאת	הַמְצִיא vel הַמְצֵא
מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאָה	מָמְצָא &c. מָמְצָאָה	מַמְצִיא מַמְצִיאָה

	Puhal	*Pihel*	*Niphal*	*Kal*	
	מֻצָּא מֻצְּאָה &c. מֻצֵּאתָ	מִצֵּא מִצְּאָה &c. מִצֵּאתָ	נִמְצָא נִמְצְאָה &c. נִמְצֵאתָ	מָצָא מָצְאָה &c. מָצָאתָ	Praeterit.
	יְמֻצָּא תְּמֻצָּא תְּמֻצְּאִי &c. אֲמֻצָּא	יְמַצֵּא תְּמַצֵּא תְּמַצְּאִי &c. אֲמַצֵּא	יִמָּצֵא תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי &c. אֶמָּצֵא	יִמְצָא תִּמְצָא תִּמְצְאִי &c. אֶמְצָא	Futurum.
	Imperativo caret.	מַצֵּא מַצְּאִי מַצְּאוּ מַצֶּאנָה	הִמָּצֵא הִמָּצְאִי הִמָּצְאוּ הִמָּצֶאנָה	מְצָא מִצְאִי מִצְאוּ מְצֶאנָה	Imperat.
	מֻצּוֹא vel מֻצּוֹאת	מַצֵּא	הִמָּצֵא	מָצוֹא vel מְצוֹא vel מְצוֹאת	Infinit.
	מְמֻצָּה &c. מְמֻצָּאָה	מְמַצֵּא &c. מְמַצְּאָה	נִמְצָא &c. נִמְצָאָה	מוֹצֵא &c. מוֹצְאָה	Benoni.
				Pahul מָצוּא &c. מְצוּאָה	

Digitized by Google

ſcere in Punćto proxime praecedente. In his autem Verbis, quum non augentur in fine, litteram א praecedit Punctum (ָ), ubi praecedere deberet Pathach; ut מָצָא *invenit*, יִמְצָא *inveniet*, מְצָא *inveni* Imperat. pro מְצַא &c. nam Gutturalis in Futuro, & Imperativo in *Kal* pro (ֹ) ſibi poſcit Pathach, ut in Adnotat. *Kal* pag. 70. n. 2. dictum eſt.

In Praeteritorum vero ſecundis, & primis perſonis litteram א praecedit (ֵ); quapropter inflexio harum omnium haec eſt, אֵתָ, אֵת, אֵתִי; אֵתֶם, אֵתֶן, אֵנוּ; ut נִמְצֵאתָ *inventus es* &c.

Excipiendum tamen eſt Praeteritum *Kal*, ubi in iiſdem perſonis pro (ֵ), praecedit Kametz; ut מָצָאתָ *inveniſti* &c. Quod ſi, ut fit, deſinat in Tzere; ut מָלֵא *plenus fuit*, tunc litteram א etiam praecedit Tzere; ut מָלֵאתָ *plenus fuiſti* &c.

(2) In Futuris, & Imperativis Fem. plural. litteram א praecedit (ֶ); quare in cunctis Conjugationibus eadem

eſt terminatio אֶנָה ; ut תִּמְצֶאנָה *in-venietis* ; & מְצֶאנָה *invenite* Fem. &c.

[3] Infinitus deſinit in וֹא, vel וֹאת in *Kal* &c. ut in Paradigmate.

Porro in reliquis omnibus, Perfectorum prorſus more hujuſce Claſſis Verba inflectuntur.

De

De Quieſcentibus *Lamed-He.*

[1] *Claſſis* Lamed-He *mutat He, vel diſcedere cogit,*
Augmen ſi adveniat: (2) *tranſactaque Tempora claudit*
Kametz: [3] *Participis dat Segol atque Futuris:*
[4] ות *Infinito:* [5] *ſed Tzere, qui imperat effert.*

[1] Quum haec Verba augmentum in fine vocis apponunt, ſemper ה mutatur, aut tollitur.

Tollitur, ſi augmentum incipiat a vocali; atque hanc ſibi ſumit praecedens littera; ut גוֹלִים *migrantes*, pro גוֹלְהִים; גָּלוּ *migrarunt*, pro גָּלְהוּ.

Verum in 3. perſona fem. ſing, Praeteritorum mutatur ה in ת; ut גָּלְתָה *illa migravit*, pro גָּלְהָה. Quanquam & hic, & alibi mutatur aliquando ה in Jod mobile; ut חָסָיָה *confidit illa*; חָסָיוּ *confiſi ſunt*; יֶחֱסָיוּ *confident*.

Aliquando mutatur in (ו); ut נָאוָה *decuit*, pro נָאֲתָה.

Si vero augmentum incipiat a conſona, tunc mutatur ה in (י), quod in Praeterito *Kal* in ſecundis & primis perſonis quieſcit in Chirek, ut גָלִית *migraſti:* in iiſdem vero perſonis Praeteritorum aliarum Conjugationum frequentius quieſcit in (‥), ut נִגְלֵית *tranſportatus es:* quare in Praeterito *Kal* harum perſonarum inflexio eſt; ינו , יתן , יתם ; יתי , ית , ית ; in reliquiſque Praeteritis eadem eſt; niſi quod pro Chirek frequentius accipiunt (‥) cum eodem Jod quieſcente.

In Futuris, & Imperativis femininis plur. Jod quieſcit in [ֶ]; ut תִּגְלֶינָה *migrabitis*, vel *migrabunt* fem. גְּלֶינָה *migrate*; חְיֶינָה *vivite* fem.

[2] Praeterita omnia deſinunt in ָה; ut גָּלָה *migravit*; נִגְלָה *tranſportatus eſt*. &c.

[3] Futura, & Participia terminantur in ֶה, ut אֶגְלֶה *migrabo*; אִגָּלֶה *tranſportabor* &c. גּוֹלֶה *migrans* &c.

Excipe *Pahul* in *Kal*, quod mutat ה in [י]; ut גָּלוּי *tranſportatus*.

(4) Infinitus ſumit ות; ut גְּלוֹת *migrare:*

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]
[illegible]		[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Digitized by Google

Hitbpahel	*Hophal*	*Hiphil*
הִתְגַּלָּה	הָגְלָה	הִגְלָה
הִתְגַּלְּתָה	הָגְלְתָה	הִגְלְתָה
&c. הִתְגַּלֵּיתָ	&c. הָגְלֵיתָ	&c. הִגְלֵיתָ
יִתְגַּלֶּה	יָגְלֶה	יַגְלֶה
תִּתְגַּלֶּה	תָּגְלֶה	תַּגְלֶה
תִּתְגַּלִּי	תָּגְלִי	תַּגְלִי
&c. אֶתְגַּלֶּה	&c. אָגְלֶה	&c. אַגְלֶה
הִתְגַּלֵּה	*Imperativo caret.*	הַגְלֵה
הִתְגַּלִּי		הַגְלִי
הִתְגַּלּוּ		הַגְלוּ
הִתְגַּלֶּינָה		הַגְלֶינָה
הִתְגַּלּוֹת	הָגְלֵה vel הָגְלוֹת	הַגְלֵה vel הַגְלוֹת
מִתְגַּלֶּה	מָגְלֶה	מַגְלֶה
&c. מִתְגַּלָּה	&c. מָגְלָה	&c. מַגְלָה

	Kal	Niphal	Pibel	Puhal
Praeterit.	גָּלָה גָּלְתָה גָּלִיתָ &c.	נִגְלָה נִגְלְתָה נִגְלֵיתָ &c.	גִּלָּה גִּלְּתָה גִּלִּיתָ &c.	גֻּלָּה גֻּלְּתָה גֻּלֵּיתָ &c.
Futurum.	יִגְלֶה תִּגְלֶה תִּגְלִי אֶגְלֶה &c.	יִגָּלֶה תִּגָּלֶה תִּגָּלִי אֶגָּלֶה &c.	יְגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלִּי אֲגַלֶּה &c.	יְגֻלֶּה תְּגֻלֶּה תְּגֻלִּי אֲגֻלֶּה &c.
Imperat.	גְּלֵה גְּלִי גְּלוּ גְּלֶינָה	הִגָּלֵה הִגָּלִי הִגָּלוּ הִגָּלֶינָה	גַּלֵּה גַּלִּי גַּלּוּ גַּלֶּינָה	*Imperativo caret.*
Infinit.	גָּלֹה vel גְּלֹה vel גְּלוֹת	הִגָּלֵה vel הִגָּלוֹת	גַּלֵּה vel גַּלּוֹת vel גַּלֵּה	גֻּלּוֹה vel גֻּלּוֹת
Pahul: גָּלוּי גְּלוּיָה גְּלוּיִים &c. — Benoni.	גּוֹלֶה גּוֹלָה &c.	נִגְלֶה נִגְלָה &c.	מְגַלֶּה מְגַלָּה &c.	מְגֻלֶּה מְגֻלָּה &c.

Digitized by Google

grare: aliquando etiam, cum pro Gerundio adhibetur, deſinit in וֹה; ut רָאוֹה רָאִיתִי *videndo vidi*; & nonnunquam excidit ה; ut הָרוֹ עָמָל *concipiendo laborem*: aut deſinit in הֵ; ut הַכֵּה תַכֶּה *percutiendo percuties*; aut in הָ; ut הַרְבָּה אַרְבֶּה *multiplicando multiplicabo*.

[5] Imperativus denique Singularum Formarum hujus Claſſis deſinit in (..); ut גַּלֵּה; גְּלֵה &c.

ADNOTATIONES.

I. Verba in ה desinentia.

Verba in ה *cum Mappik plane perfecta putentur;*
Ut גָּבַהּ praeſtat, כָּמַהּ cupit, *hiſque recenſe*
נָגַהּ reſplendet; (*quod Claſſi adſcribito* Pe-Nun)
תָּמַהּ miratur; *quibus additur* הִתְמַהְמַהּ
Cunctatur, *quinque omnino, nec plura ſuperſunt*.

Quinque Verba, quae memoriae gratia verſiculis complexi ſumus, ad Claſſem Quieſcentium *Lamed-He* non pertinent; eorum enim tertia Radicalis ה, quippe quae puncto Mappik inſtruitur, *mobilis* eſt; quamobrem ut Verba Perfecta, praeter נָגַהּ ad Claſſem Defectivorum *Pe-Nun* accenſendum, inflectuntur.

II.

II. Apocope ſive Abſciſſio.

In Futuro *Kal*.

(1) Lamed-He *ſinit*, *abſcindi He perſaepe Futuro:*
Praecipue in Kal: I. *Cedit He profligata*, *ſuumque*
Tunc Segol Radicali dat habere priori;
(2) *Aut Pathach*, *ſi littera gutturis incurſabit*.

(1) Hujus Claſſis Verba in Futuro patiuntur Apocopen, ſive abſciſſionem litterae ה. In Futuro *Kal* ſaepe, & potiſſimum quum praefigitur *Vau converſivum*: accentuſque retrahitur ad Formativas.

I. ה abſcinditur, & Segol ſubit primam Radicalem, accentuſque ab ultima ſyllaba tranſit ad penultimam; ſic וַיִּבֶן *& aedificavit*, pro וַיִּבְנֶה.

(2) At Gutturales pro (ֶ) accipiunt Pathach; ita וַיִּחְרֶה *& excanduit* ſit וַיִּחַר; & וַיִּשְׁעֶה ſit וַיִּשַׁע *& reſpexit*.

Ali-

Aliquando ſub ipſa Formativa Futuri eſt (-) ob ipſam Gutturalem; ut וַיַּעַל; quia Futurum integrum eſt וַיַּעֲלֶה *& aſcendit*. Nonnunquam ſub Formativa Futuri eſt Tzere; ut וַיֵּרָא *& vidit*, pro וַיִּרְאֶה.

II. *Vel cedens He Sceva ſodali ſubdit utrique,*
Sub Formativis Chirek, aut Tzere relinquens.

Vel abſciſſo ה, ſubſcribitur (:) duabus reliquis Radicalibus, & Chirek, aut Tzere ſub Formativis; ut וַיִּשְׁבְּ *& captivum duxit*, pro וַיִּשְׁבֶּה; וַיֵּשְׁתְּ *& bibit*, pro וַיִּשְׁתֶּה.

Vel pro Sceva Gutturali Pathach ſubſcribitur; ut וַיִּחַדְּ *& gaviſus eſt*, pro וַיֶּחֱדֶה.

Peculiaris eſt Apocope וַיַּרְא *& vidit*, pro וַיִּרְאֶה.

Abſciſſio peculiaris item eſt in Futuro *Kal* Verborum הָיָה *fuit*, & חָיָה *vixit*; ut אֱהִי, תְּהִי, יְהִי, נְהִי *ero*, *eris*, *erit*, *erimus*, pro אֶהְיֶה, תִּהְיֶה &c.

Sic

Sic etiam אֶחִי , תְּחִי &c. *vivam*, *vives*. &c.

Apocope in reliquis Futuris: & in Imperativis.

(1) *In reliquis* (Puhal *excipias* Hophal*que*) *Futuris*
ה *tantum it peſſum*: (2) *pariterque a* Pihel, *&* Hiphil,
Necnon Hithpahel, ה, *qui Modus imperat, arcet.*

(1) In reliquis Futuris (exceptis *Puhal*, & *Hophal*) fit Apocope tantum fere abſciſſo ה.

In *Niphal* וַיֵּרָא *&* *viſus eſt*, pro וַיֵּרָאֶה.

In *Pihel* וַיְכַס *&* *texit*, pro וַיְכַסֶּה.

In *Hiphil* וַיַּעַל *&* *ſublime extulit*, pro וַיַּעֲלֶה.

In *Hithpahel* וַיִּתְגַּל *&* *retexit ſe*, pro וַיִּתְגַּלֶּה.

(2) Ab Imperativis *Pihel*, *Hiphil*, & *Hithpahel* per Apocopen demitur ה; ita

Digitized by Google

In *Pihel* צַו *praecipe ;* הַס *ſile* , pro צַוֵּה , הַסֵּה .

In *Hiphil* הַעַל *ſublime fer* , pro הַעֲלֵה . Et ex Defectivis *Pe-Nun* הַט *inclina ;* atque הַךְ *percute* , pro הַטֵּה , הַכֵּה .

In *Hithpahel* הִתְחַל *finge te aegrotum* , pro הִתְחַלֵּה .

ADMONITIO.

I. Futurum , & Imperativum *Hiphil* cum Apocope habet aliquando duplex (·) ; ut תֶּמֶס *liquefacies* , pro תַּמְסֶה ; הֶרֶב *multiplica* , pro הַרְבֵּה ; ſed hic etiam Gutturalis de more , prout alibi , pro [·] aſſumit Pathach aliquando.

II. Futurum *Hithpahel* in Verbo השׁ תחוה peculiarem patitur Apocopen; ut וַיִּשְׁתַּחוּ *& adoravit*, pro וַיִּשְׁתַּחֲוֶה .

Claſſes *Lamed-Aleph* , & *Lamed-He*
ſe invicem imitantur .

Ex Lamed-Aleph , *&* Lamed-He
haud aegre altera fines

Mi-

Migrat in alterius, verſoque incedit
amictu.

Claſſes *Lamed-Aleph*, & *Lamed-He* hoc proprium obtinent, ut altera non raro formam alterius imitetur; extremaſque Radicales commutent.

Sic in Claſ. *Lamed-Aleph* a מָלֵא *implevit* fit more Quieſcen. *Lamed-He* מָלוּ *impleverunt*, pro מָלְאוּ; נִפְלֵיתִי, pro נִפְלֵאתִי, *miratus ſum*; & מֹצֵא *inveniens*, pro מֹצֵא. Tum Radicalis א vertitur in ה; ut רְפָה *medere*, pro רְפָא, &c. tum per Apocopen abſcinditur; ut הֶחֱטִי, pro הֶחֱטִיא, *ad peccandum induxit*.

Nec ſecus in Claſſe *Lamed-He* a תָּלָה *ſuſpendit* fit ritu Quieſcen. *Lamed-Aleph* תָּלְאוּ *ſuſpenderunt*, pro תָּלוּ; & קֹנֵה *poſſidens*, pro קֹנֶה. Tum Radicalis ה vertitur in א; ut נֹשֶׁא *exigens*, pro נֹשֶׁה &c.

De Verbis utrinque Imperfectis.

Quae demum Verba Imperfecta *vocantur* utrinque

Nil ſibi velle novi ſtatuas ; nam
Claſſibus ipſis
Imperfectorum , *quas diximus , ac-*
cenſentur .

Verba quae *utrinque* dicuntur *Imperfecta* nullam ſibi regulam peculiarem poſcunt ; primam enim , & ultimam eorum ſyllabam ea Claſſis Imperfectorum moderatur , ad quam pertinent ; ut ſi prima ſillaba ſit נ , poſtrema ה , tunc prima ſequetur Claſſem *Pe-Nun*, & poſtrema Claſſem *Lamed-He* ; atque ita de reliquis . Sic a Verbo נָזָה *aſperſus eſt* fit in Futuro *Kal* יִזֶּה , nam prima pars hujus Verbi obſequitur Claſſi Imperfectorum *Pe-Nun*, poſtrema vero Claſſi Imperfectorum *Lamed-He* .

Idcirco ejuſdem Verbi Futurum *Kal* per Apocopen fit יִזְ , vel וַיִּז *& aſperſus eſt* ; & in *Hiphil* וַיַּז *& aſperſit*, pro וַיַּזֶּה : ſic etiam a נָטָה *tetendit* , in Futuro *Kal* וַיֵּט ; in *Hiphil*, וַיַּט , & in Imperat. *Hiphil* הַט . Denique a נָכָה [inuſitato in *Kal*] fit in Futuro *Hiphil*

phil וַיַּךְ *& percuſſit*; & in Imperat. *Hiphil* הַךְ *percute*, ut ante diximus.

EXCEPTIO.

Verba tamen hujuſmodi quae incipiunt a נ, vel (י) non abjiciunt has Radicales in Infinito, & Imperativo *Kal*; ſic a יָרֵא *timuit*, Infinit. יְרוֹא; & a נָקָה *purus fuit*, Infinit. נְקוֹה *purum eſſe* &c.

Excipiuntur tamen נָשָׂא *tulit*, cujus Infinit. eſt שְׂאֵת vel שֵׂאת *ferre*; Imperat. שָׂא *fer* &c. & יָצָא *exivit*, Infinit. צֵאת *exire*; Imperat. צֵא *exi*.

Verbum utrinque Imperfectum נָתַן *dedit* ſic conjugatur.
3. נָתַן, נָתְנָה 2. נָתַתְּ, נָתַתָּ 1. נָתַתִּי,
3. נָתְנוּ; 2. נְתַתֶּם, נְתַתֶּן; 1. נָתַנּוּ
Futurum יִתֵּן, תִּתֵּן, תִּתְּנִי, אֶתֵּן &c.
Imperat. תֵּן. Infin. תֵּת, pro תְּנֶת.

Hiç adnotandum ſuccurrit, in Verbis, quae deſinunt in ן aut ת, expelli has litteras ante ſervilem ſimilem, compenſarique per Daghesc; ut שָׁכַנּוּ *habitavimus*, pro שָׁכַנְנוּ, a שָׁכַן *habitavit*,

tavit, כָּרַתִי, *ſuccidit*, pro כָּרַתְתִּי, a כָּרַת.

APPENDIX.

De Verbis Compoſitis.

Nonnulla occurrunt Scripturis Verba ſubinde,
(Compoſita *appellare licet*) *quae e pluribus unam*
Inſolitam prorſus ſatagunt ſibi condere formam.

I. Aliquot Verba ex pluribus Formis ſeu Conjugationibus componuntur, unde inſolita exſiſtit forma; ſic הָתְפָּקְדוּ *numerarunt ſe* (Jud. XX. 15.) coaleſcit ex *Kal*, & *Hithpahel*: הֻטַּמָּאָה *polluta eſt* (Deut. XXIV. 4.) exſiſtit ex *Hoph.* & *Hithp.* הָתְפָּקְדוּ *numerati ſunt* (Num. I. 47.) coagmentatur ex *Kal*, *Hithp.*, & *Hoph.* יִרַדֹּף *perſequetur* (Pſalm. VII. 6.) exſiſtit ex *Kal*, & *Pihel*: נִכְסוֹף *deſiderando* (Geneſ. XXXI. 30.) ex *Kal*, & *Niphal*.

II.

Digitized by Google

II. Huc referri poſſunt primo Verba, quaedam, quae ad quampiam quidem Imperfectorum Claſſem pertinent; attamen ex parte ſequuntur aliam; uti בוש *erubeſcere* in prima ſyllaba Futuri *Kal* imitatur Claſſem *Pe-Jod*; ut אֵבוש, תֵּבוש; vel Formam imperfectam ſimul & perfectam ſequuntur; ſic a יָבֵש *aruit*, Infin. יְבשֶׁת; a יָכֹל *potuit*, Infin. יְכֹלֶת.

Praeterea Verba nonnulla ex aliis orta per geminationem Radicalium. Hujuſmodi ſunt a כול *capere*, כִּלְכֵּל *ſuſtentavit*; a פור *diſrumpi*, פִּרְפֵּר *confregit*; a גָּלַל *volvit*, גִּלְגֵּל *devolvit*; a סָחַר *circuivit*, סְחַרְחַר *ſubſultavit*; a שָׁעָה *reſpexit*, שִׁעֲשַׁע *oblectavit*; quae tamen cuncta ad Formam *Pihel* inflectuntur; ut כִּלְכֵּל, כִּלְכְּלָה, כִּלְכַּלְתָּ &c. eademque ratione conjugantur Verba, quae ob quatuor, quibus inſtruuntur, Radicales, *Quadrata* dicuntur; ut כִּרְסֵם *vaſtavit*.

De Affixis Verborum.

Affixa & Verbis praeter communia,
נִי me,
הוּ *aut* נוּ illum, נָּה illam *dedit*
arbiter uſus.

Apponuntur & Verbis affixa, tum propria quaedam; ut נִי *me*, הוּ, aut נוּ *illum*; נָּה *illam*, tum communia; quibus etiam Puncta, & litterae commutantur.

§. *I.*

Punctorum, & litterarum mutatio in Verbis ob affixa.

In Praeterito *Kal*.

R E G V L A I.

In Perſona tertia Sing. Maſc.

In Sceva converti Kametz Radicis
oportet;
Et Pathach in Kametz, ſi affixi
acceſſerit augmen.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) *Radix* ſeu tertia Praeteriti perſona maſc. in *Kal* cum affixis mutat Kametz in (:), & Pathach in (ָ); ut פָּקַד fit פְּקָדַנִי *viſitavit me*; פְּקָדוֹ *viſitavit eum*.

Sed Pathach ante affixa כֶם, & כֶן non mutatur; ut פְּקַדְכֶם *viſitavit vos* Maſc. פְּקַדְכֶן *viſitavit vos* Fem.

R E G V L A II.

In Perſona Tertia ſing. Fem.

Feminea at perſona Kametz, & Sceva priora
Tranſponet Puncta, atque in ת ה *migrare jubebit.*

E X E M P L A.

(1) Sed tertia perſona Fem. cum affixis tranſponit priora Puncta ſic, ut (:) locetur ſub prima Radicali, (ָ)

M vero

vero ſub Radicali ſecunda: praeterea terminationem הָ mutat in תָ; ut פָּקְדָה fit פְּקָדַתְהוּ *viſitavit eum*, & contracte פְּקָדַתְהוּ : פְּקָדָתוּ, & concracte פְּקָדַתָּה *viſitavit eam*, unde excidit ה. Quae quidem littera & alibi excidere ſolet: ſic invenitur תִּלְבַּשְׁןָ *induentur*, pro תִּלְבַּשְׁנָה; & תִּשְׁמַעְןָ *audietis*, pro תִּשְׁמַעְנָה; quod obiter hic adnotatum eſt.

Verum eadem terminatio הָ ante affixa ךָ, ם, & ן, fit תָ ut פְּקָדָתֵךְ *viſitavit te* Fem. פְּקָדָתָם *viſitavit eos*; פְּקָדָתָן *viſitavit eas*.

REGVLA III.

In Perſonis reliquis.

(1) *Praeteriti in reliquis perſonis ſyllaba prima*
Sceva petit; retinet Pathach altera: (2) *quae Sceva ſi ſit,*
Pro Sceva Kames habet; [3] *ſi ſit Cholem, in o breve mutat.*

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Reliquarum Praeteriti perſonarum prima ſyllaba mutat (ָ) in Sceva; & ſecunda ſyllaba ſervat ſuum Pathach; ut a פָּקַדְתָּ fit פְּקַדְתָּהוּ *viſitaſti eum*. Aliquando (ַ) mutatur in Chirek; ut יְלִדְתִּיךָ *genui te*.

(2) Quod ſi in ſecunda ſyllaba ſit Sceva, mutatur in (ָ); ut פָּקְדוּ fit פְּקָדוּם *viſitarunt eos*.

(3) In ſecunda Praeteriti perſona Verborum, quae in Cholem deſinunt, mutatur Cholem in Kametz-Catuph; ut יָכוֹלְתָּ fit יְכָלְתִּיהוּ *praevaluiſti ei*.

R E G V L A IV.

In Perſona ſecunda Sing. & Plur.

[1] *Sed Femella Chirek cum Jod perſona ſecunda*
Poſcit, ubi affixo ſe ſubjicit, interjectum:

[2] *Plurali in numero in* תוּ *tantum extrema recudit*.

E X E M P L A.

(1) Praeterea perſona ſecunda Fem. Sing. aſſumit [ִי], ubi ſibi affixum adjungit; ſic פָּקַדְתְּ fit פְּקַדְתִּים *viſitaſti eos*.

[2] In utraque vero ſecunda perſona plur. mutatur ſolum terminatio תֶם & תֶן in תוּ; ſic פְּקַדְתֶּם fit פְּקַדְתּוּהָ *viſitaſtis eam* &c.

§. *II.*

In Futuro, Infinito, Imperativo, & Participio.

R E G V L A V.

In Futuro.

(1) *Tranſcribit Cholem in Sceva*, (2) *o raptumve Futurum*;
[3] *At Pathach in Kametz*, *ſimul atque affixa capeſſet*.

EXEM-

E X E M P L A.

[1] Terminatio (וּ) Futuri vertitur in Sceva; ſic יִפְקוֹד fit יִפְקְדוּ *viſitabit eum*.

(2) Verum in Defectivis *Ain* mutatur in Kametz-Catuph; ut יְסֻבֶּנּוּ *circumdabit eum*, a יָסוֹב; itidemque mutatur ante כֶם, כֶן, & ךָ; ut יִפְקָדְכֶם *viſitabit vos* &c. יִפְקָדְךָ *viſitabit te*: nonnunquam in Kibbutz; ut וִיחֻנֶּךָּ *& gratiam faciat tibi*.

[2] Si denique Futurum deſinit in Pathach, commutat in (ָ); ut יִשְׁלַח fit יִשְׁלָחֲךָ *mittet te*.

Aliquando Futuro ante affixa interponitur נ, quod *Epenthericum* ſeu *Interpoſititium* dicitur; ut יְשַׁבְּחוּנְךָ *laudabunt te*, pro יְשַׁבְּחוּךָ; ſic etiam יְבָרְכֶנְהוּ *benedicet ei*.

REGVLA VI.

In Infinito.

[1] *Prima Infiniti o breve poſtulat, altera Sceva*
Syllaba; [2] *vel Chateph-Kametz, ſi guttur inhalet.*

EXEMPLA.

[1] Prima ſyllaba Infiniti cum affixis accipit Kametz-Catuph; ſecunda vero accipit Sceva; ſic פְּקוֹד fit פָּקְדוֹ *viſitare eum.*

Sed cum affixis כֶם, כֶן, & ךָ vel mutatio fiet eadem ratione; ut פָּקְדְכֶם *viſitare vos*; vel פְּקָדְכֶם, ita ut prima ſyllaba ſit Sceva, ſecunda vero Kametz-Catuph.

[2] Si ſecunda ſyllaba Gutturalem habeat, pro [:] accipit Cateph-Kametz; ut בְּחוֹר fit בָּחֳרִי *eligere me.*

Sed advertere oportet, ſiquando terminatio Infiniti ſit Pathach, tunc hoc

hoc Punctum mutari in Sceva, & praecedens Sceva mutari in Chirek; ſic פְּתַח fit פִּתְחוֹ *aperire ipſum*.

Praeterea in Defectivis *Ain* [ו] verti in Kibbutz; ut תֻּמִּי *conſumere me*.

Denique Infinitum Formae ſex Punctorum ſumere affixa non ſecus ac nomen ejuſdem Formae; ut גִּשְׁתּוֹ *accedere eum*, ab Infinito גֶּשֶׁת.

In Imperativo & Participio.

Nulla regula hic peculiaris ſervanda eſt: nam I. Imperativus in Sing. Maſc. ſe ſe gerit, ut Infinitus Reg. VI. Si vero deſinit in Pathach, id mutat in Kametz, ut Futurum Reg. V. n. 3. In plur. Femin. demum renuit affixa.

II. Participium adjungit ſibi affixa more nominum; ut פֹּקֵד, פּוֹקְדָן *viſitans eas*; פּוֹקֶדְכֶן *viſitans vos*. In quo poſtremo exemplo littera ק ſumit Punctum [ֶ] pro Sceva; etenim alterum Sceva conſequitur, ut pag. 26. n. 2.

§. III.

§. III.

In reliquis Conjugationibus.

REGULA VII.

In Pihel, Hiphil, Hithpahel, & Paſſivis.

(1) Pihel *Tzere jubet converti in Sceva*,
(2) *Segolve:*
(3) *Nil commutat* Hiphil: [4] Imperfectûm *excipe Claſſes*,
Quae Kametz, & Tzere in Sceva ſub augmine vertunt.
(5) *Reſpuit affixa* Hithpahel; Paſſivaque *Forma*.

EXEMPLA.

[1] *Pihel* cum affixis mutat Tzere in Sceva; ut פִּקֵּד fit פִּקְּדוֹ *praepoſuit eum*.

[2] Sed cum affixis כֶם, כֶן, mutat illud in (ֶ); ut לִמֶּדְכֶם *docuit te*.

(3) *Hi-*

(3) *Hiphil* Verborum Perfectorum nihil mutat; ſic הִפְקִידוֹ *praefecit eum*, הִפְקַדְתֶּם *praefeciſti eos* &c.

[4] At *Hiphil* Imperfectorum mutat Puncta Kametz, & Tzere ſub Formativis in Sceva. Et I. Kametz; ſic יְסִבֵּנִי *circumducet me*, a Futuro *Hiphil* יָסֵב Verbi סָבַב *circuivit*: (quod Kametz tranſit in (:) etiam ſub Formativis aliarum Conjugationum Imperfectorum, cum ſumunt affixa; ut יְסָבְבֶנּוּ *circumdabit eum*, a Futuro *Kal* יָסוֹב ejuſdem Verbi.) II. Punctum Tzere; ſic מְשִׂימְךָ *ponens te*, a Benoni *Hiphil* מֵשִׂים Verbi שׂוּם *ponere*. Sic הֲפֵרָם *labefactavit eos*, ab הֵפִיר ſeu הֵפֵר *Hiphil* Verbi פּוּר *frangere*; ubi Tzere mutatur in Sceva Compoſitum ob Gutturalem.

[5] *Hithpahel* non ſumit affixa; nec Paſſivae Conjugationes, niſi raro admodum, & fere in Infinito; ut בְּהִבָּרְאָם *in creari ea*.

§. *IV.*

Quibus Punctis affixa Verbis jungantur.

Poſt ea omnia, quae hactenus dicta ſunt, Puncta denique proferemus, quibus affixa Verbis ſunt adjungenda.

I. ן eas, ם eos.

(1) *Kametz* ן *Infinito ferruminat, &* ם,
Necnon Praeterito: [2] *haec eadem ſed. Tzere Futuro,*
Cognatoque Modo, qui in Verbis imperat, aptat.

[1] Infinitus conjungit ſibi affixa ן & ם per (ָ); ut פָּקְדָן *viſitare eas*, פָּקְדָם *viſitare eos*. Praeteritum quoque per [ָ]; ut פְּקָדָן *viſitavit eas*, פְּקָדָם & poetice פְּקָדָמוֹ *viſitavit eos*.
[2] Sed Futurum, & Imperativus eadem ſibi jungunt per [ֵ]; ut ab
יִפְקוֹד

יִפְקוֹד fit יִפְקְדֵן *viſitabit eas:* ab Imperativo פְּקוֹד fit פָּקְדֵם *viſita eos* &c.

II. הוּ ipſum, נוּ nos, & נִי me.

[3] *Praeteritum* הוּ, נוּ *per Kametz,*
aut Sceva capeſſit;
[4] *Sed* נִי *per Pathach, aut Sceva:* [5]
per Tzere turba ſuperſtes.

[3] Praeteritum adnectit ſibi per (ּ) ſuffixa הוּ & נוּ; ſic פְּקָדָהוּ *viſitavit eum*, [interdum uſurpatur [ו] pro הוּ; ut נְתַתִּיו *dedi eum*.] פְּקָדָנוּ *viſitavit nos*.

Sed ejus perſona 3. ſing. fem. jungit eadem ſibi per Sceva; ut פְּקָדַתְנוּ *illa viſitavit nos* &c.

[4] נִי vero jungitur Praeterito per Pathach; ſic פְּקָדַנִי *viſitavit me*.

Sed ejus 3. perſonae ſing. fem. adjungitur per Sceva; ut פְּקָדַתְנִי *illa viſitavit me*.

[5] Porro eadem haec affixa Infinito, Imperativo, & Futuro admoventur per Tzere; ita פְּקָדֵהוּ, & פְּקָדֵנוּ

viſitare eum, & *nos*, vel *viſita eum*, & *nos*: ſic etiam יִפְקְדֵהוּ & יִפְקְדֵנוּ *viſitabit eum*, & *nos*.

Nec ſecus פָּקְדֵנִי *viſitare*, vel *viſita me*; יִפְקְדֵנִי *viſitabit me*.

III. כֶם *vos* Maſc. כֶן *vos* Fem.
ךָ *te* Maſc. ךְ *te* Fem.

[6] כֶם, כֶן, ךָ *Sceva*; [7] *ſed* ךְ *Tzere ſervat ubique*.

[6] Affixa כֶם, כֶן, ךָ cunctis Temporibus, Modiſque conjunguntur per Sceva; ut פְּקַדְכֶם *viſitavit vos* Maſc. &c. פְּקָדְךָ *viſitavit te* Maſc. פָּקְדְכֶן *viſitare vos* Fem. &c. פָּקְדְךָ *viſitare te* Maſc. Sic etiam in Imperativo; nam idem eſt. יִפְקָדְכֶם *viſitabit vos* Maſc. &c. יִפְקָדְךָ *viſitabit te* Maſc.

[7] ךְ Jungitur per Tzere; ut פְּקָדֵךְ *viſitavit te* Fem. פָּקְדֵךְ *viſitare te*; יִפְקְדֵךְ *viſitabit te*.

IV.

IV. נּוּ, illum, נָּה illam.

[8] נּוּ, נָּה *proprium Segol non deſerit unquam*,

[9] *Quae neque Praeteritum*; i *, u ** *nec finita receptant*. * ִי ** וּ

(10) *Haec autem Affixis reliquis ſe jungere malunt*,

Sed proprio ſemper Puncto; nam cetera temnunt.

[8] Affixa נּוּ, נָּה per proprium Segol apponuntur; ſic פָּקְדֶנּוּ *viſitare eum* &c. יִפְקְדֶנָּה *viſitabit eam* &c.

[9] Haec affixa neque Praeterito, neque vocibus finitis [ִי], [וּ] conjunguntur.

[10] Verum eaedem hae voces, quae terminantur in [ִי], aut [וּ], accipiunt reliqua affixa: ſed ea hoc Puncto ſibi conjungunt; ſic פְּקַדְתִּי fit פְּקַדְתִּים *viſitavi eos* [quae orationis nexu a 2. perſona cum affixo juncta diſtinguenda eſt; nam nihil ab ea differt, ut Reg. IV. pag. 118. n. 1.] ſic denique פָּקְדוּ fit a

fit פְּקָדוּכֶם *viſitaverunt vos :* id quod & in ceteris Formis, & Temporibus, Modiſque ſervatur.

Adnotanda in Quieſcentibus
Lamed-He.

(1) *Advertas demum. Quum affixa accedere ſivit*
Lamed-He *ſibi, pellit He ; (2) Praeteritoque, quod ante it*
Kametz, perſona aſſervabit tertia : [3] *id urgent*
In Sceva reliquae, [4] וֹת *rite accipit Infinitus*
Affixa. [5] *His quoque* ־ֵי *indeclinabile gaudet.*

(1) Quieſcentia *Lamed-He* abjiciunt ה, quum accipiunt affixa ; ſic יִקְנֵנִי *poſſidebit me*, pro יִקְנֵהֵנִי ; קְנֶהָ *poſſide illam* pro קְנֵהֶהָ &c. a קָנָה *poſſedit*.

(2) Praeteritum in tertiis perſonis ſervat priorem vocalem [ָ] ; ut קָנָנִי *poſſedit me*, pro קָנָהנִי ; קָנוּהוּ *poſſederunt eum* &c. [3] In

(3) In reliquis perſonis mutat illam in (:) ; ut קְנִיתוֹ *poſſediſti eum* &c.

(4) Infinitus וֹת proprie ſumit affixa ; ut קְנוֹתָם *poſſidere eos*.

(5) Verbum Subſtantivum indeclinabile, & utriuſque numeri, יֵשׁ a Radice inuſit. יָשָׁה *fuit*, inſtruitur & ipſum affixis ; יֶשְׁנוֹ *eſt ipſe* ; יֶשְׁךָ *es tu* ; יֶשְׁכֶם *eſtis vos*. Aliquando invenitur cum א ; ut הַאִשׁ *eſt ne?* & cum (י) אִישׁ *eſt*.

Nonnunquam apponuntur ſuffixa cum (י) redundante interpoſito ; ut שׁוּבֵינוּ *reduc nos* ; הַכֵּינִי *percute me*.

§. V.

De Litteris *Paragogicis* ſive Adjectitiis.

א, ה, ו, י, ן *adduntur vocibus imis :*
Puncta etiam mutant ; affixa hinc jure vocares.

EXEM-

E X E M P L A.

Quatuor litterae quieſcentes א, ה, ו, י, & ן nominibus, Verbiſque adjiciuntur, perindeque ut affixa mutant eorum Puncta.

א adjicitur aliquando Verborum vocibus in (וּ) deſinentibus; ut הֶהָלְכוּא *qui iverant*. Joſue X. 24.

ה Futuro, Imperativo, & Infinito frequenter apponitur; ſic אֶשְׁכְּנָה *habitabo*: זָכְרָה *memento*: לִפְקָדָה *ad viſitandum*, pro אֶשְׁכֹּן &c. ubi Puncta aeque mutantur ac cum affixis: terminatio autem (..) mutatur in (:); ut נֵלְכָה *ibimus*.

Aliquando affixum additur Infinito poſt ה Paragog. mutatum in ת; ut בְּקָרְבָתָם *in accedere eos*, pro בְּקָרְבָם.

Idem ה adjicitur affixis ipſis in ם, ן, & ך finitis; ut יָדְכָה *manus tua*; tum nominibus; ut חַרְסָה *ſol*, pro חֶרֶס; tum Verborum vocibus in [ּ] deſinentibus; ut מְסַרְתָּה *tradidiſti*.

ו Perquam raro adjicitur; ut בְּנוֹ *filius*,

filius, pro בֵּן Numer. XXIV. 3. חַיְתוֹ *beſtia*, pro חַיָּה.

י Invenitur in Participiis; ut יוֹשְׁבִי *ſedens*: in affixis Femin. ſic בְּתוֹכֵכִי *in medio tui*, pro בְּתוֹכֵךְ; & in adjectivis Fem. ut מְלֵאֲתִי *plena*, pro מְלֵאָה: raro in nominibus ſubſtantivis; ut חִצִּי *ſagitta*, pro חֵץ.

ן Perſaepe adjungitur ſecundae, & tertiae perſonae plur. Futuri; ut יְשׁוּבוּן *redibunt*, pro יְשׁוּבוּ; & tertiae perſonae plur. Praeteriti; ut יָדְעוּן *ſciverunt*.

Appendix de ה.

[1]. *He demum vim particulae perſaepe Latinae*
Verſus habet: (2) pariterque ſolet vim intendere vocum.

[1] Non raro ה cum nominibus, aut adverbiis loci [de quibus infra] ſignificat *ad*, *in*, *verſus*, accentumque ſemper rejicit in penultimam; ut אַרְצָה *terram verſus*, vel *ad terram*, ab אֶרֶץ; יָמָּה *ad mare*, a יָם; שָׁמָּה *illuc*, a שָׁם *ibi*. Atque ita diſtinguitur a ter-

minatione fem. ָה, cujus accentus in ultima ſemper eſt.

[2] Additum porro vocibus femininis, mutataque earum terminatione ָה in ַת, accentuque item in penultimam rejecto, ſignificationem earum intendit; ſic יְשׁוּעָה *ſalus* fit יְשׁוּעָתָה *magna*, *omnimoda ſalus*.

CAPUT IV.

De voce indeclinabili.

PArtes tandem orationis perſequemur, quae flexu carent: *Adverbia* ſcilicet; *Praepoſitiones*; *Conjunctiones*; & *Interjectiones*. Eas autem & verſiculis conſtipare noſtro more conati fuimus: at quum horridiores, quam ferri poſſent, exſtiterint; ſoluta oratione proponere ſatius duximus; eo maxime, quod hoc pacto facultas fuit ſignificationes ſingularum cunctas propemodum proferendi.

AD-

A D V E R B I A.

I. Loci.

אֵי־זֶה *ubi?* אֵיכֹה, אֵיפוֹה, אַיֵּה, אֵי *ubi? qua?* אָן *ubi? quo?* אָנָה *quo?* הֵנָּה *huc.* הֲלוֹם, בָּזֶה, כֹּה, פּוֹה *hic, huc;* מִפּוֹה. *unde?* אֵי מִזֶּה; מֵאַיִן. שָׁם *illic.* מִבֵּית, מִבַּיִת *hinc, inde.* מִשָּׁם, מִפֹּן, חוּץ *extra.* פְּנִימָה *intra, intrinſecus.* בְּמַטָּה, מִלְמַעְלָה *deſuper.* מֵעָלָה, מִמַּעַל, אָחוֹר *retro.* פָּנִים *ante.* מִתַּחַת *infra.* תַּחַת,

II. Temporis.

מָתַי *quando?* נָא, עַתָּה *nunc.* אָז, אֲזַי *tunc.* יוֹמָם *die.* לַיְלָה *nocte.* בֹּקֶר *mane.* צָהֳרַיִם *meridie.* עֶרֶב *veſpere.* מָחָר *cras.* אֶתְמוֹל, תְּמוֹל *heri.* שִׁלְשׁוֹם *nudius tertius.* זֶה *jam.* טֶרֶם *antequam.* עַד, עַד־אִם, עַד־אֲשֶׁר, עַד־כִּי *donec.* פִּתְאֹם, פֶּתַע *ſtatim.* מַהֵר, מְהֵרָה *cito.* תָּמִיד *ſemper.* עוֹד *adhuc, ultra.*

III. Interrogationis, affirmationis, negationis &c.

הַאִם , אִם *numquid?* אֵיךְ ; אֵיכָה *quomodo?* לָמָּה , מַדּוּעַ *cur?* כֵּן *ſic*, אַךְ , אָכֵן , אוּלָם , אָמְנָה , אָמְנָם *ſane, vere*. אַיִן , אֵין , בַּל , לֹא *non*. אַל *ne*. פֶּן *ne forte*. אוּלַי *forſitan*. רִיק , רֵיקָם *inaniter*. שָׁוְא , חִנָּם *fruſtra, gratis*. יַחַד , יַחְדָּיו *una, pariter*. לְבַד , *ſeorſum*. אַךְ , רַק *tantum*.

IV. Intenſionis, remiſſionis, ſimilitudinis.

יוֹתֵר *amplius*. מְאֹד *valde*. הַרְבֵּה , רַב *multum*. אַף־כִּי *quanto magis*. Prov. XI. 31. aut *quanto minus*. I. Reg. VIII. 27. אַט *placide*. מְעַט *parum*. כִּמְעַט , כְּאַיִן *fere*. כֹּה , כָּכָה , כֵּן *ita*. כְּמוֹ־כֵן *ſimiliter*. כְּמוֹ *ſicut*.

PRAEPOSITIONES

I. Loci.

אֵצֶל *apud*. לִפְנֵי , נֹכַח , עֻמַּת , נֶגֶד , מוּל

מוּל *coram* . בֵּין *inter* . עֵבֶר *cis* , & *trans* pro loci & loquentis ratione : at fere pro *cis* uſurpatur בְּעֵבֶר, pro *trans* vero מֵעֵבֶר . הָלְאָה *ultra* . סָבִיב *circum* . אַחַר , אַחֲרֵי *poſt* . מִן , מִנֵּי , מִנִּי *a* , *de* . עַד *ad* , *uſque ad* . אֶל *ad* .

II. Cauſſae .

עַל , לְמַעַן , בַּעֲבוּר , בִּגְלַל *propter* . בְּעַד , חֵלֶף , תַּחַת *pro* . כְּפִי , לְפִי *ſecundum* .

III. Conjunctionis , & ſeparationis .

אֵת , עִם , אֶל , עַל *cum* , *in* , *juxta* ; בִּלְעֲדֵי , בִּלְתִּי , מִבְּלִי , בְּלִי *ſine* . *cum* . זוּלַת , לְבַד , מִלְּבַד *praeter* .

CONJVNCTIONES.

אַף , גַּם *etiam* . אוֹ *aut* . אִם *ſi* . כִּי *quia* . כִּי־אִם *ſed* , *quod ſi* , *niſi* . לוּלֵי *niſi* . לוּ *ſi* , *ne forte* , *forſan* . אַךְ *tantum* , *ſed* , *ſane* , *forſan* . רַק *tantum* , *ſane* . אֲבָל *certe* . אוּלָם *vere* , *verunta-*

tamen. עֵקֶב־אֲשֶׁר, עֵקֶב, יַעַן־אֲשֶׁר, יַעַן
eo quod. עַל־כֵּן, לָכֵן *idcirco*.

INTERJECTIONES.

אָנָּא, נָא, בִּי *quaeſo*. אַלְלַי, אִי *vae*. אוֹיָה, אוֹי, הוֹי, הוֹ, הִי *heu*, *vae*. הָהּ, אֲהָהּ *ah*. הוֹי *o*, *heus*. הָבָה *eja*. הֶאָח *euge*. אַחֲלַי, לוּ *utinam*. חָלִילָה *abſit*, *avertat Deus*. אָמֵן *fiat*, *ratum ſit*.

De affixis Adverbiorum, & Praepoſitionum.

Et ſuffixa ſibi adſciſcunt Adverbia, Partes
Nec non praepoſitae: *Puncta & diverſa ſequuntur*.

Adverbiis quoque, & Praepoſitionibus ſuffixa, partim quae Nominibus, partim quae Verbis, apponuntur: Punctorum autem mutatio ſiqua contingit, fere eſt ut nominum. Nos aliquot tantum, ut cognoſcatur eorum uſus, ex alterutriſque afferemus.

§. *I*.

§. *I.*

Adverbia cum affixis.

(1) *A Verbis* נִי , נוּ , נָּה *ſibi mutua poſcit*
עוֹד, *atque* אַיִן ; [2] *tantum* נִי *ex his, ſimul* זהו *accipit* הִנֵּה,
Atque כְּמוֹ ; * *reliqua* (3. *haud ſecus* אַיֵּה) *a nomine ſumunt*.

E X E M P L A.

(1) עוֹד *adhuc* mutuatur a Verbis ſuffixa נִי , נוּ , נָּה ; ut עוֹדֶנִּי vel עוֹדִי *adhuc ego*, עוֹדֶנּוּ *adhuc is*, עוֹדֶנָּה *adhuc ea*.

* Reliqua affixa ſumit a nominibus; ut עוֹדְךָ *adhuc tu* Maſc. עוֹדֵךְ *adhuc tu* Fem. עוֹדֵינוּ *adhuc nos*; עוֹדְכֶם *adhuc vos* Maſc. עוֹדְכֶן *adhuc vos* Fem. עוֹדָם *adhuc illi*; עוֹדָן *adhuc illae*.

Sic etiam אַיִן vel אֵין *non*; ut אֵינֶנִּי vel אֵינִי *non ego*; אֵינֶנּוּ vel אֵינוֹ *non ille*;

ille ; אֵינֶנָּה vel אֵינָהּ *non illa*.

* Reliqua ſunt ipſa nominum affixa; ut אֵינְךָ *non tu* Maſc. אֵינֵךְ *non tu* Fem. אֵינֶנּוּ *non nos* ; אֵינָם vel אֵינָמוֹ *non illi*. &c.

(2) הִנֵּה *ecce* ex affixis Verborum נִי tantum ſumit, & הוּ, abjicitque terminationem הּ ut הִנְנִי vel הִנֶּנִּי vel הִנְּנִי *ecce ego* ; הִנֵּהוּ vel הִנּוֹ *ecce ille*.

* Reliqua ex affixis nominum ; ut הִנָּהּ *ecce illa*. &c. eadem ratione, ut עוֹד.

Eadem affixa ſumit כְּמוֹ *ſicut* ; mutat tantum in (ְ) Punctum Sceva, quod cum affixis conſtructis retinet; ut כָּמוֹנִי *ſicut ego* ; כָּמֹהוּ *ſicut ille* ; כָּמוֹהָ *ſicut illa* ; כָּמוֹךָ *ſicut tu* &c. כְּמוֹהֶם *ſicut illi* &c. כְּמוֹכֶם *ſicut vos* &c.

[3] אַיֵּה *ubi ?* ſolum affixa nominum adſciſcit, deponitque terminationem ה ut אַיִּי *ubi ego ?* אַיּוֹ *ubi ille ?* אַיֶּךָ vel אַיֶּכָּה *ubi tu ?* &c.

כף

§. II.

§. *II.*

Praepoſitiones cum affixis.

אֶל, עַל, עַד, אַחֲרֵי, *nomen quae affixa repeſcit Plurali in numero, affectant; quibus adjice* תַּחַת.

E X E M P L A.

אֶל *ad*, עַל *ſuper*, & עַד *uſque ad* more pluralium nominum capiunt affixa; mutant praeterea breve Punctum in longum analogum; ut אֵלַי *ad me*, אֵלֶיךָ *ad te*, אֵלָיו *ad eum* &c. ſic עָלַי *ſuper me*, עָלָיו *ſuper eum* &c. Sed cum affixis conſtructis mutant Punctum breve in breviſſimum; ut אֲלֵיהֶם *ad eos*. עֲלֵיכֶם *ſuper vos* &c.

Ita prorſus עַד; ut עָדַי *uſque ad me*, עָדֶיהָ *uſque ad eam*. &c.

Verum אַחֲרֵי *poſt* eadem affixa ſumit ſine mutatione Punctorum, abjecta

ſta tantum terminatione [ֶ] ; ut אַחֲרֶיךָ *poſt te*, &c.

תַּחַת *ſub*, vel *pro* recipit etiam affixa pluralium nominum cum mutatione ultimi (ַ) in Sceva ; ut תַּחְתַּי *ſub me* &c. ſed invenitur quoque תַּחְתֵּנִי *ſub me* &c. & תַּחְתָּם *pro eis*.

Sequentes praepoſitiones affixa aeque ac nomen ſingulare recipiunt, eamque ſubeunt Punctorum mutationem, quam prae ſe ferunt exempla.

עִם *cum*, עִמִּי *mecum*; עִמְּךָ *tecum* &c. dicitur etiam עִמָּדִי *mecum*.

אֵת *cum*, אִתִּי *mecum*; אִתְּךָ *tecum* &c.

אֵצֶל *apud*, אֶצְלִי *apud me*. &c.

נֶגֶד *coram*, נֶגְדִּי *coram me*. &c.

בִּלְתִּי *praeter* abjicit [ִי]; בִּלְתִּי *praeter me*; בִּלְתְּךָ *praeter te*; neque cum aliis affixis invenitur.

בַּעֲבוּר *propter*, בַּעֲבוּרִי *propter me*; בַּעֲבוּרוֹ *propter eum*. &c.

Verum בֵּין *inter* nonnulla etiam, quae nomen plur. affixa recipit; ut בֵּינִי *inter me*; בֵּינְךָ vel בֵּינֶיךָ *inter te*; בֵּינוֹ *inter eum*; בֵּינֵינוּ vel בֵּינוֹתֵינוּ *in-*

ter-

ter nos ; בֵּינֵיכֶם *inter vos* ; בֵּינֵיהֶם , vel בֵּינוֹתָם *inter eos* .

בְּעַד *pro* , בַּעֲדִי vel בַּעֲדֵנִי *pro me* ; בַּעֲדֵינוּ *pro nobis* : cetera , ut nomen num. ſingularis .

לְמַעַן *propter* , לְמַעֲנִי *propter me* ; ſic cetera , ut nomen ſingulare: a Verbo autem habet tantum הוּ ; ut לְמַעֲנֵהוּ *propter eum* .

Denique praefixum בְּ *in*, quod praepoſitionis loco in oratione adhibetur, affixa fere ut nomen ſingulare recipit, בִּי *in me* ; בְּךָ *in te* Maſc. בָּךְ *in te* Fem. בּוֹ *in eo* , בָּהּ *in ea* , בָּנוּ *in nobis* , בָּכֶם *in vobis* . &c.

C A P V T V.

De Inveſtigatione Radicis ſive Thematis.

Litterae Radicales.

גֵּם חֵסֵר & זַעַף & קֵצַר *Thema ſemper obibunt* .

Lit-

Litterae Serviles.

אֵיתָן , וְכָלֵב , מֹשֶׁה Serviles *inter oberrant*.

M O N I T V M

In qua vocum parte litterae *Serviles* fiant *Radicales*.

שְׁאַבַל *in media, aut extrema voce:* מִנְכָה
In media: at תַוִי *quit Radicalis ubique*
Vim gerere; utrum ſit, tentando extunditur, an non.

In vocibus Hebraicis, quae verſiculis tum ſuperioribus, tum his poſtremis continentur, litterae tantum ſpectandae ſunt. Itaque in priore verſiculo *Radicales* litterae, in altero *Serviles* recenſentur: nec ſecus accipiendae ſunt voculae his tribus poſtremis verſibus conſignatae, שְׁאַבָל enim quatuor *Serviles* complectitur, quae in media, aut extrema dictione ſi occurrant, vicem Radi-

dicalium gerunt: eaedem tamen ſolent in principio quoque dictionis *Radicales* fieri. Porro in voce בְּנֹכָה *Serviles* quatuor comprehenduntur, quae in media dictione *Radicales* evadunt: at vel initio nonnunquam, aut fine vocum pro Radicalibus habendae ſunt. Denique tres *Serviles* in voce תוי tum initio, tum medio, tum fine dictionis fieri *Radicales* poſſunt. Vtrum autem cum hae, tum reliquae *Serviles* non in locis hic certo definitis poſitae, ſint *Radicales* nec ne, id vero eſt, de quo tentando inquiratur neceſſe eſt.

Regulae inveſtigandae Radicis.

I. *Ut pateat Radix*, Serviles *abjice primum:*
Praeſto eſt actutum; tria ſi tum elementa ſuperſint.

Vt Radix vocis cujuſpiam inveniatur, removendae ab ea ſunt *Serviles* litterae; quibus exactis, ſi tres *Radicales* ſuperſunt, hae Radicem conſtituent. Q Sic

Sic אֶפְקוֹד a Radice פָּקַד ortum ducere patet, abjectis nimirum Servilibus א, & ו.

II. *Si duo tunc ſuperent*, (1) Nun, *vel* Jod *adjice eorum*
Principio; (2) *aut medium* Vau *occupet*; (3) *ultima vel ſe*
He *locet*; (4) *aut geminet ſe ſe altera littera demum.*

Si vero, Servilibus ſummotis, duae tantum Radicales ſuperent hoc pacto Radix exſiſtet:

(1) Vel enim earum principio נ, aut (י) additur: ſic אִנֵּשׁ derivatur a Radice נָגַשׁ; הִצִּיב *ſtatuit* a Radice יצב.

Adverte, duobus Verbis יִקַּח, & נִתַּע adjiciendum eſſe ל; nam prius eſt a Radice לָקַח *accepit*, alterum eſt ab inuſitato לָתַע *commoluit*.

(2) Vel inter eas interjiciendum eſt ו: ita קָמָה proficiſcitur a Radice קוּם: at aliquando interponendum eſt (י) ſic רָרָה eſt a Radice דִּיר *fluere*.

(3) Vel earum fini littera ה admo-

ven-

venda eſt: ſic גְּלִי gignitur a Radice גָּלָה.

(4) Vel denique altera earum eſt geminanda: ita מְסִבָּה ortum ducit a Radice סָבַב.

III. *Littera ſi*, *abjectis* Servilibus, *una ſuperſit*,
Nun *ſibi praeponas*, *aut* Jod; He *pone ſequatur*.

Cum autem una Radicalis poſt abjectas Serviles remanet, tunc illi נ, aut (י) praeponendum eſt, ה vero ſuffigendum: ſic יַךְ progignitur a Radico נָכָה; & בְּתוֹרָתוֹ a Radice יָרָה.

IV. *Si demum abnorme*, *implexumque quid ingruat*, *uſus*
Expedit, *& cunctis potior ſollertia rebus*.

Plures voces in Hebraicis Bibliis occurrunt, quarum forma cum ſit prorſus anomala, earum Radix per ſuperiores regulas haud facile eruitur; uſuque diſcitur. At quisquis haec ipſa Rudimenta ſollerter pervolutaverit, pluſcula in iis ſparſim inveniet, unde vel ha-

rum vocum Radicibus extricandis aditus aperitur.

CAPVT VI.

De Syntaxi Hebraica.

§. I.

De Nominum Conſtructione. Subſtantiva, & Adjectiva.

(1) *Stat* Subſtantivo *quaevis* Adjuncta *praeire;*
(2) *Quae Genus, aut Numerum male jungere ſaepe notabis*
Tum ſe ſe inter; (3) *tum Verbis adjecta regendis:*
(4) *Ingeminans vox res partit;* (5) *minuitque, vel auget.*

EXEMPLA.

(1) Nomen Subſtantivum uſque praeponitur Adjectivo, Participio, aut Pronomini; ſic בֵּן חָכָם *Filius ſapiens.* Prov. X. 1.

(2) Ad-

(2) Adjectivum interdum Genere, aut Numero diſſentit a Subſtantivo, ut אֲדֹנִים קָשֶׁה *Dominatores durus*. Iſ. XIX. 4.

(3) Sic etiam non raro nomen plurale adjicitur Verbo ſingulari: id autem fere fit vel ob rei praeſtantiam, ut Prov. IX. 1. חָכְמוֹת בָּנְתָה *Sapientiae aedificavit ſibi domum*; vel ob diſtributionem, ut Num. XXXII. 25. וַיֹּאמֶר בְּנֵי גָד & *dixit filii Gad*, h. e. *unuſquiſque filiorum Gad*.

(4) Verum frequentius diſtributio per ejuſdem vocis iterationem deſignatur, ut Iſ. LVIII. 2. & *me* יוֹם יוֹם die die *quaerunt*, h. e. *in ſingulos dies*.

(5) Vocis etiam geminatione augetur res, vel minuitur gradu, quem dicunt Superlativum; ut רַע רַע *malus malus*, h. e. *peſſimus*; הַנַּעַר נַעַר *ipſe puer puer*, h. e. *puerulus*.

Adverbium aliquando pro Adjectivo uſurpatur; ut דַּם חִנָּם *ſanguis immerito*, h. e. *ſanguis innocens*.

Re-

Regimen.

(1) *Participijs* Regimen *praeſcribitur*, (2) *adjunctiſque*;
(3) *Et ſubſtantivis certa ratione, modoque*.
(4) *Syntaxin ſequitur nonnunquam Hebraea Latinam*
Priſci aevi; pervolgata ut rem tactio *Plauti*.

E X E M P L A.

(1) Participia activa ſervant Regiminis regulam; ut מְשַׂמְּחֵי לֵב *laetificantes cor*. Pſ. XIX. 9.

(2) Adjectiva, quae Latinorum more regerent auferendi caſum, Regiminis etiam modum uſurpant apud Hebraeos; ut חֲגֻרַת שַׂק *accincta ſacco*. Joel. I. 8.

(3) Subſtantivum obnoxium ſolet eſſe Regimini cum vox conſequitur, cujus initium ſit littera quaepiam in dictio-

ſtione שֶׁבַּלֵּם comprehenſa; ut מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל *locus, in quo cadet*, pro מְקוֹם Eccl. XI. 3. הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ *Montes in Gelboe*, pro הָרִים &c. II. Samuel. I. 21.

Ad Regimen quoque pertinet conſtructio Subſtantivi pro Adjectivo adhibiti; ut אַדְמַת קֹדֶשׁ *Terra Sanctitatis*, h. e. *ſancta*. Ex. III. 5.

Huc etiam refertur ea loquendi ratio, qua nomen *Deus* ad rerum praeſtantiam ſignificandam adhibetur; ut אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*, h. e. *proceriſſimae*, Pſ. LXXX. 11. tum ea, qua ſumitur abſtractum pro concreto; ut אַשְׁרֵי הָאִישׁ *beatitudines viri*, h. e. *beatus vir*. Pſ. I. 1.

(4) Nonnunquam nomen verbale pro Genitivo regit ſui Verbi caſum; ut דֵּעָה אֶת־יְהוָה *cognitio Dominum*, h. e. *Domini*. Iſ. XI. 9.

Relativa, & Suffixa.

[1] *Saepe Relativum deeſt*; [2] *ac Suffixa redundant*.

EXEM-

EXEMPLA.

[1] Relativum אֲשֶׁר *qui*; *quae*, *quod* nonnunquam omittitur; ut *populus* לֹא־יָדַעְתִּי *non cognovi*, h. e. quem non cognovi, *ſervivit mihi*. Pſ.XVIII. 44. Aliquando cum Relativum, tum ſubſtantivum antecedens deſiderantur; ut *afferetis Arcam Domini Dei Iſrael* אֶל־הֲכִינוֹתִי לוֹ *ad paravi ei*, h. e. *ad* locum, quem *paravi ei*. 1. Paral. XV. 12.

At interdum particula שָׁם *ibi* additur ſupervacue poſt Relativum, quod locum refert; ut *eruam eas ex omnibus locis*, אֲשֶׁר־נָפוֹצוּ שָׁם *quibus diſperſae fuerunt illic*. Ezech. XXXIV. 12.

(2) Saepe poſt Relativum Suffixum etiam additur, quod redundat; ut *ſicut gluma*, אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *quam projicit eam ventus*. Pſ. I. 4.

Itidemque affixum redundat poſt aliud nomen; ut יְהֹוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ *Domini in Caelo* (eſt) *ſedes ejus*. Pſ. XI. 4.

Adhibentur vero affixa pro recipro-

cis,

cis, quibus Hebraei carent; ut *fecerunt ſibi conflatile* מִכַּסְפָּם *ex argento eorum*, h. e. *ſuo*. Oſ. XIII. 2.

Atque hic abs re non erit adnotare; Pronomina eleganter dandi caſu tum nominibus, tum Verbis addi. Sic Oſ. VIII. 9. פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ *onager ſolitarius ſibi*: & Gen. XXII. 2. לֶךְ־לְךָ *vade tibi*.

Comparationes.

[1] *Quas praefert res affirmat, dum comparat Heber,*
Deteriuſque negat; [2] *verba aut graviora cooptat*;

E X E M P L A.

(1) In Comparationibus rem, quam praeferunt, affirmant Hebraei, alteram negant: ut *miſericordiam volo*, וְלֹא־זָבַח *& non ſacrificium*. Oſ. VI. 6. h. e. *magis miſericordiam volo, quam Sacrificium*.

(2) Vel vehementius adhibent ver-

Digitized by Google

bum; ut *& dilexi Jacob, Heſau autem* שָׂנֵאתִי *odio habui*, h. e. *magis Jacob dilexi, quam Heſau*. Malac. I. 2.

Vel uſurpant vocem *omnis* pro *ſummo*, aut *praeſtantiſſimo*; ut *verumtamen* כָּל־הֶבֶל omnis vanitas *omnis homo vivens*, h. e. *ſumma vanitas*. Pſalm. XXXIX. 6. *Deum time, & mandata ejus ſerva, nam hoc eſt* כָּל־הָאָדָם *omnis homo*, h. e. *praeſtantiſſimus homo*. Eccl. XII. 13.

Omittitur aliquando particula comparativa; ut צוּף דְּבַשׁ favus mellis *verba compoſita*, h. e. *ceu favus*.

§. *II.*

De Conſtructione Verborum.

I. (1) *Res Verbum regit & perſonas more Latino;*

(2) *Particulis vel praepoſitis* Beth, Lamed, אֶת, עַל, אֶל.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Hebraea Verba res, & perſonas regunt, vel more Latinorum ſine particulis; ut *extolle contente* קוֹלֵךְ *vocem Tuam*. Iſ. XL. 9.

(2) Vel cum particulis ב, ל, אֶל, עַל, אֵת; ut *apprehende* בַּמּוּסָר *diſciplinam*. Prov. IV. 13. *& vocate* לַמְקוֹנְנוֹת *lamentatrices*. Jerem. IX. 16. *& arceſſivit* אֶל אִישָׁהּ *virum ſuum*. II. Reg. IV. 22. *& dilexit* עַל־מְאַהֲבֶיהָ *amatores ſuos*. Ezech. XXIII. 5. כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ *honora patrem tuum*. Exod. XX. 12.

Haec particula אֵת invenitur etiam cum Nominativo Verbi Paſſivi; ut יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ *dividetur terra*. Num. XXVI. 55. quod alibi adnotavimus. Aliquando vel cum Nominativo, quo Verbum regitur Activum, aut Neutrum, etſi raro, occurrit; ut וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב *& venit leo & urſus*. I. Sam. XVII. 34.

Interdum particula ל Infinito poſt

aliud Verbum, adjungitur ; ut וְאַל־תִּתְאָו לִהְיוֹת אִתָּם *neque aveas eſſe cum illis*. Prov. XXIV. 1.

II. (1) *Ipſa quoque aut Numero diſcordant nomine Verba,*
Aut Genere ; (2) Inque vicem uſurpantur Tempora paſſim.

EXEMPLA.

(1) Ipſa Verba diſſident a nomine interdum ; vel Numero ; ut חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ *animal tuum habitabunt in ea:* Pſ. LXVIII. 11. & יְהִי מְאוֹרוֹת *ſit luminaria ;* Gen. I. 14. vel Genere ; ut הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *attulit ancilla tua*, pro הֵבִיאָה. I. Sam. XXV. 27.

(2) Temporum, & Modorum Enallage frequens eſt ; alius enim adhibetur pro alio. Sic Praeteritum pro Futuro, & contra, etiam ſine ו *converſivo*, vel pro Praeſente ; id quod paſſim occurrit. Infinitus etiam uſurpatur pro Praeterito, ut Pſalm. VIII. 2. תְּנָה *ponere ;* pro *poſuiſti ;* vel pro Futuro,

ut

ut Levit. VI. 7. הַקְרֵב *offerre*, pro *offerent* &c.

Temporum autem ſequentium ſignificatio ſaepe determinatur per Tempus praecedens: Sic Iſ. VI. 2. Futura יְעוֹפֵף & יְכַסֶּה exponenda ſunt *volabant* (*Seraphim*) & *tegebant*; nam Benoni praecedit, שְׂרָפִים עֹמְדִים *Seraphim ſtantes.*

Tertia perſona Verborum, quum nullo regitur Nominativo, effertur impersonaliter; ut וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא *&* *dicetur in die illa*. Iſ. XXV. 9.

§. *III.*

De Conſtructione Dictionis.

Particulae negantes.

(1) *Particulas Verbis temere ne junge negantes:*

(2) אַל *autem admoveas, &* פֶּן ne forte *Futuro*.

(3) אִם ſi *ſaepe negat, cum quis Juranda profatur.*

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Particulae בַּל, בְּלִי, אַיִן, לֹא, בִּלְתִּי *non*, certis Verborum Temporibus, Modiſque junguntur. לֹא praeponitur Temporibus cunctis, Modiſque, Imperativo excepto; אַיִן vero Participio; ut תֶּבֶן אֵין נִתָּן *palea non data*. Exod. V. 15.

Hic adnotare ex uſu eſt, negationes לֹא atque אַיִן praepoſitas voci כּוֹל *omnis* exponendas eſſe *nullus*; ut לֹא יִקַּח הַכּוֹל *non ſumet omnia*, h.e. *nulla* ſive *nihil ſumet*, Pſ. XLIX. 18.

Reliquae tres particulae Praeterito, & Futuro conjunguntur.

(2) Praeponuntur quoque Futuro tum אַל *ne* particula dehortandi, & deprecandi; ut אַל תְּיַגַּע *ne fatiges*. Joſ. VII. 3. tum פֶּן *ne forte*, פֶּן־יִשְׁלַח *ne forte extendat*. Gen. III: 22.

Porro negatio antecedentis ſententiae, ſaepe ad ſequentem extenditur; ut *non receſſit retro cor noſtrum* וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ & declinavit greſſus noſter *a*

viis

viis tuis, h. e. *& non declinavit*. Pſ. XLIV. 19.

(3) אִם *ſi* eſt particula conditionalis; quae tamen in juramentis adhibita ſaepe negat; ut *vivit Dominus* אִם ſi *erit ros*, *vel pluvia*, h. e. *non erit ros*, *neque pluvia*. I. Reg. XVII. 1.

In ejuſmodi autem jurandi formulis ſaepe per Apoſiopeſin ſubauditur *peream*, *diſpeream*, aut quid ſimile, ut Latinis mos eſt; nam hujuſmodi verbis abhorrent Hebraei; ut *quibus juravi in ira mea* אִם־ ſi *introibunt in requiem meam*, h. e. *diſpeream*, *ſi introibunt* &c. Pſ. XCV. 11.

Praepoſitiones.

(1) אֶל ad, in, ex, cum, *uſurpat*; (2) *quae & ſibi vindicat* אֵת cum,
Per *quoque*, *&* adverſum; (3) עַל *eadem non reſpuit*; (4) *ac* בְּ.
(5) מִן *cum Infinito vim ſervat ſaepe negandi*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Praepoſitio אֶל *ad* uſurpatur etiam pro *in*, *cum*, *ex*, *ſuper*; ut *ſepelite me* אֶל־ cum *patribus meis* אֶל־ in *ſpelunca*. Gen. XLIX. 29. *Tu exaudies* אֶל־מְקוֹם e loco *habitationis tuae*. I. Reg. VIII. 30. *Conſilia*, *quae cogitavit Dominus* אֶל־אֱדוֹם *ſuper Edom*. Jerem. XLIX. 20.

(2) Particula אֵת, quae communiter accuſandi caſum deſignat, adhibetur quoque pro *ab*, *ex*, *cum*, *ad*, *adverſum*, *per*; ut *Confractus ſum* אֶת־לִבָּם *a corde eorum*. Ezech. VI. 9. *Aedificavit* אֶת־הָאֲבָנִים ex lapidibus *altare*. I. Reg. XVIII. 32. אֶת־מִי cum quo *inivit conſilium?* Iſ. XL. 14. *Acceſſit David* אֶת־הָעָם *ad populum*. I. Samuel. XXX. 21. *In tempore anguſtiae* אֶת־הָאֹיֵב *adverſus inimicum*. Jerem. XV. 11. *Poſſedi hominem* אֶת־יְהוָה *per Deum*. Gen. IV. 1. item pro dandi caſu; ut אֶת־מִי cui *annuntiaſti?* Job. XXVI. 4.

Aliquando ſignificat pronomen *hic*; ut *Nonne* אֶת־הַדְּבָרִים *haec* (*ſunt*) *verba?* Zach. VII. 7.

(3) *Prae-*

(3) Praepoſitio עַל *ſuper* accipitur item pro *apud*, *adverſum*, *ad*, *cum*, *in*, *pro*, *ob*, *eo quod*, *coram*, *ab*; ut *Spiritus Dei incubabat* עַל־פְּנֵי ſuper faciem *aquarum*. Gen. I. 2. *Caſtrametantes* עַל־הַיָּם *juxta mare*. Exod. XIV. 9. *Murmuraverunt* עַל־מֹשֶׁה *contra Moſen*. Num. XIV. 2. *Aſcendit* עַל־ ad *tonſores ovium ſuarum*. Gen. XXXVIII. 12. *Non poſuit eos* עַל־צֹאן cum grege *Laban*. Gen. XXX. 40. *Pones ea* עַל־סַל in caniſtro *uno*. Exod. XXIX. 3. *Offeret* עַל־ pro *peccato ſuo*. Levit. IV. 3. עַל־הַר propter montem *Sion*. Thren. V. 18. עַל eo quod *non iniquitatem fecerit*. Iſ. LIII. 9. עַל־אֲדוֹן coram Domino *univerſae terrae*. Zach. VI. 5. *Una* עַל־שְׂמֹאלָהּ *a ſiniſtra illius*. Zach. IV. 3.

(4) Praefixum בְּ *in* ſumitur itidem pro *ex*, *de*, *ad*, *cum*, *ob*, *ſuper*, *contra*, *per*; ut *Fecit labrum aeneum*... בְּמַרְאֹת e ſpeculis *excubantium mulierum*. Exod. XXXVIII. 8. *Quod ſupereſt* בַּבָּשָׂר de carne ... *igni combureretis*. Levit. VIII. 32. בֵּאלֹהֶיךָ ad Deum tuum *reverteris*. Oſ. XII. 7. *Etiam* בָּנוּ no-

nobiſcum *locutus eſt* (*Dominus* .) Numer. XII. 2. *Serviam tibi ſeptem annis* בְּרָחֵל *ob Rachel*. Gen. XXIX. 18. *Onus* בַּעְרָב *ſuper Harabiam* . Iſ. XXI. 13. *Manus ejus* בַּכֹּל *contra omnes* . Gen. XVI. 12. *Jurate mihi* בַּיהוָה *per Dominum* . Joſ. II. 12.

(5) Particula מִן praefixa Infinito, cum quo conſtituit Gerundium in *do*, ut alibi diximus, fere exponitur per negationem : *Me ſpreverunt* מִמְּלֹךְ a regnando (h. e. *ne regnem*) *ſuper eos*. I. Sam. VIII. 7.

Nec ſecus videtur aliquando exponenda vel praefixa nominibus ; ut *Vaſtata eſt* (*Tyrus*) מִבַּיִת מִבּוֹא *ne* (*ſit*) *domus*, *ne introeatur* . Iſ. XXIII. 1.

Particula conjunctiva, cauſalis,
& ſimilitudinis.

(1) Nam, ſed, uti, idcirco, ergo, aut
fert Vau copula vocum.
(2) כִּי quia, ſed, tantum, ut, quando, etſi, (3) *Infinitumque*
Deſignat. (4) כְּ velut, poſtquam,
vel quando *reponit*.

EXEM-

Digitized by Google

E X E M P L A.

(1) Particula conjunctiva ו & fungitur etiam vicem conjunctionum *nam*, *ſed*, *uti*, *idcirco*, *ergo*, *vel*; ut *Ecce tu iratus es*, וַנֶּחֱטָא *nam peccavimus*. Iſ. LXIV. 5. *An proferemus verbum ad te? aegre feres:* וַעְצֹור ſed cohibere *ſermonem quis poterit?* Job. IV. 2. *Vir perverſus immittet litem;* וְנִרְגָּן uti ſuſurro *ſeparat duces*. Prov. XVI. 28. *Quod eum amaret pater eorum prae cunctis fratribus ejus*, וַיִּשְׂנְאוּ *idcirco odio habebant eum*. Gen. XXXVII. 4. *Ecce ſomniator ille venit:* וְעַתָּה igitur nunc *venite*, & *occidamus eum*. Ibid. 19. 20. *Maledicens patri ſuo*, וְאִמּוֹ *vel matri ſuae*. Exod. XXI. 17. quod ita a Matthaeo quoque redditur XV. 4. κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα *maledicens patri, vel matri*. Nonnunquam adhibetur pro *ſi*: וְאָמְרוּ־לִי ſi dicent mihi, *quod (eſt) nomen ejus, quid dicam eis?* Exod. III. 13. pro *tamen*; ut *Formicae populus invalidus*, וַיָּכִינוּ tamen parant *in aeſtate cibum ſuum*. Prov. XXX. 25.

25. & pro *ſic ; Sicuti tranſit turbo*, וְאֵין ſic non (*erit*) *impius* . Prov. X. 25.

(2) Particula cauſalis כִּי *quia*, valet etiam *ſed*, *tantum*, *ut*, *quando*, *etſi* ; ut *Non moriar*, כִּי ſed *vivam* . Pſ. CXVIII. 17. *Et dixit :* כִּי tantum *ſit pax*, & *veritas in diebus meis* . Iſ. XXXIX. 8. *Quae* (*eſt*) *fortitudo mea*, כִּי ut *ſuſtineam ?* Job. VI. 11. כִּי quando *coles terram*, *non addet dare fructum ſuum tibi* . Gen. IV. 12. *Confitebor tibi Domine*, כִּי quamvis *iratus fuiſti contra me* . Iſ. XII. 1. Aliquando uſurpatur pro *num ;* ut כִּי־יֹאמַר num dicet *opus factori ſuo ?* Iſ. XXIX. 16.

(3) Eſt etiam haec particula nota Infiniti, non ſecus ac אֲשֶׁר, aut שֶׁ, quemadmodum apud nos Italos *che ;* ut *Cognovi*, כִּי quod *metuens Dei tu es*. Gen. XXII. 12. Quae particulae aliquando ſubaudiuntur ; ut יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה *cognoſcent gentes* (quod) *homo ſint ipſae* . Pſ. IX. 21.

(4) Quum duae res comparantur, utrique praefigitur particula כְּ *ſicut ;* tumque cum priore *ſicut*, cum altera vero

vero *ita* ſignificat; ut כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר ſicut *emptor*, ita *venditor*. Iſ. XXIV. 2.

At ſi praefigatur particulae שֶׁ, ut fiat adverbium כְּשֶׁ, ſignificat *quando*; poſcitque Dagheſc forte in littera ſequente; ut כְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ *quando ſtultus graditur*. Eccl. X. 3. *Quando* quoque ſignificat, aut *poſtquam* quum praefigitur Infinito; ut כְּכַלּוֹת quando deſiverunt *moderatores loqui*. Deuter. XX. 9.

Denique dictiones illae *in aeternum*, *in ſaeculum*, *in generationem & generationem*, *non ultra*, & ſimilia, interdum non aeternitatem, ſed diuturnum tempus ſignificant.

CAP. VII.

De Numeris.

(1) *Hoc* Numerus *cardo reliquorum poſcit Hebraeus*,
Ut Tres, *atque* Decem, *& medii bis femella putentur:*
Femineum eorumdemque Genus quaſi maſcula proles

De-

Deſinat: (2) utque minor pluralibus adnectatur
Nominibus: (3) Numeris majoribus inſuper ante-
Cedat qui minor eſt, cum una componier uſus.

E X E M P L A.

(1) Apud Hebraeos Numeri maſc. generis a *Tribus* ad *Decem* uſque feminina, quique feminini ſunt generis, maſculina deſinunt terminatione; ut שְׁלשָׁה maſc. *Tres*; שָׁלשׁ Fem. שִׁשָּׁה maſc. *Sex*; שֵׁשׁ Fem. Ceteros Numeros tabella mox indicabit.

(2) Singularis Numerus Subſtantivis pluralibus copulatur; ſic חֲמֵשׁ שָׁנִים *Quinque anni*; contra vero plurales Numeri cum ſubſtantivo ſingulari conjunguntur; ut חֲמִשִּׁים שָׁנָה *Quinquaginta annus*, pro *anni*.

(3) Numeri minores in compoſitione potiſſimum majoribus praeponuntur; ut אַחַד עָשָׂר *unus decem*, h. e. *undecim* &c.

Nu-

Numeri ab 11. ad 19.

עַשְׁתֵּי עָשָׂר vel אַחַד *undecim* maſc. שְׁנֵים עָשָׂר *duodecim* maſc. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר *terdecim* Maſc. atque ita porro nectuntur Numeri cardinales reliqui maſc. ſtatus abſoluti cum עָשָׂר *decem*; quum Numeri maſc. generis ſunt exprimendi.

Feminini generis vero : עַשְׁתֵּי vel אַחַת עֶשְׂרֵה *undecim* Fem. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה *duodecim* Fem. & שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה *terdecim*; & ſic deinceps Numeri cardinales fem. generis regimini inſervientes junguntur voci עֶשְׂרֵה *decem*: qui omnes & maſc. & fem. generis tum ſtatui abſoluto, tum regimini inſerviunt.

Advertas velim, duorum Numerorum שְׁנַיִם , שְׁתַּיִם , cum conjunguntur aliis Numeris, terminationem ַיִם coaleſcere in ֵים ut שְׁנֵים עָשָׂר &c. uti modo vidimus: cum aliis autem nominibus, aut ם elidi a contracta terminatione ֵי ; ut, שְׁנֵי אֲנָשִׁים *duo viri*, aut ַיִם nihil mutari; ut שְׁנַיִם אֲנָשִׁים.

Numeratio per litteras in tabella adjacente exhibetur : quae quidem ante legenda eſt , quam quae ſequuntur ; haec enim tabellae illi ſubnectenda erant.

Alii Numeri demum , quum per ſolas litteras fit numeratio, componuntur adjiciendo Monadicum Denariis , Centen. & Millen. ut יא 11. כא 21. קא 101. אא 1001. & ſic deinceps.

Sed Hebraei pro יה 15. uſurpant טו , ne nomen Divinum יָה quodammodo profanetur.

Coronis.

Quicquid Grammaticae tractus complectitur omnis,
Hebraei ſermonis tantum elementa docentis
Hactenus. Haec ſat erunt tironibus. Abſona multa his ;
[Ecquis enim finis , ſi quodque abnorme notetur ?]
Atque alia occurrent , quae ſollers edocet uſus .

Digitized by Google

De Numeris cardinalibus ad pag. 164. poſt n. 3. Tab. I.

Generis	*Femin.*	*Generis*	*Maſc.*	
Regim.	Abſolut.	Regim.	Abſolut.	
אַחַת	אַחַת	אַחַד	אֶחָד	1
שְׁתֵּי	שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	שְׁנַיִם	2
שְׁלֹשׁ	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשָׁה	3
אַרְבַּע	אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבָּעָה	4
חֲמֵשׁ	חָמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חֲמִשָּׁה	5
שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שִׁשָּׁה	6
שְׁבַע	שֶׁבַע	שִׁבְעַת	שִׁבְעָה	7
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנָה	8
תְּשַׁע	תֵּשַׁע	תִּשְׁעַת	תִּשְׁעָה	9
עֶשֶׂר	עֶשֶׂר	עֲשֶׂרֶת	עֲשָׂרָה	10

Poſt hanc tab. adeantur Numeri ab 11. ad 19. pag. 165.

bum; ut & dilexi Jacob, Heſau autem שׂנאתי bodio habui, h. e. magis Jacob dilexi, quam Heſau. Malac. I. 2.

Vel uſurpant vocem omnis pro ſummo, aut praeſtantiſſimo; ut verumtamen כָּל־הֶבֶל omnis vanitas omnis homo vivens, h. e. ſumma vanitas. Pſalm. XXXIX. 6. Deum time, & mandata ejus ſerva, nam hoc eſt כָּל־הָאָדָם omnis homo, h. e. praeſtantiſſimus homo. Eccl. XII. 13.

Omittitur aliquando particula comparativa; ut צוּף דְּבַשׁ favus mellis verba compoſita, h. e. ceu favus.

§. II.

De Conſtructione Verborum.

I. (1) *Res Verbum regit & perſonas more Latino;*

(2) *Particulis vel praepoſitis* Beth, Lamed, עַל, אֶל, אֵת.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Hebraea Verba res, & perſonas regunt, vel more Latinorum ſine particulis; ut *extolle contente* קוֹלֵךְ *vocem Tuam*. Iſ. XL. 9.

(2) Vel cum particulis ב, ל, אל, על, את; ut *apprehende* בַּמּוּסָר *diſciplinam*. Prov. IV. 13. & *vocate* לַמְקוֹנְנוֹת *lamentatrices*. Jerem. IX. 16. & *arceſſivit* אֶל אִישָׁהּ *virum ſuum*. II. Reg. IV. 22. & *dilexit* עַל־מְאַהֲבֶיהָ *amatores ſuos*. Ezech. XXIII. 5. כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ *honora patrem tuum*. Exod. XX. 12.

Haec particula את invenitur etiam cum Nominativo Verbi Paſſivi; ut יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ *dividetur terra*. Num. XXVI. 55. quod alibi adnotavimus. Aliquando vel cum Nominativo, quo Verbum regitur Activum, aut Neutrum, etſi raro, occurrit; ut וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב *& venit leo & urſus*. I. Sam. XVII. 34.

Interdum particula ל Infinito poſt

aliud Verbum, adjungitur; ut וְאַל־תִּתְאָו לִהְיוֹת אִתָּם *neque aveas eſſe cum illis*. Prov. XXIV. 1.

II. (1) *Ipſa quoque aut Numero diſcordant nomine Verba,*
Aut Genere; (2) *Inque vicem uſurpantur Tempora paſſim.*

E X E M P L A.

(1) Ipſa Verba diſſident a nomine interdum; vel Numero; ut חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ *animal tuum habitabunt in ea*: Pſ. LXVIII. 11. & יְהִי מְאוֹרוֹת *ſit luminaria;* Gen. I. 14. vel Genere; ut הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *attulit ancilla tua*, pro הֵבִיאָה. I. Sam. XXV. 27.

(2) Temporum, & Modorum Enallage frequens eſt; alius enim adhibetur pro alio. Sic Praeteritum pro Futuro, & contra, etiam ſine ו *converſivo*, vel pro Praeſente; id quod paſſim occurrit. Infinitus etiam uſurpatur pro Praeterito, ut Pſalm. VIII. 2. תְּנָה *ponere*, pro *poſuiſti*; vel pro Futuro, ut

ut Levit. VI. 7. הַקְרֵב *offerre*, pro *offerent* &c.

Temporum autem ſequentium ſignificatio ſaepe determinatur per Tempus praecedens: Sic Iſ. VI. 2. Futura יְעוֹפֵף & יְכַסֶּה exponenda ſunt *volabant* (*Seraphim*) & *tegebant*; nam Benoni praecedit, שְׂרָפִים עֹמְדִים *Seraphim ſtantes.*

Tertia perſona Verborum, quum nullo regitur Nominativo, effertur impersonaliter; ut וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא *&* *dicetur in die illa*. Iſ. XXV. 9.

§. *III.*

De Conſtructione Dictionis.

Particulae negantes.

(1) *Particulas Verbis temere ne junge negantes:*

(2) אַל *autem admoveas, &* פֶּן ne forte *Futuro*.

(3) אִם ſi *ſaepe negat, cum quis Juranda profatur*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Particulae לֹא, אֵין, בְּלִי, בַּל, בִּלְתִּי *non*, certis Verborum Temporibus, Modiſque junguntur. לֹא praeponitur Temporibus cunctis, Modiſque, Imperativo excepto; אֵין vero Participio; ut תֶּבֶן אֵין נִתָּן *palea non data*. Exod. V. 15.

Hic adnotare ex uſu eſt, negationes לֹא atque אֵין praepoſitas voci כּוֹל *omnis* exponendas eſſe *nullus*; ut לֹא יִקַּח הַכּוֹל *non ſumet omnia*, h. e. *nulla* ſive *nihil ſumet*, Pſ. XLIX. 18.

Reliquae tres particulae Praeterito, & Futuro conjunguntur.

(2) Praeponuntur quoque Futuro tum אַל *ne* particula dehortandi, & deprecandi; ut אַל תְּיַגַּע *ne fatiges*. Joſ. VII. 3. tum פֶּן *ne forte*, פֶּן־יִשְׁלַח *ne forte extendat*. Gen. III: 22.

Porro negatio antecedentis ſententiae, ſaepe ad ſequentem extenditur; ut *non receſſit retro cor noſtrum* וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ & declinavit greſſus noſter *a viis*

viis tuis, h. e. *& non declinavit*. Pſ. XLIV. 19.

(3) אִם *ſi* eſt particula conditionalis; quae tamen in juramentis adhibita ſaepe negat; ut *vivit Dominus* אִם ſi *erit ros*, *vel pluvia*, h. e. *non erit ros*, *neque pluvia*. I. Reg. XVII. 1.

In ejuſmodi autem jurandi formulis ſaepe per Apoſiopeſin ſubauditur *peream*, *diſpeream*, aut quid ſimile, ut Latinis mos eſt; nam hujuſmodi verbis abhorrent Hebraei; ut *quibus juravi in ira mea* אִם־ ſi *introibunt in requiem meam*, h. e. *diſpeream*, *ſi introibunt* &c. Pſ. XCV. 11.

Praepoſitiones.

(1) אֶל ad, in, ex, cum, *uſurpat*; (2)
quae & ſibi vindicat אֵת cum,
Per *quoque*, *&* adverſum; (3) עַל
eadem non reſpuit; (4) *ac* בְּ.
(5) מִן *cum Infinito vim ſervat ſaepe negandi*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Praepoſitio אֶל *ad* uſurpatur etiam pro *in*, *cum*, *ex*, *ſuper*; ut *ſepelite me* אֶל־ cum *patribus meis* אֶל־ in *ſpelunca*. Gen. XLIX. 29. *Tu exaudies* אֶל־מְקוֹם e loco *habitationis tuae*. I. Reg. VIII. 30. *Conſilia*, *quae cogitavit Dominus* אֶל־אֱדוֹם *ſuper Edom*. Jerem. XLIX. 20.

(2) Particula אֵת, quae communiter accuſandi caſum deſignat, adhibetur quoque pro *ab*, *ex*, *cum*, *ad*, *adverſum*, *per*; ut *Confractus ſum* אֶת־לִבָּם *a corde eorum*. Ezech. VI. 9. *Aedificavit* אֶת־הָאֲבָנִים ex lapidibus *altare*. I. Reg. XVIII. 32. אֶת־מִי cum quo *inivit conſilium?* Iſ. XL. 14. *Acceſſit David* אֶת־הָעָם *ad populum*. I. Samuel. XXX. 21. *In tempore anguſtiae* אֶת־הָאֹיֵב *adverſus inimicum*. Jerem. XV. 11. *Poſſedi hominem* אֶת־יְהוָה *per Deum*. Gen. IV. 1. item pro dandi caſu; ut אֶת־מִי cui *annuntiaſti?* Job. XXVI. 4.

Aliquando ſignificat pronomen *hic*; ut *Nonne* אֶת־הַדְּבָרִים *haec* (*ſunt*) *verba?* Zach. VII. 7. (3) *Prae-*

(3) Praepoſitio עַל *ſuper* accipitur item pro *apud*, *adverſum*, *ad*, *cum*, *in*, *pro*, *ob*, *eo quod*, *coram*, *ab*; ut *Spiritus Dei incubabat* עַל־פְּנֵי ſuper faciem *aquarum*. Gen. I. 2. *Caſtrametantes* עַל־הַיָּם *juxta mare*. Exod. XIV. 9. *Murmuraverunt* עַל־מֹשֶׁה *contra Moſen*. Num. XIV. 2. *Aſcendit* עַל־ ad *tonſores ovium ſuarum*. Gen. XXXVIII. 12. *Non poſuit eos* עַל־צֹאן cum grege *Laban*. Gen. XXX. 40. *Pones ea* עַל־סַל in caniſtro *uno*. Exod. XXIX. 3. *Offeret* עַל־ pro *peccato ſuo*. Levit. IV. 3. עַל־הַר propter montem *Sion*. Thren. V. 18. עַל eo quod *non iniquitatem fecerit*. Iſ. LIII. 9. עַל־אֲדוֹן coram Domino *univerſae terrae*. Zach. VI. 5. *Vna* עַל־שְׂמֹאלָהּ *a ſiniſtra illius*. Zach. IV. 3.

(4) Praefixum בְּ *in* ſumitur itidem pro *ex*, *de*, *ad*, *cum*, *ob*, *ſuper*, *contra*, *per*; ut *Fecit labrum aeneum*... בְּמַרְאֹת e ſpeculis *excubantium mulierum*. Exod. XXXVIII. 8. *Quod supereſt* בַּבָּשָׂר de carne ... *igni comburetis*. Levit. VIII. 32. בֵּאלֹהֶיךָ ad Deum tuum *reverteris*. Oſ. XII. 7. *Etiam* בְּנוֹ

 no-

nobiſcum *locutus eſt* (*Dominus* .) Numer. XII. 2. *Serviam tibi ſeptem annis* ברחל *ob Rachel*. Gen. XXIX. 18. *Onus* בְּעָרַב *ſuper Harabiam* . Iſ. XXI. 13. *Manus ejus* בַּכֹּל *contra omnes* . Gen. XVI. 12. *Jurate mihi* בַּיהוָה *per Dominum* . Joſ. II. 12.

(5) Particula מִן praefixa Infinito, cum quo conſtituit Gerundium in *do*, ut alibi diximus, fere exponitur per negationem: *Me ſpreverunt* מִמְּלֹךְ a regnando (h. e. *ne regnem*) *ſuper eos*. I. Sam. VIII. 7.

Nec ſecus videtur aliquando exponenda vel praefixa nominibus; ut *Vaſtata eſt* (*Tyrus*) מִבַּיִת מִבּוֹא *ne* (*ſit*) *domus*, *ne introeatur*. Iſ. XXIII. 1.

Particula conjunctiva, cauſalis, & ſimilitudinis.

(1) Nam, ſed, uti, idcirco, ergo, aut
fert Vau copula vocum.
(2) כִּי quia, ſed, tantum, ut, quando, etſi, (3) *Infinitumque*
Deſignat. (4) כְּ velut, poſtquam,
vel quando *reponit*.

EXEM-

E X E M P L A.

(1) Particula conjunctiva ו & fungitur etiam vicem conjunctionum *nam*, *ſed*, *uti*, *idcirco*, *ergo*, *vel*; ut *Ecce tu iratus es*, וַנֶּחֱטָא *nam peccavimus*. Iſ. LXIV. 5. *An proferemus verbum ad te? aegre feres:* וַעְצֹר ſed cohibere *ſermonem quis poterit?* Job. IV. 2. *Vir perverſus immittet litem*; וְנִרְגָּן uti ſuſurro *ſeparat duces*. Prov. XVI. 28. *Quod eum amaret pater eorum prae cunctis fratribus ejus*, וַיִּשְׂנְאוּ *idcirco odio habebant eum*. Gen. XXXVII. 4. *Ecce ſomniator ille venit:* וְעַתָּה igitur nunc *venite*, & *occidamus eum*. Ibid. 19. 20. *Maledicens patri ſuo*, וְאִמּוֹ *vel matri ſuae*. Exod. XXI. 17. quod ita a Matthaeo quoque redditur XV. 4. κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα *maledicens patri*, *vel matri*. Nonnunquam adhibetur pro *ſi*: וְאָמְרוּ־לִי ſi dicent mihi, *quod* (*eſt*) *nomen ejus*, *quid dicam eis?* Exod. III. 13. pro *tamen*; ut *Formicae populus invalidus*, וַיָּכִינוּ tamen parant *in aeſtate cibum ſuum*. Prov. XXX.

 25.

25. & pro *ſic ; Sicuti tranſit turbo*, וְאֵין ſic non (*erit*) *impius* . Prov. X. 25.

(2) Particula cauſalis כִּי *quia*, valet etiam *ſed*, *tantum*, *ut*, *quando*, *etſi* ; ut *Non moriar*, כִּי ſed *vivam* . Pſ. CXVIII. 17. *Et dixit :* כִּי tantum *ſit pax*, & *veritas in diebus meis* . Iſ. XXXIX. 8. *Quae* (*eſt*) *fortitudo mea*, כִּי ut *ſuſtineam?* Job. VI. 11. כִּי quando *coles terram* , *non addet dare fructum ſuum tibi* . Gen. IV. 12. *Confitebor tibi Domine* , כִּי quamvis *iratus fuiſti contra me* . Iſ. XII. 1. Aliquando uſurpatur pro *num ;* ut כִּאי־יֹמַר num dicet *opus factori ſuo?* Iſ. XXIX. 16.

(3) Eſt etiam haec particula nota Infiniti, non ſecus ac אֲשֶׁר , aut שֶׁ , quemadmodum apud nos Italos *che ;* ut *Cognovi* , כִּי quod *metuens Dei tu es* . Gen. XXII. 12. Quae particulae aliquando ſubaudiuntur ; ut יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה *cognoſcent gentes* (quod) *homo ſint ipſae* . Pſ. IX. 21.

(4) Quum duae res comparantur, utrique praefigitur particula כְּ *ſicut ;* tumque cum priore *ſicut* , cum altera vero

vero *ita* ſignificat; ut כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר ſicut *emptor*, ita *venditor*: Iſ. XXIV. 2.

At ſi praefigatur particulae שֶׁ, ut fiat adverbium כְּשֶׁ, ſignificat *quando;* poſcitque Dagheſc forte in littera ſequente; ut כְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ *quando ſtultus graditur*. Eccl. X. 3. *Quando* quoque ſignificat, aut *poſtquam* quum praefigitur Infinito; ut כְּכַלּוֹת quando deſiverunt *moderatores loqui*. Deuter. XX. 9.

Denique dictiones illae *in aeternum*, *in ſaeculum*, *in generationem & generationem*, *non ultra*, & ſimilia, interdum non aeternitatem, ſed diuturnum tempus ſignificant.

C A P. VII.

De Numeris.

(1) *Hoc* Numerus *cardo reliquorum poſcit Hebraeus*,
Ut Tres, *atque* Decem, *& medii his ſemella putentur:*
Femineum eorumdemque Genus quaſi maſcula proles

De-

Deſinat: (2) utque minor pluralibus adnectatur
Nominibus: (3) Numeris majoribus inſuper ante-
Cedat qui minor eſt, cum una componier uſus.

E X E M P L A.

(1) Apud Hebraeos Numeri maſc. generis a *Tribus* ad *Decem* uſque feminin̂a, quique feminini ſunt generis, maſculin̂a deſinunt terminatione; ut שְׁלֹשָׁה maſc. *Tres*; שָׁלֹשׁ Fem. שִׁשָּׁה maſc. *Sex*; שֵׁשׁ Fem. Ceteros Numeros tabella mox indicabit.

(2) Singularis Numerus Subſtantivis pluralibus copulatur; ſic חָמֵשׁ שָׁנִים *Quinque anni*; contra vero plurales Numeri cum ſubſtantivo ſingulari conjunguntur; ut חֲמִשִּׁים שָׁנָה *Quinquaginta annus*, pro *anni*.

(3) Numeri minores in compoſitione potiſſimum majoribus praeponuntur; ut אַחַד עָשָׂר *unus decem*, h. e. *undecim* &c.

Nu-

Numeri ab 11. ad 19.

עַשְׁתֵּי עָשָׂר vel אַחַד *undecim* maſc. שְׁנֵים עָשָׂר *duodecim* maſc. שְׁלשָׁה עָשָׂר *terdecim* Maſc. atque ita porro nectuntur Numeri cardinales reliqui maſc. ſtatus abſoluti cum עָשָׂר *decem*; quum Numeri maſc. generis ſunt exprimendi.

Feminini generis vero: עַשְׁתֵּי vel אַחַת עֶשְׂרֵה *undecim* Fem. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה *duodecim* Fem. & שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה *terdecim*; & ſic deinceps Numeri cardinales fem. generis regimini inſervientes junguntur voci עֶשְׂרֵה *decem*: qui omnes & maſc. & fem. generis tum ſtatui abſoluto, tum regimini inſerviunt.

Advertas velim, duorum Numerorum שְׁתַּיִם , שְׁנַיִם , cum conjunguntur aliis Numeris, terminationem יִם coaleſcere in ים ut שְׁנֵים עָשָׂר &c. uti modo vidimus: cum aliis autem nominibus, aut ם elidi a contracta terminatione ים; ut, שְׁנֵי אֲנָשִׁים *duo viri*, aut יִם nihil mutari; ut שְׁנַיִם אֲנָשִׁים.

Nu-

De Numeris cardinalibus ad pag. 164. poſt n. 3. Tab. I.

Generis	*Femin.*	*Generis*	*Maſc.*	
Regim.	Abſolut.	Regim.	Abſolut.	
אַחַת	אַחַת	אַחַד	אֶחָד	1
שְׁתֵּי	שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	שְׁנַיִם	2
שְׁלֹשׁ	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשָׁה	3
אַרְבַּע	אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבָּעָה	4
חֲמֵשׁ	חָמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חֲמִשָּׁה	5
שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שִׁשָּׁה	6
שְׁבַע	שֶׁבַע	שִׁבְעַת	שִׁבְעָה	7
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנָה	8
תְּשַׁע	תֵּשַׁע	תִּשְׁעַת	תִּשְׁעָה	9
עֶשֶׂר	עֶשֶׂר	עֲשֶׂרֶת	עֲשָׂרָה	10

Poſt hanc tab. adeantur Numeri ab 11. ad 19. pag. 165.

Numeri cardinales reliqui poſt pag. 165. Tab. II.

אַרְבָּעִים	שְׁלֹשִׁים	עֶשְׂרִים
Quadraginta	Triginta	Viginti
שִׁבְעִים	שִׁשִּׁים	חֲמִשִּׁים
Septuaginta	Sexaginta	Quinquag.
מֵאָה	תִּשְׁעִים	שְׁמוֹנִים
Centum	Nonaginta	Octoginta
אֶלֶף	מֵאוֹת	מָאתַיִם
Mille	Pluries cent.	Biſcentum
רְבָבָה	אֲלָפִים	אַלְפַּיִם
Decem mill.	Pluries mill.	Bis mille
רִבּוֹתַיִם	רִבּוֹ	רִבּוֹא
Bis decem millia	Decem millia	Decem millia
Hi communis ſunt generis in infinitum	רִבְבוֹת vel in regimine	רְבָבוֹת Pluries decem millia

Numeri Ordinales Maſculini
Tab. III.

שְׁלִישִׁי Tertius	שֵׁנִי Secundus	רִאשׁוֹן Primus
שִׁשִּׁי Sextus	חֲמִישִׁי Quintus	רְבִיעִי Quartus
תְשִׁיעִי Nonus	שְׁמִינִי Octavus	שְׁבִיעִי Septimus
		עֲשִׂירִי Decimus

Feminini.

שְׁלִישִׁית Tertia	שֵׁנִית Secunda	רִאשׁוֹנָה Prima

Atque ita porro addendo ת maſculinis: qui numeri feminini Verbis conjuncti vicem Adverbii gerunt; ut *&* *reſpondi* שֵׁנִית *ſecundo*. Zach. IV. 12.

Vltra decem, ordinalis Numeri vicem fungitur Numerus cardinalis; ut אחד עָשָׂר *undecim*, & *undecimus* &c. עֶשְׂרִים *viginti*, & *vigeſimus*; atque ita deinceps.

Numeratio per Litteras.

Monades		*Decades*		*Centen.*		*Millen.*	
א	1	י	10	ק	100	א̇	1000
ב	2	כ	20	ר	200	בא̇	2000
ג	3	ל	30	ש	300	גא̇	3000
ד	4	מ	40	ת	400	דא̇	4000
ה	5	נ	50	ך	500	הא̇	5000
ו	6	ס	60	ם	600	וא̇	6000
ז	7	ע	70	ן	700	זא̇	7000
ח	8	פ	80	ף	800	חא̇	8000
ט	9	צ	90	ץ	900	טא̇	9000

Quomodo alii numeri per litteras componantur, proxime ante has Numerorum tabellas, ubi Coronis eſt, quaerere oportet.

DE POESI HEBRAEORVM.

Priſca Chelys, Rubri qua Moſes aequoris undas,
Dum ſe collidunt Aegypti fraude frementes,
Mulſit; quamque puer, Goliath qui contudit auſus,
Pulſabat, Regiſque levat praecordia larvis
Percita, conticuit patriae perculſa ruina,
Gentiſque (hei miſeris!) & clade intercidit una.
Hinc aliam longo poſt tempore dulce laborum
Solamen citharam Iſacidum inſtruxere Magiſtri;
Oblitique modos priſcos nova pangere ritu
Carmina curavere novo. Hoc quoque noſcere paucis
Scribendi genus hic poterit ſtudioſa juventus.

Vetus Hebraeorum Poeſis, qua Moſes, David, aliique quos Sacra Scriptura memorat, claruerunt, cum clade Iſraelitarum peſſum ivit. Nova prorſus eſt, quae modo apud Hebraeos uſurpatur, & Rabbinorum inventum. Hanc ipſam pangendorum Hebraicorum carminum novam rationem, ne quid in hiſce Rudimentis deſideretur, paucis expediemus.

§. *I.*

De Metro.

[1] *Bino hemiſtichio modo claudit carmen Hebraeus,*
Vt Latii Vates Elegos: [2] *ſed tendere greſſus*
Non pede eodem juſſit. Namque Moloſſus, Jambus,
Spondeus quoque, Bacchiuſque, & Creticus, aegrae
Vt gentis luctu par eſt, molimine tardo
Carmen agunt: (3) *languentque & Puncta, breviſſima praeter.*

(1) He-

(1) Hebraei Poetae duobus verſibus, quae nos vocamus hemiſtichia, ſententiam complectuntur, quemadmodum apud Latinos Elegiaci conſueverunt: quapropter primum quodque hemiſtichium cum altero diſtichon appellari poſſet.

(2) Pedes, quos compingendis verſibus adhibent, ſunt praeter Jambum Spondeus, Moloſſus, Bacchius, & Creticus ob ſyllabarum longarum frequentiam tardiuſculi.

(3) Puncta omnia, praeterquam quatuor breviſſima, longa putantur. Quare לְךָ *tibi* eſt Jambus: סֵפֶר *liber* Spondeus: כַּפַּיִם *manus* Moloſſus: דְּבָרִים Bacchius: עַבְדְּךָ *ſervus tuus* Creticus.

Tamen וּ in principio dictionis, dum non ſequatur Sceva, cenſetur breve; ut וּמָה *& quid?*

Hic adnotes velim, Sceva vel poſt vocalem longam metri cauſa ſilere poſſe; mobile vero fieri, ſi opus ſit, vel poſt brevem; ut מֹאזְנֶיךָ *mozneca*, pro *mozeneca*, *lances tuae*; תִּהְיֶה *thieje*, pro *thije*, *eris*.

Denique Sceva compoſitum, ut ſit Simplex & mutum, reſolvi poſſe; ut נַעֲשָׂה, pro נַעְשָׂה, *factum eſt*.

§. II.

De Rhythmo.

Praeterea numero, ſimilis quem clauſula gignit,
[Nempe ſono ſimili quum verba cadentia verſus
Claudunt] Rabbini ſe oblectavere canentes.

Numerus, qui ex clauſulis verſuum ſono ſimili ob eaſdem vocales, litteraſque deſinentibus exſiſtit, ab Hebraeis in eorum canticis adhibetur. *Rhythmum* Graeci appellant: Hebraei חֲרֻז *Torquem*, unde שִׁיר חֲרוּזִי *carmen Rhythmicum* nomen invenit. Tribus autem modis uſurpatur.

I. Prior inſuavis eſt, nihilque fere ar-

artis obtinet ; nam ſolae litterae ſive una, ſive plures, Punctis diſcrepantibus, in verſuum clauſulis conveniunt ; ut דֶבֶר, דָבָר *verbum*, *peſtis*; כוֹס, מַס *tributum*, *calix*.

II. Alter jucundior eſt ; duae ſiquidem Litterae, duoque Puncta concordant ; ut דֶּרֶךְ; בֶּרֶךְ *genu*, *via* ; eſtque uſitatiſſimum omnium.

III. Tertius eſt ſuaviſſimus : nam tres conſonae, treſque vocales ſimiliter cadunt; ut גְבָרִים, דְבָרִים *verba*, *viri*: hic autem ob paucitatem harum vocum non admodum frequens eſt.

In rem autem eſt noſſe, litteras, vocaleſque quamvis diverſas, ſono tamen & pronuntiatione ſimiles in Rhythmi modis uſurpari; ut רֶא, רֶה, אָה, עָה.

Porro ſolet Rhythmus uſurpari

1. Vt ſingulae verſuum clauſulae in toto cantico ſimiliter cadant: atque illud eſt proprie, quod *Carmen Rhythmicum* appellatur.

2. Vt bina quaeque hemiſtichia ſic conveniant, ut unumquodque diſtichon proprio Rhythmo claudatur.

3. Vt

3. Vt in quaternis hemiſtichiis primum cum tertio, ſecundum cum quarto concordet.

4. Vt in hemiſtichiis octonis primum, alterum, & tertium, quinto, ſexto, & ſeptimo, quartum vero octavo reſpondeant peculiari Rhythmo. Hujus generis carmen dicitur שִׁיר מְחֻלָּק *carmen diviſum*.

§. III.

De Carmine Simplici, & Compoſito.

[1] *Simplex carmen erit, Spondei deſidis uno*
Se quod itu oblectat: [2] *quod vero pergere cuncta*
Pube ſtudet mixtim vario molimine tendens,
Compoſitum appellant. Magna hoc comitante caterva
Ingreditur; ſequimur ſed nos concinnius agmen.

(1) Car-

(1) Carmen Simplex eſt, quod quatuor ſpondeis conſtat; appellaturque voce Rabbinica שִׁיר פָּשׁוּט *Carmen ſimplex:* uniuſque eſt generis; ut

צַדִּיק תָּמִים מָלֵא אֵימִים
מֵאִישׁ דָּמִים עַל לֹא פֶשַׁע

Juſtus integer repletus eſt terroribus
A viro ſanguinolento ſine iniquitate.

(2) Carmen compoſitum eſt, quod ex omnibus ante memoratis pedibus ſimul mixtis coagmentatur: Rabbinis dicitur שִׁיר מְרֻכָּב *Carmen compoſitum*. Hujus autem plura genera recenſentur; at nos pauca auditu jucundiora ſeligemus.

I. Ex duobus Bacchiis componitur

אֱנוֹשׁ חָשׁ לְרָעִים

Homo properus ad mala.

II. Ex Spondeo, & duobus Bacchiis

יָבֵשׁ בְּקָרְאִי גְרוֹנִי

Exaruit in clamore meo guttur meum.

III. Ex alternis Jambo, & Spondeo

אֱלֹהַּ

אֲנִי אֲגַלֶּה שְׁלשׁ אֵלֶּה

Ego revelabo tria illa.

IIII. Ex Spondeo & Jambo alternis, & Moloſſo.

אֶשָּׂא לְבָבִי נָא אֱלֵי כַּפַּיִם

Levabo cor meum nunc cum manibus.

V. Ex Spondeo, & Jambo ter poſitis alternatim.

גֶּבֶר אֲשֶׁר תָּבֹא לְהִתְפַּלֵּל לְבֵית

Vir, qui venis ad orandum in domum.

Hactenus de Poëſi Hebraeorum, quoad inſtituti noſtri ratio ferre potuit. Qui plura cupit Theſaurum adeat Buxtorfii.

Satius tamen eſſe reor, ipſam Pſalmorum verſificationem imitari: quae quidem, ut curioſe attendentibus palam fiet, verſibus nullo ſane rhythmo niſi fortuito concinentibus, ſed tantum vario certarum ſyllabarum numero dimenſis (ea ſaltem ratione qua nunc eos pronunciamus) continetur. Exemplum afferam duorum Pſalmorum, quos in verſiculos, quibus mihi conſtare viſi ſunt, diſpeſcui; eoſque Italicis verſibus

cum

cum eadem ſyllabarum, qua Hebraici decurrunt, dimenſione compegi. Sentio equidem duriuſcule nonnunquam eos procedere & languidiuſcule cadere, quam par eſt: ſed quum verbum verbo, quoad ejus fieri potuit, appendere ſtuduerim fidus interpres, id parvi omnino faciendum putavi.

Ex his exemplis poterit quiſquis hanc etiam Linguae Sanctae partem cupit excolere, ſua ſibi Hebraica cantica concinnare. Deliget enim ea verſuum genera, quae ſibi videntur ſuaviora: ea vero vel unius generis in toto cantico adhibebit ſic, ut ſinguli verſus cum eadem ſyllabarum dimenſione decurrentes abſolvant canticum; ut verbi gratia Ode 1. apud Horatium Flaccum; quae monocolos eſt; conſtat enim unis verſibus Aſclepiadeis: vel duplicis generis, aut triplicis, aut quatruplicis &c. verſus uſurpabit, ut cantio ſit dicolos, tricolos, aut tetracolos &c. Tunc vero iidem verſus, ejuſdemque generis recurrent; poſt alterum verſum quidem, ſi cantio ſit dicolos: poſt tertium, ſi ſit

tricolos; poſt quartum, ſi ſit tetracolos &c. atque eodem porro verſuum ordine canticum perficietur. Hujuſmodi cantionum commixtis verſibus conditarum, ordiniſque quo iidem recurrunt verſus, exempla ab ipſo Horatio peti poſſunt.

Denique eadem prorſus ratione, qua quis lingua ſua vernacula ſolet, pangi poſſunt Hebraica carmina: nec enim cauſſa eſt ulla, cur Rabbinorum regulis adeo religioſe obſequamur, ut nova Hebraicorum carminum genera excogitare piaculum judicemus.

Pſalmi verſibus Italis redditi, qui hoc in loco exarandi eſſent, poſt ſequentem Exercitationem, aliis fortaſſe adjectis, invenientur.

EXER-

EXERCITATIO

Praeceptionum in hiſce Rudimentis traditarum

In Gen. XXII. כב * *Abrahae Sacrificium.*

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

Et fuit poſt res haſce; & Deus tentavit Abraham: dixitque ad eum; Abraham: & dixit: ecce ego.

* Eſt nota numerationis. pag. 166.

וַיְהִי Futurum Formae *Kal* cum ו *Converſivo*: idcirco Praeteriti ſignificationem obtinet, & ו Puncto (-) notatur. p. 41. deeſt vero Daghesc Forte in (י) ſequente, nam Puncto (:) ſubſcribitur. ibid. Praeterea יְהִי eſt Futurum contractum. p. 106. Ejus autem Radix patet per Reg. II. n. 3. p. 144. Nam, remoto priore י Servili, remanent ה & alterum (י), quae in media extremaque dictione poſſunt eſſe Radica-

 les.

les. Monit. p. 142. Quocirca, iis adjecto ה, exſiſtit Radix הָיָה fuit. Denique (:) hic ſilet, nam eſt poſt Punctum breve (-) p. 15. (ʼ) vero ſilet in (·) p. 6.

אַחַר eſt Praepoſitio. p. 135.

הַדְּבָרִים hujus vocis ה eſt praefixum, articuli vicem gerens cum (-) & Dagheſc For. in ſequente littera. p. 36. ideo geminatur. p. 12. Reliqua vox eſt numeri plur. a ſingulari דָּבָר p. 23. idcirco penultimum (ָ) mutatum eſt in (:) p. 27. ultimumque immutatum manſit. p. 28. Radix eſt דָּבַר *loquutus eſt*, per Reg. I. p. 143. nam ב in medio dictionis eſt Radicalis. p. 142.

הָאֵלֶּה Praefixum ה habet (ָ) pro (-), ut compenſetur Dagheſc For. p. 37. quod Gutturalis ſequens explodit. p. 12. reliqua vox eſt Pronomen demonſtrativum plurale utriuſque generis. p. 47. Accentus (∵) litterae א impoſitus eſt Sakeph-Katon, qui fere punctum & virgulam deſignat. p. 9. ל habet Dagheſc For. propterea geminatur, praeitque Punctum longum, ſed accentu Gramma-

matico notatum. p. 13.

וְהָאֱלֹהִים Prima littera eſt ו *copulativum* ſuo puncto (:) uſitato inſtructum. p. 37. altera littera eſt articulus ה cum (ָ) ob Gutturalem ſequentem, ut modo diximus. Vox, quae ſupereſt, eſt numeri pluralis, cujus ſingularis eſt אֱלֹהַּ *Deus*: effertur autem pluraliter, jungiturque ob rei praeſtantiam Verbo ſequenti ſingularis numeri. p. 147.

נִסָּה eſt perſona 3. ſing. maſc. Praeteriti Formae *Pihel*; hinc habet Dagheſc in ſecunda Radicali. p. 72. n. 1. deſinitque in (ָ); nam eſt Verbum ex Quieſcentibus *Lamed-He*, quorum Praeterita cunctarum Formarum in (ָ) deſinunt. p. 101. n. 2. a נָסָה *ſuſpendit*; quae Radix invenitur per Reg. III. p. 145.

אֶת־ nota eſt Accuſativi. p. 31. habet (ֶ) pro (ֵ) ob Makkaph ſequentem p. 58. n. 5.

אַבְרָהָם nomen Patriarchae, unde per Iſaac & Jacob originem duxit Hebraeum genus. Componitur ex his vocibus

cibus אַב רַב הָמוֹן *pater magnae multitudinis*. p. 61. Accentus inferne adjectus ultimae ſyll. eſt Athnach. p. 9.

וַיֹּאמֶר Prior littera eſt ו *converſivum* cum (-) & Dagheſc for. in littera ſequente; mutat enim Futurum in Praeteritum. p. 41. Futurum, quod ſequitur eſt ex Verbis, quae vocant *Quieſcentia Pe-Aleph*; idcirco Aleph quieſcit in Cholem. p. 8. (quod Cholem ſuperne impoſitum litterae א eſt pro (ו) p. 7. n. 2.) deſinit vero in (ֶ) pro Pathach ob idem (ו) *converſivum*, accentumque retrahit. p. 42. Radix eſt אָמַר *dixit*; quae patet per Mon. & Reg. I. nam א & מ in media dictione ſunt Radicales. p. 142.

אֵלָיו Praepoſitio אֶל cum ſuffixo ſingulari cum nomine plurali; mutatque Punctum breve in longum affine. p. 139. (י) in hoc ſuffixo ſilet. p. 6. n. 3.

הִנֵּנִי׃ Adverbium הִנֵּה abjecit ultimam ſyll. accepitque Verborum ſuffixum. p. 139. n. 2. Accentus apud ultimam ſyll. eſt Soph-Paſuk. p. 9. n. 1.

וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעוֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃

Et dixit : accipe nunc filium tuum unigenitum tuum, quem diligis Iſaac ; & vade tibi ad terram Moria : & offer eum ibi in holocauſtum ; ſuper unum montium, quem dicam ad te.

קַח Eſt Imperativus *Kal* deſinens in (-) ob Gutturalem. p. 71. n. 2. Radix eſt Verbum לָקַח; quod Formam ſequitur Defectivorum *Pe-Nun* : ideo dimittit ל, p. 84. n. 1. invenitur autem per Reg. II. n. 1. p. 144.

נָא eſt Adverbium temporis. p. 133.

בִּנְךָ coaluit ex ſuffixo 2. perſonam ſingularis num. indicante p. 49. & ex nomine בֵּן, cujus Punctum (··) quippe ultimum, mutatum oportuit in (:) p. 55. ne vero duo Sceva concurrerent in principio, id in Chirek mutatum eſt. p. 26. n. 2. ejus Radix בָּנָה *aedificavit* patet per Mon. & Reg. II. n. 3. p. 144.

יְחִידְךָ eſt a Rad. יָחַד *adunatus eſt* per Mon. & Reg. I. p. 143.; unde יָחִיד, cujus

cujus penultimum (ִ) ob ſuffix. mutatum eſt in (:) p. 27. n. 1. Vltimum (:) ſilet, nam praeit Chirek longum accentu Grammatico notatum. p. 16. I.

אֲשֶׁר eſt Relativum cujuſvis generis, numerique. p. 47. a Rad. אָשַׁר *inceſſit*, per Mon. & Reg. I. p. 143.

אָהַבְתָּ eſt perſona 2. generis maſc. Praeteriti *Kal* p. 66. Radix אָהַב *dilexit*, per Mon. & Reg. I. ibid.

יִצְחָק *Iſaac*, vox hehemanthica a Rad. צָחַק *riſit*. p. 61. quae Radix praeſto eſt per Reg. I. p. 143.

וְלֶךְ־לְךָ Vox ante accentum Makkaph conſtat ex ו *Copulativo* cum ſuo (:) uſitato. p. 37. & ex Imperativo *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit* Claſſis *Pe-Jod* (quae Rad. invenitur per Mon. & Reg. II. n. I. p. 144.); idcirco deeſt jod *ſcevandum*, tantumque לֵךְ habet. p. 91. n. 2. At (ֵ) mutatum eſt in (ֶ) ob Makkaph. p. 58. n. 5. ſiletque (:) ſub Caph, p. 16. I. Reliquum eſt Pronomen in dandi caſu. p. 46. quod pulchre tum Verbis tum nominibus apponitur. p. 151. Italoque more hoc

com-

comma verteretur: *vatti*, aut *vattene*.

אֶל־ eſt Praepoſitio. p. 135.

אֶרֶץ eſt Radix; niſi a רָצַץ *attrivit* dictam mavis.

הַמּוֹרִיָּה eſt nomen collis (qui pars eſt Golgothae ſive Calvariae montis) ad latus montis Sion, ubi Templum fuit poſtea ab Salomone aedificatum. I. Paral. III. 1. De hujus vocis origine non convenit inter interpretes. Alii a מוֹר *myrrha* & יָהּ *Deus* dictam putant; quaſi *Myrrha Dei* h. e. praeſtantiſſima. p. 149. ex eo quod collis hac planta conſitus eſſet. Alii a יָרֵא *timuit*, *reveritus eſt*; unde מֹרָא eſt & מֹרָה *reverentia*, *timor*; quod ibi Dominus colendus eſſet. Alii aliunde. Sed Symmachus a רָאָה *vidit* derivat; hinc *terram* ὀπτασίας *viſionis* vertit; quod Noſter vulgatus ſequutus eſt. Quae ſi vera ſit originatio, compoſitum hoc nomen eſſet ex decurtatis vocibus. p. 61. quae integrae ſunt יָהּ & מַרְאָה h. e. φανερωθεὶς Θεὸς *Deus manifeſtatus*: nimirum *Jeſus Chriſtus*, qui in terra Morijae (quae proprie eſt Solymo-

 rum

rum tractus) natus eſt & exceptus; in eaque docuit & crucifixus eſt & revixit . הַ praefixum eſt cum punctis ſuis . p. 36.

וְהַעֲלֵהוּ Haec vox , quae praefert וְ *copulativum* , eſt Imperativus *Hiph.* qui ſine ſuffixo , eſſet הַעֲלֵה quippe ex Claſſe Imperfectorum *Lamed-He* a Rad. עָלָה *aſcendit* ſecundum Mon. & Reg. II. num. 3. quorum Verborum Imperativus per omnes Formas deſinit in ה.. p. 101. n. 5. quae terminatio rejicitur ob affixum הוּ p. 128. n. 1. quod affixum eſt proprium Verborum . p. 114. nectiturque Imperativis per (..) p. 125. n. 5. altera Radicalis ע, quippe Gutturalis , pro Sceva ſimpl. habet compoſitum . p. 17. n. 1.

שָׁם eſt Adverb. loci . p. 133.

לְעֹלָה Prior littera eſt praefixum . p. 37. reliquum eſt nomen a Rad. עָלָה *aſcendit* ex Mon. & Reg. I.

עַל eſt Praepoſitio . p. 135. ab ead. Rad. עָלָה .

אַחַד eſt monas in regim. p. 166.

הֶהָרִים Praefixum ה ſubſcribitur Puncto

ﬅo (ֵ) nam ſitum eſt ante הֵ penult. p. 39. n. 7. caſus pluralis maſ. ſequitur ex ſingulari הַר (a Rad. הָרַר *mons* ex Mon. & Reg. II. n. 4.); ideo manet immutatum Kametz. p. 29. n. 1. punﬅum ſuper ר eſt Rebhia. p. 9.

אֹמַר Perſona prima Futuri *Kal* Verbi אָמַר *dixit*; idcirco Formativa ſumit א, abitque prima Radicalis. p. 80.

אֵלֶיךָ Praepoſitio אֶל cum ſuffixo 2. perſonae ſing. maſc. pluralibus conjungendo. p. 49. de qua jam diﬅum eſt.

וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃

Et expedivit ſe Abraham diluculo inſtravitque aſinum ſuum, & ſumſit duos ſervos ſuos ſecum; & Iſaac filium ſuum: concidit autem ligna holocauſti; ſurrexitque & ivit ad locum quem dixit ei Deus.

וַיַּשְׁכֵּם Futurum *Hiphil* cum ו Converſivo, a R. שכם per Mon. & Reg. I. unde eſt הִשְׁכִּים *paravit*, *expedivit*

 ſe.

ſe. p. 74. n. 1. definit in (··), ut aliquando fit. Ibid.

בַּבֹּקֶר Prima littera eſt praefixum בְּ *in*, quod excludit ה, ideo habet ſub ſe (-) & Dagheſc in conſequente littera. p. 43. III. Vox reliqua eſt a Rad. בָּקַר *quaeſivit*, ex Mon. & Reg. I.

וַיַּחֲבֹשׁ Futurum *Kal* cum ו converſ. Formativa Futuri (') habet (-) pro (·) ob Gutturalem ſequentem, quae pro Sceva ſimplici poſcit compoſitum, punctatque ſe & praecedentem litteram. p. 18. n. 1. Punctum in שׁ uſurpatur hic pro ו, in quod definit Futurum *Kal*. p. 6. & 66. Radix חָבַשׁ *inſtravit* exſiſtit ex Mon. & Reg. I.

חֲמֹרוֹ Vox cum ſuffixo ו 3. perſonae ſing. cum nomine ſing. p. 49. a Rad. חָמַר *lutoſum fieri*, ſecundum Mon. & Reg. I.

וַיִּקַּח Futurum cum ו converſ. Formae *Kal*; de quo ante diximus.

שְׁנֵי numerus contractus a שְׁנַיִם; nam non cum alio hic numero conjungitur. p. 165. Radix שָׁנָה *iteravit*, ex Mon. & Reg. I.

נְעָרָיו Radix נָעַר *excuſſit* per Reg. II.

II. num. 1. inde נַעַר *puer* ſive *famulus*. plur. נְעָרִים. p. 23. n. 1. mutatque penultimum (-) in Sceva p. 27. n. 1. ultimum vero in (ִ) p. 29. n. 3. pellit יִם accedente ſuffixo. p. 51. n. 1. quod ſuffix. eſt ex ſingularibus cum nomine plur. p. 49.

אִתּוֹ Praepoſitio אֵת cum affixo nominis ſing. p. 140.

בְּנוֹ Vox haec ſine ſuffixo eſt בֵּן, ob quod mutat Tzere in Sceva. p. 55.

וַיְבַקַּע Futurum cum ו converſ. Formae *Pihel* quod in Pathach deſinit aliquando. p. 73. Adn. 1. Radix בָּקַע *ſcidit*, ex Mon. & Reg. I.

עֲצֵי eſt nomen plur. in regim. 33. n. 1. ab עֵצִים; idcirco mutat Tzere in Sceva. p. 34. n. 2. quod ob Gutturalem eſt Sceva compoſitum p. 27. n. 2. ejus ſingularis, & Radix eſt עֵץ *lignum*.

וַיָּקָם Futurum Formae *Kal* Verbi קוּם *ſurgere* (ex Quieſcen. *Ain-Vau* ideo per Mon. & Reg. II. n. 2. invenitur) cujus Futuri terminatio eſſet וּ, ut in Paradi[illegible] p. 95. ſed ob ו converſ. accentumque retractum abiit in Kametz-

metz-Catuph. p. 42. n. 2. nam poſtremum (ָ) eſt o breve. p. 16. II.

וַיֵּלֶךְ Futurum Formae *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit*; idcirco ſub ל ſcriptum oportuit (ֵ), ut in Futur. Paradig. p. 93. Verum (ֵ) ob accentum retractum & ו converſ. tranſiit in (ֶ) p. 42. n. 2.

הַמָּקוֹם Vox, dempto praefixo ה, confecta per adjectionem מ. p. 61. a Rad. קוּם *ſurgere*.

אָמַר *dixit*; de quo ante.

לוֹ dandi caſus a Pron. הוּא *ille*. p. 46.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃

In die tertio ſuſtulit autem Abraham oculos ſuos, ac proſpexit locum e longinquo.

בַּיּוֹם De praefixo ב ſuperius. יוֹם *dies*. Radix ipſa.

הַשְּׁלִישִׁי Praefixum ה ſequitur numerus ordinalis. p. 166. Tab. III. Rad. שָׁלֹשׁ *tres* numerus cardin. p. 164. Tab. I.

וַיִּשָּׂא Futurum cum ו converſ. Formae *Kal* Verbi נָשָׂא *tulit* utrinque imperfecti. p. 109. Quoc[illegible]a prior ejus pars, eam moderante Claſſe *Pe-Nun*, abje-

abjecit *Nun* ſcevandum, compenſavitque per Dagheſc in littera ſequente. p. 81. n. 1. & 2. deſinit vero in (ּ), quia pars poſterior ad Claſſem Quieſcent. *Lamed-Aleph* pertinet. p. 98. n. 1.

עֵינָיו Radix עַיִן *oculus*: Dual. עֵינַיִם p. 24. n. 3. nam ַיִ contrahitur in ֵי. p. 29. n. 4. & ob ſuffixum terminatio Dualis ַיִם abjicitur. p. 51. n. 1.

וַיַּרְא Futur. *Kal* cum Apocope peculiari. p. 106. II. Rad. רָאָה *vidit*, per Mon. & Reg. II. n. 3.

מֵרָחֹק Praefixum מ habet (ֵ) pro (ִ) ob ר, quod explodit Dagheſc. p. 13. n. 1. & p. 37. reliquum eſt a R. רָחַק *procul fuit*, ex Reg. I. p. 143.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃

Aitque Abraham ad pueros ſuos, manete vos hic cum aſino, ego vero & puer ibimus eouſque & adorabimus & revertemur ad vos.

שְׁבוּ Perſona 2. maſc. plur. Imperativi *Kal* Verbi יָשַׁב *ſedit*, ex Quieſcen.

Pe-

Pe-Jod . p. 93. quae Radix per Mon. & Reg. II. n. 1. praeſto eſt.

לָכֶם Dativus plur. Pronominis perſonae 2. plur. p. 46. qui caſus Verbis apponitur Hebraeo more p. 151. phraſis autem integra שְׁבוּ־לָכֶם felicius Italice verteretur *dimoratevi* : mihi vero *manete vos* vertere libuit, ut durities Hebraicae dictionis molliretur.

פֹּה עִם Particulae indeclinabiles, quarum altera *hic* p. 133. altera *cum* ſignificat. p. 135. R. עָמַם *texit* , per Mon. & Reg. II. n. 4.

וַאֲנִי Pronomen 1. perſ. ſing. p. 46. cum ו copul. quod accipit Punctum (-) a Gutturali. p. 18. n. 1.

נֵלְכָה Perſona 1. plur. Futuri *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit* , cum ה parag. hinc (..) ſub Lamed mutatum eſt in (:) p. 130. nam abſque eo eſſet, ſcriberetur נֵלֵךְ p. 91. n. 2.

עַד־כֹּה Itale, *Fin la*, intento digito in locum, quo quis ſe ſe perrecturum indicat. Ex עַד p. 135. a R. עָדָה *ornavit* , & Chald. *tranſivit* . Reg. II. n. 3. p. 144. & ex כֹּה p. 133.

נשתחוה

נִשְׁתַּחֲוֶה Perſona 1. plur. Futuri *Hithpahel* Verbi שָׁחָה *inclinavit* ; quae Radix per Mon. & Reg. II. n. 3. extricatur. Hoc Verbum in *Hithpahel* abnorme eſt ; nam ultimam Radicalem ה mutat in ו, & aliud addit ה ſic , ut praeteritum ſit הִשְׁתַּחֲוָה p. 108. Praeterea ob primam Radicalem ſibilantem metatheſin patitur. p. 75. I.

נָשׁוּבָה Perſona 1. plur. Futuri *Kal* Verbi שׁוּב *reverti* per Mon. & Reg. II. n. 2. cum ה Parag. p. 130.

אֲלֵיכֶם Praepoſitio אֶל cum ſuffixo conſtructo p. 50. & 52. ideo mutat Punctum breve in breviſſimum p. 139.

וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־
יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־
הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

Sumſit ergo Abraham ligna holocauſti , impoſuitque ſuper Iſaac filium ſuum ; ſumſitque in manu ſua ignem & cultrum : & perrexerunt ambo ipſi ſimul .

וַיִּקַּח Particula conjunctiva ו notat etiam *ergo* . p. 160. n. 1.

וַיָּשֶׂם Perſona 3. ſing. maſc. Futuri

 Hiphil;

Hiphil; quod etiam in (··) deſinit, praeſertim ob ו converſivum. p. 74. num. 1. accentuque retracto, ut hic, abit in (ֶ) p. 42. n. 1. a Verbo שׂוּם. ex Mon. & Reg. II. n. 2.

בְּיָדוֹ Radix יָד *manus*, cujus Kametz, quia ultimum eſt, cum ſuffixo haud mutatur. p. 55. ב eſt praefixum cum Puncto ſuo. p. 37.

אֵשׁ *ignis*. Radix ipſa.

מַאֲכֶלֶת *culter* cibarius proprie ſeu coquinarius: late gladius: Rad. אָכַל *comedit*: ex Mon. ibid.

יֵלְכוּ Perſona 3. plur. maſc. Futur. *Kal* Verbi יָלַךְ *ivit*.

שְׁנֵיהֶם Numerus dualis, de quo ſupra; cum ſuffixo perſonae 3. plur. p. 50.

יַחְדָּו Adverbium, quod ſcribitur etiam יַחְדָּיו p. 134. Radix יָחַד *adunatus eſt*, ex Mon. & Reg. II. n. 1.

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי
וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים
וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃

Dixit autem Iſaac ad Abraham patrem ſuum aitque pater mi; & reſpondit ecce me, fili mi: aitque en ignis ac ligna; at ubinam (eſt) pecus ad holocauſtum?

אביו

אָבִיו Radix אָבָה *voluit*, *acquievit*, ex Mon. & Reg. II. n. 3. unde אָב *pater*; quae vox interjicit ׳ cum ſuffixis. p. 53. n. 2. ac pro ſuffixo proprio הו ſumit ו ibid.

אָבִי Vox eadem cum affixo 1. perſonae ſing. p. 49.

הִנֵּנִי ex הִנֵּה *ecce*. p. 138. n. 2.

וְאַיֵּה Adverbium loci. p. 133. ſub Rad. איה, ex Mon. cum praefixo ו, quod etiam *ſed* ſignificat. p. 160.

שֶׂה *pecus parva* proprie; tum *agnus*. eſt ipſa Radix.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה
לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃

Reſponditque Abraham; Deus providebit ſibi pecudem ad holocauſtum, fili mi: proceſſeruntque ambo ſimul.

יִרְאֶה Perſona 3. maſc. ſing. Futur. *Kal* verbi רָאָה *vidit*; *providit*.

לּוֹ Dativus Pronominis Perſonae 3. ſing. maſc. p. 46. cum Daghesc euphonico. p. 13. n. 2. uſurpatur pro reciproco, quo carent Hebraei. p. 150. num. 2.

וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים
וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־
הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃

Devenerunt autem in locum, quem indicavit ei Deus, & ſtruxit ibi Abraham altare; compoſuitque ligna: & ligavit Iſaac filium ſuum; locavitque illum in altari ſuper lignorum ſtrue.

יָבֹאוּ Futurum *Kal* Verbi בּוֹא *venire* ex Quieſc. *Ain-Vau*. p. *96*. n. 2. & Mon. & Reg. II. n. 2.

יִבֶן Futurum *Kal* cum Apocope p. 105. I. Rad. בָּנָה *aedificavit*.

מִזְבֵּחַ Vox confecta per additionem מ a Rad. זָבַח *ſacrificavit*. p. *61*. ultimum Pathach eſt ſuffuratum. p. 5. n. 2. Hujus vocis, & ſequentis Radix patet per Mon.

יַעֲרֹךְ Futurum *Kal*: eſt autem Pathach ſub Formativa (י) pro Chirek ob Gutturalem ſequentem. p. 18. n. 1. Radix עָרַךְ *diſpoſuit*.

יַעֲקֹד Futurum *Kal* Verbi עָקַד *ligavit*, proprie artus; ut agni colligari ſolent quum mactantur: Haec Rad. in

prom-

promptu eſt per Reg. I.

מִמַּעַל Adverbium loci p. 133. Rad. עָלָה *ſcandit*.

וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת
לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃

Et extendit Abraham manum ſuam; accepitque gladium ad jugulandum filium ſuum.

יִשְׁלַח Futurum *Kal*, quod deſinit in (ַ) ob Guttaralem. p. 71. n. 2. Rad. שָׁלַח *miſit*, ex Mon.

לִשְׁחֹט Gerundium ex Infinito & praefixo לְ. p. 67. II. quod praefixum pro (:) habet ( ), ne duo Sceva initio concurrerent. p. 26. n. 2. Rad. שָׁחַט *mactavit*, ex Mon.

וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

Tum clamavit ad eum Angelus Domini e caelo; aitque, Abraham Abraham: reſponditque praeſto ſum.

יִקְרָא Futurum *Kal* Verbi קָרָא *vocavit*, per Mon. & Reg. I.

מַלְאַךְ *nuncius* habet (-) in fine pro

[י] ob regimen. p. 34. n. 1. Rad. לאך
יְהוָה Dei nomen: ſignificat ipſum *eſſe* a Rad. הָיָה *fuit*, ex Mon. dicitur Τετραγράμματον (*Tetragrammaton*) apud Hebraeos, quod quatuor litteris יהוה conſtet: at vera ejus pronunciatio ignoratur. Cum enim ab eo proferendo abſtinerent Judaei religione ducti; unuſque Sacerdos in ſollemni populi benedictione illud pronunciaret; factum eſt ut, Templo everſo, ejus quoque vera pronunciatio interciderit. Itaque Judaei ubivis in Scripturis occurrit יהוה, ſubſtituunt inter legendum אֲדֹנָי, hujuſque vocis Puncta, poſtquam a Maſorethis invecta fuerunt, ineffabilis divini nominis litteris ſubſcripſere. Propterea invenitur aliquando in Scripturis לַיהוָה, eadem prorſus ratione, ac ſcribitur לַאדוֹנָי, ut pag. 19. n. 5. traditum eſt. Nam etſi ſub (י) divini nominis, cum Gutturalis non ſit, Sceva ſimplex ſubdidere, tamen tamquam compoſitum, cum ei praefigunt Serviles, uſurpare ſolent.
מִן Praepoſitio loci. p. 135.

שמים

שָׁמַיִם Vox conflata, ut quibuſdam libet, ex מַיִם *aqua* & שָׁם *ibi*. Vide ſis Buxtorfii Lexicon ſub Rad. שָׁם.

וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃

Atque ait, ne extendas manum tuam in puerum, neque facias ei quidquam: nam modo comperi, quod metuens Dei tu (es); neque ſubtraxiſti filium tuum unigenitum tuum a me.

תַּעַשׂ Perſona 2. maſc. Futuri *Kal* Verbi עָשָׂה *fecit* cum Apocope, & Puncto (-) ſub Formativa ob Gutturalem; quia vox integra eſt תַּעֲשֶׂה p. 106. Haec Radix, & ſequentes induſtriae lectoris per quaſnam ex traditis Regulis extricentur, quaerendum relinquimus.

מְאוּמָה *aliquid*, *quantulumcumque*. Rad. מאם.

כִּי Particula cauſalis. p. 160.

עַתָּה Adverbium temporis. p. 133. Rad. עָתַת *tempeſtive eloquutus eſt*.

יָדַעְתִּי Perſona 1. ſing. Praeteriti *Kal* Verbi יָדַע *cognovi*. כִּי

כִּי eſt hic nota Infiniti. p. 160. n.3.

יְרֵא eſt Benoni *Kal* Verbi יָרֵא *timuit*; propterea forma hujus Participii convenit in *Kal* cum Radice, quia deſinit in (‥) p. 71. n. 1. ſed (ָ) ſub (') mutatum eſt in (ְ) ob Regimen. p. 34. n. 2.

לֹא Particula negans. p. 134.

חָשַׂכְתָּ Perſona 2. ſing. maſc. Praeteriti *Kal* Verbi חָשַׂךְ *ſubtraxit*, *prohibuit*.

וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל
אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם
וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת
בְּנוֹ׃

Et ſuſtulit Abraham oculos ſuos, & reſpexit, & ecce aries poſt (ſe); qui detentus erat in implexu cornibus ſuis: acceſſitque Abraham & accepit arietem, obtulitque eum in holocauſtum pro filio ſuo.

אַיִל. Rad. איל.

אַחַר Praepoſitio loci. p. 135.

נֶאֱחַז Participium Formae *Niphal*; cujus Formativa נ a Gutturali א Punctum (ֱ) accipit pro [ִ] p. 76. Rad. אָחַז *tenuit*. סבך

סְבַךְ *implexus* (Itale *intrigo*) veprium ſcilicet, quo cornibus implicatus aries detentus fuerat, quo minus gregem, quicum paſtum eo loci pridem venerat, inde digredientem ſectaretur. Radix סָבַךְ *implicatus fuit*.

בְּקַרְנָיו Praefixum בְּ *in* &c. p. 157. hic denotat cauſſam inſtrumentalem; ideo vocem integram *cornibus ſuis* per auferendi caſum, praepoſitione miſſa, reddidimus. Radix eſt קֶרֶן *cornu*, cujus Dualis קְרָנַיִם p. 56. cum ſuffixo, קַרְנָיו cum ead. Punctorum mutatione. p. 55.

תַּחַת Praepoſitio cauſſae. p. 135.

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃

Appellavit autem Abraham nomen loci illius, Dominus videbit: ex quo dicitur hodie; in monte Dominus videbitur.

שֵׁם. Radix ipſa.

הַהוּא Pronomen perſonae 3. ſing. maſc. p. 46. cum praefixo ה, cui (-) ſubeſt ob aliud ה ſequens. p. 39. 6.

יֵאָמֵר Perſona 3. ſing. maſc. Futuri *Niphal* Verbi אָמַר *dixit*. p. 66. ſub

Digitized by Google

Formatitiva eſt (··) pro (·) ob Gutturalem ſequen. p. 37. Eſt hic Enallage temporis; nam Futurum uſurpatur pro Indicativo. p. 154. n. 2.

יֵרָאֶה. Futurum *Niphal* Verbi רָאָה. *vidit*. Sub Jod eſt (··) ob ר ſequens, quod explodit Dagheſc. p. 13. n. 1.

וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Et clamavit Angelus Domini ad Abraham iterum de caelo:

שֵׁנִית Numerus ordinalis; qui Verbis conjunctus init munus Adverbii. p. 166. poſt Tab. III.

וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃

Aitque; per me juravi dicit Dominus: quod, eo quia feciſti rem hanc; neque ſubtraxiſti filium tuum unigenitum tuum.

בִּי Vox ex praefixo & ſuffixo coagmentata. p. 61. hic ſignificat *per me*. p. 159. n. 4.

נִשְׁבַּעְתִּי Perſona 1. ſing. Praeteriti

Ni-

Niphal p. 66. ſub Rad. שֶׁבַע *ſeptem*.

נְאֻם Participium Pahul in regim. Verbi נָאַם *dixit*; idcirco mutavit (ָ) ſub נ in (:) p. 34. n. 2. mutatum item eſt ו in (ֻ) p. 90. n. 2. eſt vox frequens apud Prophetas, quae verti ſolet *dicit* vel *ait*.

כִּי Nota eſt Infiniti p. 162. n. 3. quae repetitur initio ſequentis verſus.

יַעַן eſt Conjunctio, quae ſola, vel cum Relativo ut hic, *eo quod* ſignificat. p. 136. eſt ipſa Rad.

עָשִׂיתָ Perſona 2. ſing. maſc. Praeteriti *Kal* Verbi עָשָׂה *fecit* p. 102.

הַזֶּה Pronomen demonſtrativum p. 47. cum praefixo ה.

כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת
הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃

Quod benedicendo benedicam tibi, & multiplicando multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas caeli; & ſicut arenam, quae (eſt) in littore maris: & obtinebit progenies tua portam inimicorum ſuorum.

בָּרֵךְ Infinitus *Pihel* Verbi בֵּרֵךְ *benedixit*; habet (ָ) pro (-) ſub ב ob

ר sequens. p. 37. uſurpatur hic pro Gerundio ſine praefixo; nam geminatur Verbum augendae rei gratia. p. 98. n. 3. nectitur enim cum voce ſequente.

אֲבָרֶכְךָ Perſona 1. ſing. Futuri *Pihel* ejuſdem Verbi: pro terminatione (··) ſub ר ſubſcribendum erat Sceva ob ſuffixum. p. 122. n. 1. at cum ſuffixum ךָ jungatur Verbis per (:) p. 126. n. 6. ideo mutatum eſt in (∵) p. 26. n. 2.

הַרְבָּה Infinitus *Hiphil* Verbi רָבָה *multiplicavit*: adhibetur hic pro Gerundio; hinc deſinit in הָ p. 102. n. 4.

אַרְבֶּה Perſona 1. ſing. Futuri *Hiphil* ejuſdem Verbi.

זַרְעֲךָ Radix זָרַע *ſevit*; unde זֶרַע *ſemen*; cujus Puncta mutata ſunt ob ſuffixum. p. 55. nam ſaepe Punctum (-) ob Gutturalem adhibetur pro Puncto (·). p. 29. n. 3. quod pro (:) ſimplici verſum eſt in compoſitum ob Gutturalem. p. 27. n. 2.

כְּכוֹכְבֵי Prior littera eſt praefixum cum ſuo Puncto. p. 37. reliqua vox eſt in regim. pro כּוֹכָבִים p. 33. n. 1. Rad. כבב; unde כּוֹכָב *ſtella* per ad-

je-

jectionem ו. p. 61.

כַּחוֹל Praefixum כ expulit de more praefixum ה hujus vocis; ejuſque Punctum ſumſit. p. 43. quod Punctum eſt (-) ob Gutturalem ה. p. 39. num. 6. Rad. חול *doluit*.

שְׂפַת eſt in regimine p. 33. n. 2. pro שָׂפָה *labium*, *littus*, Rad. ipſa.

יָם Rad. ימם.

יִרַשׁ Perſona 3. ſing. maſc. Futuri *Kal* Verbi יָרַשׁ *jure hereditario obtinuit*; ex Quieſc. *Pe-Jod*: idcirco deſinit in (-), ſimulque (׳) Formativum & (׳) Conjugationis in unum concreverunt. p. 93. n. 1.

שַׁעַר *porta* per Synecdochen, pro tota regione. Rad. שָׁעַר *aeſtimavit*.

אֹיְבָיו. Rad. אָיַב *odio habuit*; cujus Benoni אֹיֵב p. 66. plur. אֹיְבִים p. 69. decurtatum eſt ob ſuffix. p. 51. n. 1.

וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃

Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terrae: eo quod auſcultaſti voci meae.

הִתְבָּרְכוּ Perſona 3. plur. Praeteriti *Hith-*

Hithpahel Verbi בֵּרֵךְ *benedixit*. p. 75. habet ſub ר Sceva compoſitum; quod aliquando fit. p. 19. n. 5.

כל *omnis* vox omne genus, numerumque comprehendens. Radix כָּלַל *perfecit*.

גוֹיֵי eſt in regim. pro גּוֹיִם; cujus ſingularis & Rad. גּוֹי *gens*.

עֵקֶב אֲשֶׁר eſt Conjunctio. p. 136. pulchre reſpondet Italae Conjunctioni *mercè che*; nam עֵקֶב ſignificat *merces mercè*, relativum vero Hebraicum, quicum conjungitur, idem prorſus eſt ac Italicum *che*. Ejus vocis Rad. עָקַב *calcaneus*.

שָׁמַעְתָּ Perſona 2. ſing. maſc: Praeteriti *Kal* Verbi שָׁמַע *audivit*, *obtemperavit*.

בְּקֹלִי Radix קוֹל *vox* cum ſuffixo בְּ, quod ſignificat etiam *ad*. p. 157. n. 4.

וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

Et rediit Abraham ad pueros ſuos; & ſurrexerunt, abieruntque ſimul ad Berſabee: manſitque Abraham in Berſabee.

וַיָּשָׁב Perſona 3. ſing. maſc. Futuri *Kal* Verbi שׁוּב *regredi:* habet ו converſivum; idcirco deſinit in Kametz-Chatuph. p. 42. n. 2.

יָקֻמוּ Perſona 3. plur. maſc. Futuri *Kal* Verbi קוּם *ſurgere*, habet ſub prima Radicali (ֻ) pro וּ; id quod aliquando fieri ſolet. p. 90. n. 2.

בְּאֵר שָׁבַע Proprium loci nomen, ſignificatque *Puteus ſeptem* ex eo, quod ibi Abraham, icto foedere cum Abimelech Rege Gerarae, ſeptem agnas, quae jurati foederis monumentum eſſent, illi donavit. Gen. XXI. 28. 32. Prior vox eſt a בֵּאֵר *declaravit*; altera eſt ipſa Radix שֶׁבַע *ſeptem*; ſed (ֶ) verſum eſt in (ָ) ob Athnach p. 58. n. 4. nam ultimum (ַ) eſt loco Puncti (ֶ) ob Gutturalem. p. 29. n. 3.

וַיֵּשֶׁב Perſona 3. ſing. maſc. Futuri *Kal* Verbi יָשַׁב *ſedit*, cum ו converſ. hinc mutatum eſt ultimum (ֵ) in (ֶ) pag. 42.

בִּבְאֵר Praefixum ב habet (·) pro (:) ne duo Sceva initio concurrerent: reliqua vox modo expoſita eſt.

Sal-

Salmo 63.

Dio, Dio mio ſei: te cerco in ſu'l mattino:
L' alma mia di te ha ſete:
E la mia carne langue
Ah! per deſio di te
In terren ſecco, ed aſpro, e ſitibondo.
Ben nel Tempio ti godea
Contemplando tua poſſa e tua gloria;
Che più dolce della vita
E' la tua benignitade:
Le mie labbra loderanti.
Così finche l' aura vitale
Vien ch' io ſpiri, ti benedirò:
Al tuo nome le mie mani
Te invocando ſolleverò.
Come nel pien nuotaſſe d' ogni bene
L' anima mia s' impingua e ſi ſatolla,
E 'l labbro ſcioglie la mia bocca in canto.
Se ſovviemmi di te ſul mio letto,
Fin all' alba io penſo a te.
Perche foſti il mio ſoccorſo:
E dell' ali tue ſotto l' ombra
Gioirò: l' alma mia poſa in te:
La tua deſtra mi ſoſtiene.
Per mettere in fondo
Coſtor la mia vita
A me ſi avventaro:
Della terra cadran nel profondo.
Al taglio del ferro m' urtaro:
Fian preda delle belve.
E 'l Re gioirà nel Signore:
Glorieraſſi chi 'n lui giura:
Poiche chiuſa è la bocca degl' empj.

אלהים

Digitized by Google

מִזְמוֹר סג

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ
צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי
כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי
בְּאֶרֶץ־צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי־מָיִם׃
כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ
לִרְאוֹת עֻזְּךָ וּכְבוֹדֶךָ׃
כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים
שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנְךָ׃
כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי
בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי׃
כְּמוֹ חֵלֶב וָדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי
וְשִׂפְתֵי רְנָנוֹת יְהַלֶּל־פִּי׃
אִם־זְכַרְתִּיךָ עַל־יְצוּעָי
בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה־בָּךְ׃
כִּי־הָיִיתָ עֶזְרָתָה לִּי
וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן׃
דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ
בִּי תָּמְכָה יְמִינֶךָ׃
וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה
יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי
יָבֹאוּ בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ׃
יַגִּירֻהוּ עַל־יְדֵי־חָרֶב
מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ׃
וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים
יִתְהַלֵּל כָּל־הַנִּשְׁבָּע בּוֹ
כִּי יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי־שָׁקֶר׃

Salm 128.

O felice chi Dio teme,
Che va per le ſue vie!
Che'l travaglio delle tue mani
Sarà tuo, tu lo godrai:
Beato! e buon per te!
Fia la tua conſorte qual vite
Lieta accanto al tuo tetto:
I tuoi figli, come piante
D'ulivi, alla tua menſa
Dintorno: ecco che fia
Benedetto in tal guiſa
L'uomo, che teme Dio.
Benedicati Dio da Sionne,
E de' ben di Geruſalemme
Sii lieto in tutt' i giorni
Di tua vita; e vegghi i figli
De' tuoi figli, e una tranquilla
Pace in Iſraello.

Sal-

מִזְמוֹר קכח

אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְהוָֹה
הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃
יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃
אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה
בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ
בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים
סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃
הִנֵּה כִי־כֵן יְבֹרַךְ
גָּבֶר יְרֵא יְהוָֹה׃
יְבָרֶכְךָ יְהוָֹה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָםִ
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃
וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ
שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

Salmo 131.

No, Signor, mai per orgoglio
Su levato s'è 'l cor mio:
Nè giammai furo alteri
Degli occhi miei gli ſguardi:
Nè alla grande mi portai,
Nè con faſto, ch' all' umìle
Stato mio ſconveniſse.
Pera, ſe non compoſi e tacer feci
L' alma mia, come infante
Cui s'è tolta la poppa,
Innanzi alla ſua madre:
Come ſpoppato infante
Contenni a me davante
Sempre mai l' alma mia.
Deh in Dio confidi Iſraello
Da queſt' ora e in eterno.

מִזְמוֹר קלא

יְהוָה לֹא־גָבַהּ לִבִּי
וְלֹא־רָמוּ עֵינַי
וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת
וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃
אִם־לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי
כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ
כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

Su i fiumi di Babele
Là poſammo e piangemmo;
Rimembrando Sionne.
Su i ſalci in mezzo a lei
Noſtre cetere appendemmo.
Poichè quivi ne domandaro
Coloro, che menavanne in bando
E n' avean ridotti in un mucchio
Canzoni di allegrezza e di gioja:
Deh (dicevano) de' carmi
Di Sionne a noi cantate.
O Dio! come canteremo
I dolci inni del Signore
In ſtranio ſuolo?
Ah! ſe mai, Geruſalemme,
Prenderammi di te oblìo
Metta ancora me in non cale
La deſtra mia:
Non ſi ſtacchi dal palato
La mia lingua, ſe in me manchi
Di te il penſiero:
Se il principio non ſia Geruſalemme
Della mia gioja.
Signor, ti ſovvenga de' figli
D' Edom nel dì fatale
Ahi! di Geruſalemme;
Che diceano nel guaſto:
Tal città ſi rovini,
Si rovini; che ſparti
Se ne veggano ancora
I fondamenti
Tu, figlia di Babele,
Un dì ſarai diſtrutta:
Beato chi quel male
Renderatti, onde n' hai carchi;
E tuoi teneri fanciulli
Li torrà con dura mano,
E gl' infranga ad una ſelce.

מִזְמוֹר קלז

עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם
יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן׃
עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ
תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ
כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ
דִּבְרֵי־שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה
שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן׃
אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה
עַל אַדְמַת נֵכָר׃
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלִָם
תִּשְׁכַּח יְמִינִי׃
תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי
אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלִַם
עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתִי׃
זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם
אֵת יוֹם יְרוּשָׁלִָם
הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ
עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃
בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה
אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם־לָךְ
אֶת־גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ׃
אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ
אֶת־עֹלָלַיִךְ אֶל־הַסָּלַע׃

Hic

Hic monitos lectores volo, a me his Pſalmis in Italicos verſus convertendis, interdum unum verſum Hebraicum duobus aut pluribus Italicis ejuſdem dimenſionis verſibus, cum unus illius ſententiam minime complecteretur, redditum eſſe.

Vtrum vero priſci Hebraeorum poetae ſyllabarum numero, ut nos Itali; an pedum quantitate, ut Graeci, Latinique faciunt, carmina ſua dimenſi fuerint, non equidem affirmare, nedum praeſtare auſim. Tamen incerta in re ex uſu eſſe arbitratus ſum, hanc Linguae Sanctae ſtudioſis ſcribendorum Hebraicorum verſuum rationem proponere. Cum enim eam minus operoſam, quam illam Rabbinorum, eſſe intelligerent, facile mihi perſuaſi, eos lubenter Pſalmorum librum, inde ſibi ut conficiendorum carminum exempla ſumerent, eſſe verſaturos: quod quidem cum linguae Hebraicae addiſcendae, tum pietati fovendae plurimum conducturum nemo negaverit.

שַׁבַּח אֶת־אֵל מַחְכִּים פֶּתִי
לְעוֹלָמִים

FINIS.

A01 14,63105

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google